

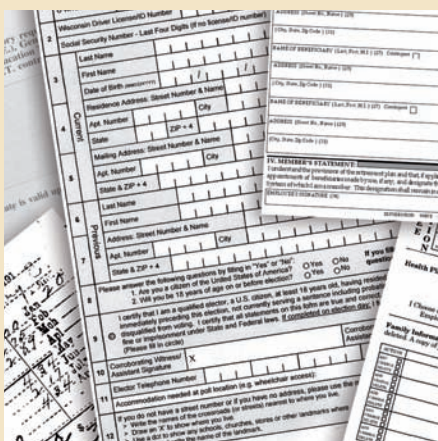

Omslagfoto: Jerome Galland/Hollandse Hoogte

852 In dit nummer deel twee van de **kroniek insolventierecht**, met de jurisprudentie die in 2005 op het gebied van het insolventierecht is gepubliceerd.

860 Het Hof van Discipline maakte onlangs duidelijk dat de advocaat de cliënt **gedegen moet voorlichten** waarom deze niet in aanmerking komt voor gefinancierde rechtsbijstand.

862 Waarom wil iemand met een meestertitel behoren tot een groep die bijna geen vrij heeft? **Waarom nemen advocaten niet meer vrij?** En wat gebeurt er als zij maar blijven doorbuffelen?

IN DE VOLGENDE NUMMERS

- Pensioenwet per 2007
- Hoge Raad te soepel bij bewijsminimum in strafzaken
- Volwassenenstrafrecht toegepast op minderjarigen
- Kroniek mededingingsrecht
- Lichtvaardig procederen
- Kansbepaling bij onzeker causaal verband

ARTIKELEN

- 852** Kroniek insolventierecht 2005 (II)
Alice Koop, Ester Oppedijk van Veen, Carin Schreuder en Ilan Spinath
- 860** Tuchtrechter: Recht op toevoeging gedegen onderzoeken
Leo van Osch
- 862** Waarom nemen advocaten zo weinig vakantie?
Eric van de Luytgaarden
- 864** Oudejaarsverpeinzing van een oude advocaat
L. van Heijningen
- 866** **RECENSIE**
Drie true crime-boeken
Peter Elberse

VASTE RUBRIEKEN

- 842** **ACTUALITEITEN**
 - EHRM berispt tuchtrechter
 - Nico Meijering: 'Alleen tegenover de deken heb ik geen verschoningsrecht'
 - Willem van Manen nam afscheid
 - Culturele verweren in strafzaken
 - Collegevergadering: Taaie verordeningen
- 870** **REACTIES EN BRIEVEN**
 - De stand en eer der curatoren
 - Collectieve Sinterklaas actie
 - Herkent ú de homo?

882 DISCIPLINAIRE BESLISSINGEN

VAN DE ORDE

- 851** ➤ Van de deken
- 876** ➤ Vrijstellingsbeleid Beroepsopleiding
- Procedure vrijstellingsverzoeken Stageverordening 2005
- Mandaatbesluit
- 880** ➤ Voortgezette Stagiaire Opleiding en Permanente Opleiding
- 880** ➤ Personalía

851 COLOFON

EHRM berispt tuchtrechter

Chris Veraart: 'Ik ben gerehabiliteerd'

Lucien Wopereis, redacteur Orde van Advocaten

'Het is niet zo dat ik jarenlang gebukt ben gegaan onder het oordeel van het Hof van Discipline. Maar toch, de uitspraak van het Europese Hof voelt als een grote opluchting.'

Het Hof van Discipline had grondiger onderzoek moeten doen naar relevante feiten, alvorens de Bergense advocaat mr. Chris Veraart een enkele waarschuwing te geven wegens het doen van uitlatingen in een radioprogramma. Dat bepaalt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in een uitspraak van 1 december jl. Volgens het Hof is de beslissing van het Hof van Discipline (van 3 oktober 2003) om die reden in strijd met de vrijheid van meningsuiting.

De achtergrond van de zaak: Veraart noemde in 2001 een 'unitieve lichaamsgerichte therapeut' op de radio onder meer 'een magiër' en 'gevaarlijk', en stelde dat deze zich beter bezig kon houden met het verbouwen van kool. De therapeut in kwestie had een vrouw in behandeling die haar familie in een NCRV-televisieprogramma beschuldigde van allerlei zeer ernstige feiten: incest, verkrachting, moord op haar kinderen en abortus. Die herinneringen waren naar boven gekomen na regressietherapie door de bewuste therapeut.

De familie ontkende, bijgestaan door Veraart, de beschuldigingen. De NCRV erkende in 2002 dat er sprake was van smaad en betaalde een boete aan het openbaar ministerie en schadevergoeding aan de familie. Ook werd een uitvoerige rectificatie geplaatst in de NCRV-gids. Het Hof van Discipline stelde in 2003 nochtans dat Veraart zich onnodig grievend jegens de therapeut had uitgelaten. Eerder had de Raad van Discipline geoordeeld dat daar geen sprake van was.

Het Europees Hof oordeelt nu dat het Hof van Discipline onder andere grondiger onderzoek moeten naar de professionele kwalificaties van de therapeut. 'The Court considered that an acceptable assessment of the relevant facts required an investigation into at least that important aspect of the case. Only then would it have

been possible to give an informed decision as to whether the applicant had overstepped the limits of acceptable professional behaviour.'

Het Hof van Discipline krijgt dus een tik op de vingers. Dat zeer tot tevredenheid van Veraart, die stelt zich door het oordeel van het Hof van Discipline door de beroepsgroep 'in de steek gelaten' te hebben gevoeld. 'Natuurlijk zijn er grenzen aan de uitingenvrijheid, zeker ook voor advocaten. Maar hier overschreed het Hof van Discipline een grens.'

VALSE ZEDEN

Veraart is 37 jaar advocaat. Hij maakte de opkomst mee van de vrouwenbeweging, de pil, het feminisme en vrijere seksuele moraal.

*'In het begin hadden
de vermeende daders in dit
soort zedenzaken geen
poot om op te staan'*

Keerzijde van die medaille was de mode om allerlei psychische problemen van vrouwen te verklaren uit hun verleden, aldus Veraart. Verdrongen verkrachting, incest of mishandeling. Zaken die soms werden achterhaald door vormen van regressietherapie. Veraart: 'In het begin hadden de vermeende daders in dit soort zaken geen poot om op te staan. Het is buitengewoon lastig om je te verweren tegen "hervonden herinneringen". Er zijn heel wat families stuk gegaan door dergelijke beschuldigingen.'

Om die reden ging Veraart zich specialiseren in zedenzaken. 'Er zijn in de alternatieve geneeskunde zeker mensen die te vertrouwen zijn, maar er zit ook nogal wat kaf onder het koren. Mede gelet op de kwetsbaarheid van de groep mensen die zich tot dergelijke therapeuten wenden, moet ik dat op de radio kunnen zeggen. Dat vind ik nog steeds.'

Hij begrijpt niet waarom het Hof van Discipline tot het oordeel kwam dat hij de grens van

Foto: Ralph Veraart

JOOST BEVERSLUIS

Balie Next

betamelijk gedrag had overschreden. 'Ze vonden misschien dat ik een toontje lager moest zingen. Of ze hebben mijn expertise op dit terrein onderschat.'

Eerst wilde hij, mede op aanraden van zijn toenmalige advocaat prof. mr. Quant, de zaak laten rusten. Diverse collega's vonden echter dat hij het er niet bij moest laten zitten. Dus: op naar Straatsburg.

CIVIEL VERVOLG

Met het oordeel van het Europese Hof is de zaak nog niet ten einde. De familie heeft een civiele zaak aangespannen tegen de therapeut en de therapeut heeft een civiele zaak aangespannen tegen Veraart. 'De rechtbank heeft de zaak van de therapeut tegen mij op de wachtrol geplaatst in afwachting van het oordeel uit Straatsburg. Ik weet niet precies of en hoe het Straatsburgse oordeel zal doorwerken in de civiele zaak, maar ik heb er alle vertrouwen in dat dat goed zal aflopen.'

Zelf heeft Veraart in de loop van de jaren meer compassie gekregen voor de meestal vrouwelijke angevers van dit soort zaken. 'Ik geef les aan zedenrechercheurs. Mijn toon is daar in de loop van de jaren milder geworden. Ik probeer duidelijk te maken dat de vrouwen in dit soort zaken vaak niet meer terug kunnen als ze eenmaal aangifte hebben gedaan. Mijn lessen hebben daardoor in de loop der jaren aan kracht gewonnen.'

Eén ding zit hem nog dwars. Hij heeft zelf genoegdoening, maar dat geldt niet voor de vader van de vrouw die haar familie in het televisieprogramma beschuldigde. 'Die man is al geruime tijd geleden gestorven. Hij is ongerehabiliteerd het graf in gegaan.'

AGENDA

Jubileumcongres: doorwerking van het supranationale recht

Op woensdag 17 januari 2007 viert de Specialisatievereniging Sociale Zekerheidsadvocaten (SSZ) haar tienjarig bestaan met een jubileumcongres, in samenwerking met OSR Juridische Opleidingen. Het onderwerp van het congres is: 'visies op de doorwerking van het supranationale recht', het motto: de redding komt van het interna-

tionale en supranationale recht. In de ochtend zijn er inleidingen, 's middags workshops. Het congres vindt plaats in het vergadercentrum Vredenburg te Utrecht. Voor inlichtingen en aanmelding: OSR Juridische Opleidingen, fax-nummer: 030-236 72 98 of via de website: www.osr.nl.

Op BBC radio hadden ze laatst een vet coole serie genaamd 'generation next', met als motto: 'the essence of adolescence'. Zeventienjarigen die terugblikken op de publicatie van hun eerste roman drie jaar eerder; huiveringwekkende hoorspelen van een brugklasser; leve het milieu en weg met oorlog alom. Weinig drugs en seks, althans niet als ik luisterde (mogelijk een of ander filter, dáár of bij mij), wel de nodige rock-'n-roll. Niemand van de *generation next* noemde advocaat als een begeerd toekomstig baantje.

In december is het toch al zo vroeg donker. Ik voelde me als persoon oud, als professional verkeerd afgesteld en als geheel afgedaan.

Intussen hoor ik uit meer directe omgeving geluiden dat inderdaad niemand meer advocaat wil worden. Te weinig lieden althans. Was de balie een politieke partij, dan zou dat leiden tot zelfonderzoek. Het officiële, waarin personen, boodschap en communicatie centraal staan. En een niet-officieel onderzoek, waarin gewoon de vraag voorligt wat er inhoudelijk mis is, dat we zo impopulair zijn.

Nu ga ik al decennia uitsluitend voor de boodschap, altijd en overal waar zich enige twijfel aan *mijn* vooronderstelde voortreffelijkheid voordoet. Als het om anderen of meer algemene belangen gaat heb ik wel degelijk oog voor inhoudelijke verbetering. Hieronder twee suggesties om nieuw talent te trekken.

Het is duidelijk dat de zogenaamde 'eigen' presentaties van kantoren – kijk maar verderop in dit blad – collectief niet-onderscheidend zijn geworden en geen jong hart sneller meer doen slaan. Hoor 15 minuten de *generation next* aan en je begrijpt dat twintigers in de werving- en selectiefase al hun buik vol hebben van de balie; dus nog vóórdát ze de eerste shitklus moeten doen en... o nee, ik zou het hier niet over de inhoud hebben. Enfin, een oplossing kan zijn: wErVIng iN BreEzaH tAaL. Volgens de *generation next* die ik in de wereld heb gezet, althans. Het valt te proberen. Lijkt me iets voor Kennedy&Van der Laan om het voortouw in te nemen. HEeFT CoEn dRioN OOk weEr eENs ieTS anderS om Over nA Te deNKen dAn ziJn inKOmenS-positiE.

Als tweede: ruimte geven voor echt creatief werk dat relevant is voor jongeren. En dan bedoel ik dus niet de fiscale en/of M&A Zuid-as capriolen waarmee geld wordt gecreëerd uit niets. Dergelijke equivalenten van Ezeltje Strekje of het quasi-Faustiaans scheppen van Au-rustmassa uit energie en ruimte mogen in menige hoogbouw aldaar onder de krijtstreep living death doorgaan voor creatieve arbeid. Zij bleven onvermeld door de *generation next* toen voorbeelden van leuk en relevant creatief werk werden gegeven. En ook hier droeg de eigen volgende generatie een bruikbaar idee aan: bij echtscheidingen met kinderen die alle tussen 12 en 18 zijn, in één *sweeping* boedelverdeling en omgangsregeling, alle bezittingen der ouders laten verkopen door de kinderen (de prullen op een kleedje voor de deur), die dan met de opbrengst eigen woonruimte aanschaffen waar hun ouders afwisselend tijdens het weekeinde op bezoek komen. Als het uitkomt. Dát voor elkaar krijgen, dat spreekt aan!

Hè, ik voel me al een stuk beter. Bonne chance, collega's.

Nico Meijering: 'Alleen tegenover de deken heb ik geen verschoningsrecht'

Vera Spaans

Advocaat Nico Meijering moet getuigen over zijn eigen cliënt. Dat oordeelde althans de rechter-commissaris. Maar Meijering weigert om te getuigen heeft geen consequenties.

'Dit is een fundamentele aanval op de basis van de rechtsstaat,' zegt Meijering. 'De uitspraak is in strijd met de jurisprudentie, waarin het verschoningsrecht altijd boven waarheidsvinding gaat.' Tegen het oordeel van de R-C kan Meijering niet in beroep. Meijering is de advocaat van Hans van E., oud-politieagent in Amsterdam, die wordt verdacht van het handelen in politiegegevens. Hij zou hebben gelekt naar Mink K., de Hells Angels en, indirect, Willem Holleeder. Volgens de rechter-commissaris is het zo belangrijk dat wordt opgehelderd wie deze gegevens heeft doorgespeeld, dat hiervoor het verschoningsrecht opzij moet worden gezet.

'Mensen denken altijd dat het verschoningsrecht een recht is van de advocaat,' zegt Meijering. 'Maar het is een afgeleide van de geheimhoudingsplicht van de advocaat tegenover zijn cliënt. Die moet erop kunnen vertrouwen dat zijn advocaat zijn snater houdt. Anders kunnen advocaten hun werk niet doen. Een chirurg zegt ook niet: ik ga u nu opereren, maar zegt u alstublieft niet waar u pijn heeft.'

De uitspraak van de R-C is des te opmerkelijker, omdat zowel de Amsterdamse deken van advocaten als hoogleraar strafrecht Stijn Franken heeft gezegd dat het verschoningsrecht van toepassing is. Vooral het oordeel van de deken zou zwaar moeten wegen, stelt Meijering: 'Aan hem ben ik verantwoording schuldig. Tegenover hem heb ik geen verschoningsrecht, hij weet dus precies wat er speelt.'

Het Openbaar Ministerie heeft in het begin van 2006 geprobeerd Meijering als verdachte aan te merken, maar heeft de zaak niet rond kunnen krijgen.

AGENDA

Bestuurswisseling Jonge Balie Middelburg

Het bestuur van de Vereniging de Jonge Balie in Middelburg bestaat met ingang van 24 oktober 2006 uit: mr. W.G. van Wissen, (Wout), voorzitter; mr. M. Krijger (Michiel), secretaris; mr. A.A.M. van

Gilst (Anne), penningmeester; mr. E. van der Wal (Edith), algemeen lid, mr. A.H.H. Vermeulen (Hermeline), algemeen lid. Het secretariaatsadres van de vereniging is: Postbus 616, 4330 AP Middelburg.

Positie Chinese advocaten niet verbeterd door komst Olympische Spelen

In 2001, bij de toewijzing van de Olympische Spelen van 2008 aan Peking, beloofden de Chinese autoriteiten de mensenrechtensituatie in China te verbeteren. Chinese advocaten worden in de uitoefening van hun werk echter nog steeds bedreigd, geïntimideerd en monddood gemaakt.

Gao Zhisheng trad op in geruchtmakende zaken. Zo behartigde hij de belangen van journalist Zheng Yichun die werd veroordeeld tot zeven jaar gevangenisstraf voor zijn internetpublicaties en van pastoor Cai Zhuohua die drie jaar gevangen zat voor 'illegale transacties', waaronder het verkopen van de bijbel. In november 2005 werd het advocatenkantoor van Zhisheng van overheidswege voor een jaar gesloten. Een maand later werd Zhisheng van het tableau geschrapt. Ook werd hij door de politie in de gaten gehouden en ontsnapte hij ternauwernood aan een moordaanslag waar, volgens Zhisheng, de autoriteiten de hand in hadden. Op 15 augustus 2006 is hij gearresteerd. Sindsdien heeft niemand meer contact met hem gehad. Zijn vrouw is gewaarschuwd geen contact te zoeken met de media.

In 2001 werd Zheng Enchong van het tableau geschrapt nadat hij meer dan 500 families bijstond die moesten verhuizen in het kader van een stedelijk vernieuwingsproject. Desondanks bleef hij juridisch advies geven. In 2003 werd Enchong veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf voor het stelen van 'staatsgeheimen'. Sinds zijn vrijlating in juni 2006 is Enchong al weer vier keer voor zijn werk opgepakt, onder meer in verband met informatie die in zijn computer werd aangetroffen over recente uitzettingszaken die hij behandelt. Chen Guancheng werd op 24 augustus 2006 veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf. Hij gaf juridisch advies in een procedure tegen lokale ambtsbekleders die ervan worden beschuldigd een illegale campagne te hebben uitgevoerd waarbij duizenden vrouwen werden gedwongen tot abortus of sterilisatie. Guanchengs advocaten zijn openlijk bedreigd en mishandeld. Uiteindelijk werd hun de toegang tot Guancheng ontzegd en kreeg Guancheng twee regeringsadvocaten toegewezen.

In de aanloop naar de Olympische Spelen voert Amnesty International campagne voor de mensenrechten in China. Daarbij wordt speciaal aandacht besteed aan de bescherming van advocaten en andere mensenrechtenactivisten.

Voor meer informatie over Amnesty's campagne zie: <http://web.amnesty.org/library/print/ENGASA170462006>. Voor informatie over de **Stichting Advocaten voor Advocaten** kunt u contact opnemen met Judith Lichtenberg via e-mail info@advocatenvooradvocaten.nl of bezoek onze website www.stichtingadvocatenvooradvocaten.nl. Daar leest u ook hoe u donateur kunt worden. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).

Culturele verweren in strafzaken

Charlotte Helmer,
freelance redacteur

‘Advocaten moet zich niet laten leiden door mythevorming of spookverhalen bij culturele factoren in strafzaken.’ Dat is wat onderzoeker Mirjam Siesling mee wil geven aan de advocaat die te maken krijgt met culturele aspecten in een strafzaak.

Siesling is 23 november jl. gepromoveerd op het proefschrift ‘Multiculturaliteit en verdediging in strafzaken’. Ze heeft ten behoeve van haar onderzoek onder meer 69 advocaten geïnterviewd die in hun praktijk te maken hebben gehad met een zogenaamde culturele strafzaak. Over haar ervaring met strafrechtadvocaten zegt ze: ‘Ik ben blij met de openheid waarmee ze me ontvangen hebben en over hun werk hebben gepraat, het is een heel open beroepsgroep en voor onderzoekers een heel prettige om mee te werken.’

Ze heeft geen formeel juridisch onderzoek gedaan naar instrumenten die de verdediging kan gebruiken in culturele strafzaken. Haar insteek van het onderzoek: de ervaring van de strafrechtadvocaat met culturele strafzaken. Hoe gaat het er in de praktijk aan toe?

RUIMTE VOOR CULTURELE ACHTERGROND?

Na onderzoek op juridisch, criminologisch en rechtsantropologisch snijvlak komt Siesling onder andere tot de conclusie dat het voor de advocaat in strafzaken vaak onduidelijk is hoe de culturele achtergrond van de verdachte zal uitwerken in de beoordeling van

het strafbare feit. Dit kan de verdediging ertoe brengen de culturele achtergrond van de strafzaak op de achtergrond te houden, ook al zou dat tegen het belang van de verdachte in kunnen gaan.

Siesling: ‘Advocaten moeten zich mijns inziens niet laten afschrikken door het idee dat de culturele factor automatisch zoveel jaar strafverzwaring oplevert.’ Ze benadrukt dat uit haar onderzoek blijkt dat de culturele factor niet per se strafverzwarend hoeft te werken, maar wel degelijk in het voordeel van de cliënt kan zijn. Het is dan van belang dat de culturele factor vanaf de start van de procedure wordt belicht. Wordt de culturele factor later ingebracht, dan kan het leiden tot ongeloofwaardigheid.

MEEST GEBRUIKTE MIDDEL

Uit het proefschrift blijkt dat de meest gebruikte verdedigingsmogelijkheid in culturele strafzaken de schulduitsluitingsgrond psychische overmacht is. Omdat deze strafuitsluitingsgrond zo ruim omschreven is, biedt hij de verdediging mogelijkheden om de rol van de culturele achtergrond uiteen te zetten zonder dat ‘cultuur’ als zodanig als een excuus wordt gebruikt.

Siesling geeft aan dat bij door haar onderzochte zaken een beroep op psychische overmacht door de rechter niet vaak wordt gehonoreerd, maar dat de rechter er wel van overtuigd is dat er sprake kan zijn van druk die op de verdachte is uitgeoefend. Hij houdt daar bij het bepalen van de strafmaat dan ook wel degelijk rekening mee.

Overigens is de jonge doctor hoopvol over de aangescherpte motiveringsplicht ex art 359 lid 2 Sv.

Foto: Ronald Brokke

‘Culturele factor moet vanaf de start van de procedure worden belicht’

Volgens haar zijn advocaten er wat cynisch over, want de rechter laat zich niet gemakkelijk een motiveringsplicht opleggen, maar zij is niettemin benieuwd naar wat de nieuwe bepaling gaat opleveren.

SPIJT

Een andere belangrijke conclusie van Siesling is dat het Nederland-

se strafrecht sterk is gekleurd door Nederlandse, of westerse normen en waarden. Dit is volgens haar onvermijdelijk, maar kan in een culturele strafzaak leiden tot verwijten aan de verdachte die heroverweging zouden verdienen. Een voorbeeld hiervan is het groot belang dat aan het tonen van spijt wordt gehecht, terwijl een verdachte met een andere culturele achtergrond daar heel anders over kan denken.

De kritiek is mede gericht op de rechterlijke macht. ‘Ik zou graag zien dat de rechterlijke macht wat gekleuderder wordt en een betere afspiegeling vormt van de samenleving.’

Collegevergadering 7 december 2006

Taaie verordeningen

Jan Pieter Nepveu
journalist

Donderdag 7 december jl. vergaderde het College van Afgevaardigden over onder meer de registratie van rechtsgebieden, waarover het laatste woord nog niet is gezegd. De Bond van Ondernemende Advocaten start een procedure tegen de verordening Wid/Wet MOT. En de jaarlijkse huishoudelijke vergadering wordt afgeschaft, onder voorwaarde dat de traditionele kroegentocht blijft bestaan.

Regen klettert tegen de ramen. In de zaal op de bovenste verdieping van de Jaarbeurs krijgt algemeen secretaris Jan Suyver telefoon: Els Unger komt wat later als gevolg van files. De bijna tachtig aanwezige afgevaardigden drinken een extra kopje koffie.

Kwart over elf, een kwartier later dan gepland, opent de landelijk deken de vergadering. Een mededeling betreft de verordening Wid/Wet MOT, die volgens een advies van hoogleraar D. Elzinga onverbindend zou zijn. De Algemene Raad (AR) heeft zich daar niet bij neergelegd en advies ingewonnen van een tweede hoogleraar: W. Konijnenbelt, en deze kwam tot de slotsom dat de verordening wél verbindend is.

Peek (Breda) vindt het maar niks. Hij heeft 'zelden zo'n kort, oppervlakkig en niet-doorwrocht advies' gelezen als dat van Konijnenbelt, en vraagt hoe de AR op basis hiervan het advies van Elzinga in de wind denkt te kunnen slaan. Herbert Cotterell (AR) doet weinig geheimzinnig: 'Omdat het advies van Konijnenbelt beter is en ons het beste past.'

Van Schagen (Bond van Ondernemende Advocaten, BOA) herhaalt wat hij bij vorige gelegenheden ook heeft gezegd, namelijk dat de BOA de verordening onverbindend acht en een procedure tegen de Orde zal beginnen. Of dat een bodemprocedure wordt dan wel een kort geding, laat hij in het midden. 'Maar wij vinden dat het op deze manier niet kan.'

Het BFT heeft de Orde overigens een pluim op de hoed gestoken vanwege de 'constructieve samenwerking'. Het huidige arrangement wordt volgens Unger dan ook voor een jaar verlengd.

Helaas houdt het BFT zich wel het recht voor om de auditrapporten in te zien. Kneppelhout (Rotterdam) pakt de microfoon. 'Is duidelijk dat inzage absoluut niet kan?' vraagt hij vastbesloten. Unger erkent dat het een 'zeer principiële' kwestie is, maar zolang het BFT de facto geen inzage in de rapporten vraagt, kan wat haar betreft de samenwerking voortduren. 'We agree to disagree,' aldus de deken.

'TERUGHOUDENDE PUBLICITEIT'

De Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) onderzoekt de gedrags- en beroepsregels binnen de advocatuur: zijn die regels wel noodzakelijk en proportioneel, of hinderen ze vooral de vrije concurrentie?

Tijdens de vorige vergadering hebben de afgevaardigden vastgesteld dat, vooruitlopend op

*'Zelden zo'n kort,
oppervlakkig en
niet-doorwrocht
advies gezien'*

de inventarisatie van de NMa, de Verordening op de publiciteit kan worden ingetrokken. Dat blijkt makkelijker gezegd dan gedaan. Sommigen hechten aan de huidige normen en willen ze daarom handhaven in gedragsregels. Als 'rechtgeaard anarchist' bijvoorbeeld is Taekema (Den Haag) vóór deregulering, maar koestert hij ook wantrouwen tegen notabelen, die vaak commerciële belangen hebben. Taekema bepleit daarom het formuleren van een gedragsregel die er op neerkomt dat advocaten terughoudendheid betrachten in hun publiciteit. 'In de toelichting noem je dan voorbeelden van ongewenste zaken, zoals *ambulance chasing* of denigrerende uitlatingen over andere advocaten.'

Johan Kleyn (AR) vraagt zich af of iedereen hetzelfde denkt over wat wel of niet wenselijk is. Daar zou op grote en klein kantoren best heel verschillend tegenaan gekeken kunnen worden. Zo weet hij toevallig dat ook 'het kantoor waar de heer Taekema tot voor kort compagnon

was' (De Brauw) met grote regelmaat cliënten van andere kantoren benadert. Verder voorziet Kleyn problemen bij het definiëren van de term 'terughoudendheid', de controle op de naleving lijkt hem zelfs 'schier onmogelijk'.

Smeets (Alkmaar) schaart zich achter Kleyn. Hij wil voorkomen dat concurrentiebeperkende maatregelen via de achterdeur weer binnenkomen, en de verordening zonder meer afschaffen. 'Mochten er in de toekomst problemen ontstaan, wat let ons om dan alsnog gedragsregels op te stellen?'

Na twee uur discussie is men er nog niet uit. Unger wil het voorstel desondanks in stemming brengen, maar wordt op het laatste moment tegengehouden door de fracties Dordrecht en Rotterdam. Zij hebben de opmerkingen uit Den Haag gehoord en willen dat daar wat mee gedaan wordt. 'Kom over drie maanden terug met een kant-en-klaar voorstel,' luidt hun advies aan de AR.

Unger wijkt niet, totdat Kneppelhout waarschuwt dat Rotterdam en Dordrecht gaan tegenstemmen, niet omdat ze tegen het voorstel zijn, maar omdat het nog niet voldoende is uitgewerkt. Na lang beraad achter de tafel, spreekt Unger eindelijk het verlossende woord. De AR stelt voor om vandaag geen besluit te nemen, maar door te gaan op de ingeslagen weg. Een voorstel dat applaus oogst.

AMBIVALENT OVER REGISTRATIE

Volgend agendapunt betreft de ontwikkeling en registratie van rechtsgebieden. Een register waarin advocaten hun rechtsgebieden opnemen, zou justitiabelen zekerheid verschaffen over hun deskundigheid, aldus de toelichting door Bert Bouma (AR). Verschil van inzicht bestaat er over de vraag of er ook een rechtsgebied Algemene Praktijk moet komen. Hoe kun je dat rechtsgebied definiëren? Ook de AR is daar nog niet uit.

Hertoghs (Breda) noemt het voorstel 'buitengewoon ambivalent'. 'De norm van de advocatuur moet zijn dat iedere advocaat voldoet aan kwaliteitseisen. Maar het lijkt erop dat een advocaat op de een of andere manier eerst ook nog eens geregistreerd moet worden.'

Blankestijn (Almelo) vraagt of registratie van rechtsgebieden werkelijk nodig is. 'Hebben de rechtzoekenden behoefte aan nog een lijstje?' Van Alkemade (Den Bosch) weet zeker van niet: 'Ik heb er geen behoefte aan dat behalve ik als advocaat ook mijn rechtsgebied geregistreerd

wordt, en mijn strafklanten en vluchtelingen evenmin. Die zitten in de bajes echt geen lijstjes te bekijken of ze wel de juiste advocaat hebben.' Van Alkemade, en niet alleen hij, verwacht dat registratie van rechtsgebieden voor toevoegingsadvocaten een plicht wordt omdat de Raden Rechtsbijstand de inschrijving ongetwijfeld van die registratie zullen laten afhangen.

Het onderwerp wordt door de afgevaardigden als te belangrijk aangemerkt om op een achternamiddag af te handelen. Unger stelt daarom voor om in den lande ledenraadplegingen te organiseren, een idee waarin iedereen zich kan vinden.

WEER TONNEN OVER

De AR wil de jaarlijkse huishoudelijke vergadering afschaffen omdat de opkomst gering is. Afgevaardigden hebben geen bezwaar, mits de jaarlijkse kroegentocht er niet bij zal inschieten. 'Wij zijn voor afschaffing, onder de harde toezegging dat de kroegentocht ieder jaar zal blijven plaatsvinden,' verwoordt Van Tongeren (Rotterdam) de communis opinio. Unger doet die toezegging, met dien verstande dat steeds een plaatselijke orde de kroegentocht zal organiseren.

De begroting 2007 is de laatste die is opgesteld onder verantwoordelijkheid van Maurits van den Wall Bake. Hij neemt vandaag afscheid van het College. Hertoghs wil dat afscheid 'niet verpesten', maar uit desondanks behoorlijke kritiek op de begroting. Want net als vorige jaren blijven er weer tonnen over. Dat is reden genoeg voor 'enige scepsis', zegt Hertoghs, die vraagt hij erop kan vertrouwen dat de Orde volgend jaar bijvoorbeeld geen zes ton te kort komt. 'De begroting moet preciezer,' aldus Hertoghs. Desondanks worden de begroting 2007 en de raming 2008/2009 door het College met één tegenstem ongewijzigd aangenomen.

Niet voordat Van den Wall Bake, afgevaardigde sinds 1994 en de afgelopen vier jaar lid van de Algemene Raad, vriendelijk is toegesproken en een bos bloemen heeft gekregen, sluit Unger om kwart voor zes de bijeenkomst.

AGENDA

Omgaan met onbekwamen en hun familie

Medilex organiseert op dinsdag 16 januari 2007 de studiedag 'Omgaan met onbekwamen en hun familie'. Of het nu behandeling, medicatie of financiën betreft, bij het omgaan met onbekwamen is de vraag 'wie mag waarover beslissen?' dikwijls moeilijk te beantwoorden. Conflicten met familie en andere belangenbehartigers ontstaan gemakkelijk en kunnen de verhoudingen tussen cliënt, familie en zorgverlener ingrijpend verstoren. Afgezien van de vraag

welke criteria u moet gebruiken voor het vaststellen van de onbekwaamheid, zijn ook de juridische gevolgen van de besluitvorming over de behandeling niet altijd duidelijk. Tijdens de studiedag worden de juridische aspecten van onbekwaamheid plenair behandeld en in een interactieve sessie worden casuïstiek en praktijkvoorbeelden besproken. De studiedag vindt plaats in Congrescentrum de Driehoek in Utrecht. Voor meer informatie: www.medilex.nl

Willem van Manen neemt afscheid

Foto: Chris van Houts

Verleden week donderdag nam Willem van Manen (73) na 46 jaar afscheid van de advocatuur. Hij deed dat met een mini-symposium voor ingewijde aanzienlijken, ten kantore van Kennedy Van der Laan in Amsterdam. Van Manen werd in de balie bekend als tekenaar van de Pinguïn, tot dit jaar 20 jaar lang ook gepubliceerd in dit blad, en als ijveraar voor de stichting Advocaten voor advocaten, die zich het lot aantrekt van vervolgte advocaten. Als advocaat deed hij vooral perszaken, onder meer voor de *Volkskrant* en *het Parool*, vandaar ook dat hij die donderdag sprak over de vrijheid van meningsuiting, 'waarvan de persvrijheid de kern is'.

Met zijn diepe, uiterst beschaafde stem pleitte hij wederom voor een zo groot mogelijke persvrijheid en schetste de diverse bedreigingen die op de loer liggen. En: 'de persvrijheid verdwijnt het eerst als er een dictatuur de kop opsteekt.' Ook de bescherming van mensenrechten in het algemeen 'is geen sinecure, al was het maar omdat het bescherming tegen de overheid is, vaak door diezelfde overheid. Alsof je het Wetboek

van Strafrecht laat schrijven door gedetineerde delinquenten.'

Voormalig rechtbankpresident Ben Asscher schetste daartegenover de geringe praktische mogelijkheden die onschuldige slachtoffers van de pers hebben om de zaken weer recht te trekken. 'Zelfs aan een kort geding, waarvan ik er vele heb gedaan, hebben ze meestal weinig, als de journalist de gebruikelijke procedures volgde en niet onzorgvuldig was.'

Advocaat Germ Kemper herinnerde zich hoe hij aan het begin van zijn carrière Van Manen in een perszaak tegenover zich kreeg. 'Met die gongslag van zijn stem zei hij tegen de rechter dat die er helemaal niet over beslissen kon. Kon niet, punt uit. Volgens de Grondwet.'

Kemper was onder de indruk. Inmiddels weet hij dat het veel ingewikkelder ligt dan 'dat je de vrijheid van meningsuiting hebt, waar je domweg met je tengels van af moet blijven. Maar we hebben behoefte aan dat sonore geluid waarmee dat standpunt steeds weer met verve wordt uitgedragen. Die gongslag zal ik missen.'

(LH)

Willem Witteveen

‘Montesquieu kan advocaten leren dat het in het recht om méér draait dan om goede argumenten’

Word je een betere advocaat door het lezen van de achttiende-eeuwse jurist en filosoof Charles de Montesquieu? Willem Witteveen, hoogleraar Encyclopedie van de rechtswetenschap aan de Universiteit van Tilburg, zou het nu ook weer niet zó stellig willen beweren. Hoewel... een béétje advocaat ontkomt er eigenlijk niet aan om op zijn minst passages te lezen uit de *L'Esprit des Lois*. De elegante verteltrant, het retorische vermogen, maar bovenal de praktische wijsheid in de omgang met het recht, zijn volgens Wit-

teveen belangrijke lessen voor de advocatuur.

Onlangs verscheen voor het eerst in meer dan twee eeuwen een volledige Nederlandse vertaling van de klassieker uit 1748. Witteveen, die lid was van de leescommissie voor de vertaling: ‘Het boek kan advocaten leren dat het in het recht om méér draait dan om goede argumenten.’

SCHEEF

Wie over Montesquieu praat, heeft het al snel over diens grootste verdienste: de leer van de

trias politica, ofwel het evenwicht tussen de drie machten. En natuurlijk, zegt Witteveen, het belang van die leer valt niet te overschatten: mocht de balans tussen de rechtsprekende, uitvoerende en wetgevende macht worden verstoord, dan dreigt tirannie. De leer vormt het gebouw, de muren, van de moderne rechtsstaat. Het is dan ook toepasselijk dat het onderkomen van de Tilburgse rechtenfaculteit, waar Witteveen het belang van het boek uiteenzet, nog niet zo lang geleden is omgedoopt tot *Montesquieu-gebouw*.

Maar het boek biedt veel meer dan een theoretische verhandeling over staatsrecht. Sterker nog, zegt Witteveen, de verhandeling over de *trias politica* beslaat slechts een minime ruimte in het boek: ‘Niet meer dan een halve pagina op het totaal van achthonderd. Er is van het boek een scheef beeld ontstaan, omdat zo is gehamerd op die machtenleer. Daarom heeft menigeen geen weet van de rijkdom die het boek verder heeft te bieden. Het is géén staatsfilosofisch traktaat, maar bovenal een levendige, literaire en elegante beschrijving over de oorsprong van het recht, hoe het werkt en hoe het zich verhoudt tot de praktijk.’

GEBONDEN AAN OMSTANDIGHEDEN

Over de geest van de wetten is het verslag van een reis, zowel door tijd als door landen, waarbij wetten de hoofdrol spelen. Puttend uit Griekse, Romeinse en Middeleeuwse geschiedenis, uit wetboeken en reisverslagen uit China, Zuid-Amerika en Perzië, alsmede uit zijn eigen waarnemingen in diverse Europese landen, onderzoekt Montesquieu de relatie tussen wetten en staatsvormen, klimaat, geografische ligging van een land, zeden en gewoonten van de bevolking et cetera. Immers: dat alles gezamenlijk vormt de geest van de wet – een omschrijving die veel rijker is dan louter de abstracte letter.

Foto: Erik van der Burgt/Verbeeld

Montesquieu, als vader van de rechtsvergelijkende wetenschap, beschrijft drie rechtssystemen die een mate aan vrijheid garanderen: de Franse monarchie, de Griekse en Romeinse democratie, en het Engelse machtsevenwicht tussen vorst, het Hogerhuis en het Lagerhuis. Daartegenover plaatst hij het schrikbeeld van de despotie. Maar wellicht belangrijker – in ieder geval voor de advocaat – is dat Montesquieu zich een kind van zijn tijd toont: geheel volgens de Verlichtingsgeest hield hij van verscheidenheid en pluraliteit. Er is niet zo iets als één abstract rechtssysteem dat universeel ‘geldig’ kan zijn: de toepasbaarheid van recht en wetten is altijd gebonden aan omstandigheden. Witteveen: ‘Montesquieu is in de eerste plaats een mens van de praktijk, die weet dat recht geen abstracte theoretische exercitie is, maar is ingebed in het leven.’

DES TE OVERTUIGENDER

Volgens Witteveen zijn er drie redenen voor een advocaat om Montesquieu te lezen: ‘Ten eerste: het hoort gewoon bij de algemene ontwikkeling van een advocaat om kennis te maken met een groot jurist. Het is overigens geen straf: de prikkelende anekdotes en de pakkende manier waarop observaties zijn opgeschreven zijn nog steeds inspirerend. Daarnaast: het belang dat Montesquieu hecht aan de praktische inbedding van de wet in het leven, in gewoonten et cetera levert een manier van redeneren op die sterk lijkt op de werkwijze van een advocaat. Het clichébeeld

van een advocaat luidt dat hij namens een cliënt recht tegenover een andere advocaat staat. Maar dat beeld is veel te mager. Een advocaat is niet alleen een pleiter, maar ook een adviseur. Hij speelt een dienstverlenende rol. Hij luistert naar het verhaal dat wordt voorgelegd door een cliënt. Hij stelt daar vervolgens andere gezichtspunten tegenover, andere factoren die een rol spelen, praktische kennis en vergelijkingen. Daardoor verandert de visie op een zaak, ook bij de cliënt. Montesquieu

‘De verhandeling over de trias politica beslaat niet meer dan een halve pagina van de achthonderd’

laat op uitstekende wijze zien hoe dit werkt. De wet is bij hem *levend*, en zo zou ook een goede advocaat er tegenaan moeten kijken.’

‘Ten slotte: Montesquieu schrijft heel erg goed. Het is niet voor niets dat *Over de geest van de wetten* in Frankrijk tot de literatuur wordt gerekend. Het bijzondere van zijn stijl is dat hij een uiterst moeilijke gedachte toch heel elegant weet op te schrijven. Over zijn schrijfstijl zegt hij zelf dat het zijn bedoeling is dat een lezer niet door heeft dat hij iets leest dat heel gecompliceerd is. Sterker nog: bij de lezer moet de suggestie worden opgewekt dat hij

zélf het verhaal zou hebben kunnen bedacht. Dit is retorica in zijn meest elegante vorm, die ook een advocaat uitstekend past: je cijfert je zelf een beetje weg, waardoor je argumenten juist des te overtuigender zijn, omdat de lezer – of luisteraar – meent zelf de juiste stappen te zetten. Ook hier geldt weer een zekere mate van dienstbaarheid, hoewel het niet zo bescheiden is als het lijkt. De praktische wijsheid hoeft zich niet zo nodig te tonen, maar is juist heel effectief op de achtergrond.’

PASSENDE STIJL

‘Daar hoort nog iets bij: die dienstbaarheid leidt ook tot het inzicht dat de keuze van stijl afhankelijk is van omstandigheden. Montesquieu heeft heel goed door wat het belang is van het decorum – de *omgeving*. Welke stijl past bij deze situatie, en bij diegene met wie ik in gesprek ben? Dat idee van decorum moet een advocaat in de vingers hebben. Dat wordt in Nederland vaak onderschat. Men denkt dat het in de advocatuur alleen draait om goede argumenten. Maar goede advocaten weten niet alleen raad met argumentatie, maar ook met de omgeving en omstandigheden. Ook die vormen een onderdeel van de geest van de wet, en een advocaat moet niet alleen de letter laten spreken, maar ook de geest.’

Charles de Montesquieu, Over de geest van de wetten, vert.: Jeanne Holierhoek, 888 p., € 59,50, uitg. Boom, Amsterdam 2006.

de wetenschap vindt

AGENDA

Oproep om kandidaten aan te melden voor de NJV-prijs 2007

Het bestuur van de Nederlandse Juristenvereniging roept de leden op kandidaten voor te dragen die in aanmerking zouden kunnen komen voor de in 2007 tijdens de jaarvergadering uit te reiken NJV-prijs. Het moet gaan om ‘een jurist die door zijn/haar werkzaamheden in de praktijk een bijzondere bijdrage heeft geleverd aan de rechtsontwikkeling en/of rechtstoepassing in Nederland, de Neder-

landse Antillen of Aruba’. Daarbij wordt in het bijzonder gedacht aan ‘een oorspronkelijk idee waarvan de (gedeeltelijke) uitvoering heeft bijgedragen aan een goede rechtsontwikkeling of rechtstoepassing of een opvallende persoonlijke inzet daartoe, een en ander niet primair in geschrift doch metterdaad, en welke bijdrage direct of indirect van maatschappelijke betekenis is’. Kandidaten kunnen tot 1 maart worden

voorgedragen. De prijs zal in 2007 voor de derde keer worden uitgereikt. Eerder gebeurde dat in 2003 aan mr. Willem van Manen, en in 2005 aan mevrouw mr. Lilian Gonçalves-Ho Kang You.

De prijs

spraakmakend effectief

DIGITAAL DICTEREN

INTERNETDIENSTEN

VASTE TELEFONIE

MOBILE SOLUTIONS

KANTOORAUTOMATISERING

Het tijdperk van het cassettebandje is voorbij. Moderne digitale dicteerproducten hebben belangrijke voordelen boven analoge apparatuur. Kiest u voor digitaal dicteren dan bespaart u minimaal 20% kosten. Als MDC van Philips Dictation Systems is ICT Concept dé betrouwbare partner voor een succesvolle introductie en implementatie van digitaal dicteren binnen uw kantoor.

> VERSTAND VAN UW ZAKEN

> BEL VOOR EEN VRIJBLIJVENDE AFSpraak:

ING. GER HUveneERS
VESTIGING AMERSFOORT
T 033 4330188

INFO@ICT-CONCEPT.NL
WWW.ICT-CONCEPT.NL

- > minder fouten door uitstekende geluidskwaliteit
- > mobiel en flexibel: advocaten kunnen thuis en onderweg dicteren
- > managementinformatie via overzicht in aanbod, verwerking en status van dictaten
- > efficiënte verdeling van werkdruk, ook vestigingoverschrijdend
- > mogelijkheid voor inzet van externe secretaresses of secretariaatbureaus

RUIM 200 KANTOREN GINGEN U VOOR!

86e jaargang – 22 december 2006 – nr. 18
Verschijnt elke drie weken.

Het Advocatenblad is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business Information bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie

mr. K.A. Boshouwers
mr. B.J. Th. Bouma
mr. Y. van Gemerden
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. P.T.C. van Kampen
mr. M.H.J. van Maanen
mr. M.R. Maathuis
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. A.P. Ploeger
mr. L.H. Rammeloo
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Uitgever

drs. Serge dos Santos Gomes

Eindredactie

Linus Hesselink

Bureauredactie

Charlotte Helmer

Vormgeving

VILLA Y, Andre Klijns
Unit-1, Dimitry de Bruin

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Drukkerij Groen bv, Leiden

Redactionele bijdragen

t.a.v. L. Hesselink
Reed Business Information bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Digitaal archief Advocatenblad

www.advocatenorde.nl, voor houders van het (gratis)
Balienetcertificaat

Orde van de dag

Gratis abonneren op de wekelijkse nieuwsbrief voor advocaten? Stuur een e-mail naar enova@reedbusiness.nl met als onderwerp Inschrijven Orde van de dag.

Juridische Vacaturebank

www.jbb.nl

Advertenties

Brouwer's Direct Marketing bv
Steekterweg 80 G, 2407 BH Alphen a/d Rijn
tel. 0172-234460, fax 0172-233017
e-mail: bdmbv@euronet.nl
Advertentietarieven op aanvraag
Personeelsadvertenties: € 2,15 per mm
bij een kolombreedte van 40 mm
Inzendtermijn afl. 1: 29 december 2006
afl. 2: 12 januari 2007

Abonnementen

Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531.
Niet-leden betalen € 160 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting.

Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement. Reed Business Information Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Reed Business Information bv, afdeling Klantenadministratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem. Tel. 0314-358358, fax 0314-349048, e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl
Losse nummers: € 8,50

Reed Business Information bv legt gegevens vast voor de uitvoering van de (abonne-ments)overeenkomst. Deze gegevens kunnen worden gebruikt om u te informeren over voor u relevante producten en diensten van Reed Business Information bv, haar groepsmaatschappijen en zorgvuldig geselecteerde derden. Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt om u te informeren over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business Information bv en haar groepsmaatschappijen.

Als u geen prijs stelt op deze informatie, per post of via e-mail, dan kunt u dit schriftelijk doorgeven aan: Reed Business Information bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

ISSN 0165-1331

Gang naar de rechter

Els Unger

De Bond van Ondernemende Advocaten (BOA) heeft tijdens de vergadering van het College van Afgevaardigden op 7 december jongstleden bij monde van Collegelid Van Schagen aangekondigd dat de geldigheid van de Verordening op de Praktijkuitoefening, onderdeel Wid en Wet MOT, in rechte zal worden aangevochten. De bond is van mening dat de Orde met deze verordening de haar toebedeelde bevoegdheden heeft overschreden.

Een interessante zaak. Er liggen twee, elkaar tegensprekende adviezen van hoogleraren. Professor Elzinga stelt net als de BOA dat het College van Afgevaardigden niet bevoegd is om aanvullende regels te stellen zodra de wetgever de vaststelling van voorschriften aan zich heeft getrokken. Dat is het geval bij de Wid en de Wet MOT, aldus de Groningse hoogleraar. Maar zijn Amsterdamse collega Konijnenbelt meent dat de verordening ziet op het toezicht op de naleving van de Wid en de Wet MOT, en dat de verordening geen herhaling bevat van deze wetten. Naar zijn oordeel blijft de Orde daarmee binnen het 'gewone bevoegdheidsdomein'.

Een belangrijke zaak ook. Het gaat hier immers over de omvang van onze zelfregulering. Zelfregulering die in dit geval in stelling is gebracht om de geheimhoudingsplicht van de advocaat te waarborgen.

Los van de inhoudelijke kant van het geschil: is het slecht dat advocaten zodanig van mening verschillen dat ze naar de rechter moeten stappen om dat geschil te beslechten? Wat doet dat met de 'beeldvorming'? Bevestigen we zo niet het beeld van professionele ruziemakers? Vast wel, maar ik vind dat niet zo'n punt.

In de eerste plaats is lang geprobeerd om er met elkaar uit te komen. In het College van Afgevaardigden is veelvuldig en op hoog niveau over het onderwerp gediscussieerd, ook over de uitgebrachte adviezen. Als je het na die discussies en adviezen uiteindelijk nog altijd niet eens bent, dan moet de rechter maar beslissen.

In de tweede plaats moeten we ook helemaal niet krampachtig doen alsof het altijd pais en vree is in huize advocatuur. We zijn een beroepsgroep met veel verschillende smaken, uiteenlopende en soms conflicterende belangen. Daar is niets mis mee. Zo lang we maar oog blijven houden voor wat ons bindt.

Goed beschouwd lopen de meningen van de partijen in dit geschil niet eens zover uiteen. De Orde heeft het toezicht op de naleving van de Wid en Wet MOT in eigen huis georganiseerd om de geheimhoudingsplicht van de advocaat te kunnen waarborgen. Volgens de BOA is dat niet nodig, omdat de geheimhoudingsplicht in de weg staat aan inzage in advocatendossiers door het Bureau financieel toezicht (Bft). Het Bft, ressorterend onder het Ministerie van Financiën, is belast met het Wid/MOT toezicht op de advocatuur. De BOA had het liever laten aankomen op een confrontatie met het Bft via weigering van inzage door individuele advocaten.

Hoe dan ook, voor de Algemene Raad, de BOA en de meerderheid van het College is de geheimhoudingsplicht van de advocaat steeds leidraad geweest in dit dossier. Daar verandert de door de BOA aangekondigde gang naar de rechter niets aan.

Overigens werd de discussie in het College mede aangezwengeld door Ard van der Sman van de Amsterdamse afvaardiging. Hij overleed 8 december jongstleden. Onze condoleances gaan uit naar zijn vrouw, familie en vrienden.

Reageren? vandedeken@advocatenorde.nl

Kroniek Insolventierecht 2005 (II)

Alice Koop, Esther Oppedijk van Veen, Carin Schreuder en Ilan Spinath*

In dit nummer deel twee van de kroniek met de jurisprudentie die in 2005 op het gebied van het insolventierecht is gepubliceerd.¹ In deze kroniek wordt de schuldsanering van natuurlijke personen buiten beschouwing gelaten,² evenals het invorderingsrecht van de Ontvanger der Rijksbelastingen.

INHOUD

DEEL I

- Achterstelling
- Actio Pauliana
- Afkoelingsperiode
- Akkoord
- Beroep op en van rechter-commissaris (art. 67 en 69 Fw)
- Bestuurdersaansprakelijkheid – Boek 2 BW
- Bestuurdersaansprakelijkheid – Onrechtmatige daad
- Bodemvoorrecht
- Boedelomvang
- Boedelschulden
- Curator
- Enquête
- Faillietverklaring

DEEL II

- Huur
- Internationale aspecten
- Lopende procedures
- Misbruik faillissement
- Onverschuldigde betaling
- Processuele aspecten, inclusief renvooi- en verificatieprocedures
- Separatisten (hypotheek en (stil) pandrecht)
- Surseance van betaling
- Verificatie van vorderingen
- Verrekening
- Wederkerige overeenkomsten
- Werknemers

HUUR

Woningbouwvereniging Lopik vordert ontbinding van een huurovereenkomst tijdens faillissement en een veroordeling van de curator om vervolgens de ontruiming te gedogen. De Kantonrechter Utrecht oordeelt dat de omstandigheid, dat art. 39 Fw de verhuurder de mogelijkheid geeft om de huurovereenkomst met een in staat van faillissement verkeerde huurder te beëindigen, er niet aan in de weg staat dat de verhuurder een vordering tot ontbinding en ontruiming kan instellen. De gevorderde ontbinding wordt toegewezen. De curator wordt veroordeeld om alle tot de faillissementsboedel behorende zaken uit de woning te (doen) verwijderen.⁶¹

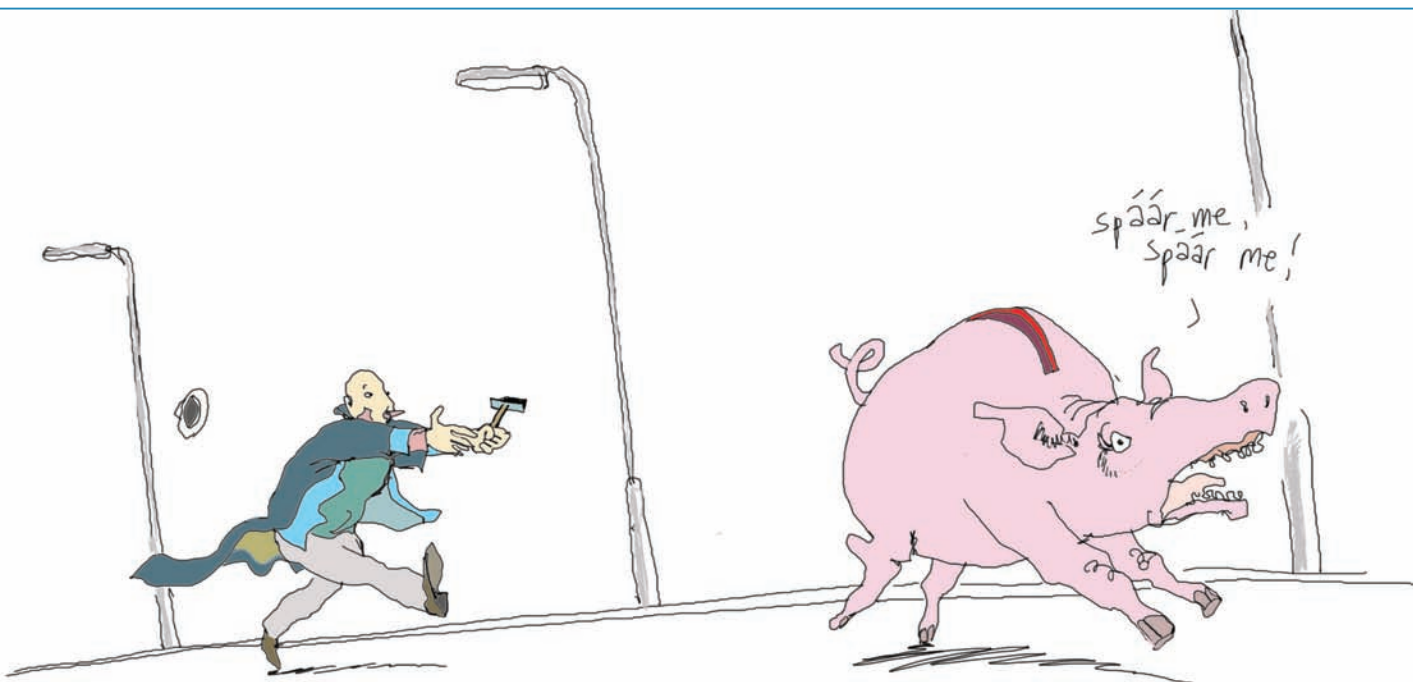
Het Hof Amsterdam liet zich uit over de vraag of art. 39 Fw ook in geval van roerende zaken toepassing dient te vinden.⁶² De sector kanton meende dat dit het geval zal zijn. In casu streed de curator tegen een leasemaatschappij die een aantal auto's aan de failliete vennootschap ter beschikking had gesteld. Het hof meende dat voor een bevestigend antwoord op deze vraag geen steun in de wet en zijn geschiedenis te vinden is. De tekst en strekking van art. 39 Fw leiden ertoe, aldus het hof, aan te nemen dat het artikel slechts ziet op huur van onroerende zaken.

HR 13 mei 2005

Op 13 mei 2005 liet de Hoge Raad zich uit over de vraag of art. 238 Fw (onderscheidenlijk art. 39 Fw) in de weg staat aan een beroep van een verhuurder op het

in de huurovereenkomst bepaalde, dat de verhuurder in geval surseance van betaling van de huur recht heeft op ontbinding van de huurovereenkomst (met betrekking tot de roerende zaken) en op schadevergoeding tot een bedrag ter grootte van alle resterende huurtermijnen die bij een normale uitvoering van de overeenkomst zouden zijn verschenen.⁶³ De Hoge Raad heeft geoordeeld dat de tekst en de strekking van art. 238 Fw zich er niet tegen verzetten dat in de huurovereenkomst een bepaling wordt opgenomen die, in aanvulling op de wettelijke regeling, ook aan de verhuurder de mogelijkheid biedt om in geval van surseance de huurovereenkomst tussentijds te beëindigen. Een beding omtrent schadevergoeding bij ontbinding door verhuurder is evenmin nietig geacht.

Voor haar faillissement droeg een vennootschap de economische eigendom van een onroerende zaak over aan Walton. Die verhuurde de ruimte aan een derde, waartoe zij op grond van de akte van economische eigendomsoverdracht bevoegd is. Vervolgens ging de vennootschap failliet. Het Hof Amsterdam oordeelde dat voor het in eigen naam aangaan van die huurovereenkomst geen bijzondere bevoegdheid of positie van Walton nodig was maar slechts wilsovereenstemming met de huurder.⁶⁴ Het faillissement van de juridische eigenaar heeft de overeenkomst tot economische eigendomsoverdracht niet van rechtswege doen eindigen. Feiten of omstandigheden waaruit volgt dat de overeenkomst nadien wel geëindigd is, zijn niet of niet voldoende gesteld noch is

daarvan gebleken. De economisch gerechtigde is nog altijd gerechtigd tot gebruik van het pand.

Het afgeven van een zogenaamde 403-verklaring door de moeder resulteert niet alleen in aansprakelijkheid van de moedervenootschap voor door de failliete dochter verschuldigde huurtermijnen maar ook op de schadevergoedingsverplichting van de dochter op grond van de huurovereenkomst.⁶⁵

HYPOTHEEK: ZIE SEPARATISTEN

INTERNATIONALE ASPECTEN

Ingevolge art. 3 van de EU Insolventieverordening (IVO) zijn de rechters van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar is gelegen, bevoegd de insolventieprocedure te openen. Zolang het tegendeel niet bewezen is, wordt

bij vennootschappen dat centrum vermoed de plaats van de statutaire zetel te zijn. Nu de vennootschap sinds geruime tijd in het geheel geen economische activiteiten meer ontplooit, is geen sprake meer van een daadwerkelijk functionerend centrum van voornaamste belangen en kan als zodanig alleen haar statutaire zetel gelden. De omstandigheid dat de vereffeningactiviteiten in Italië plaatsvinden is niet relevant omdat dit geen (economische) activiteiten van de vennootschap zijn.⁶⁶

Op grond van art. 4 lid 2 onder m IVO moet het beroep van de curator op vernietiging van voor de schuldeisers nadelige rechtshandelingen worden getoetst aan het recht van de lidstaat waar de insolventieprocedure wordt geopend. Art. 13 IVO bepaalt vervolgens dat de lex concursus niet van toepassing is indien degene die voordeel heeft

gehad bij een voor de andere schuldeisers nadelige rechtshandeling bewijst dat deze handeling onderworpen is aan het recht van een andere lidstaat en dat dat recht (waaronder het insolventierecht) in het gegeven geval niet voorziet in de mogelijkheid om de rechtshandeling te bestijden. Onder 'in het gegeven geval' moet worden verstaan dat de handeling de facto onaanvechtbaar moet zijn, dus nadat alle concrete omstandigheden van het geval in aanmerking zijn genomen.⁶⁷

Nu de schuldenaar vóór indiening van het faillissementsverzoek naar België is vertrokken moet België worden aangemerkt als het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar. Bovendien is niet aanmerkelijk geworden dat de schuldenaar ná zijn vertrek naar België nog activiteiten in Nederland heeft ontplooid. Dat de schulde-

* Alice Koop en Carin Schreuder zijn als advocaat werkzaam bij AKD Prinsen Van Wijnen N.V. te Utrecht, Esther Oppedijk van Veen en Ilan Spinath werken als advocaat bij Loyens & Loeff te Amsterdam.

1 Zoals gepubliceerd in Rechtspraak van de Week (RvdW), Nederlandse Jurisprudentie (NJ), Nederlandse Jurisprudentie, feitenrechtspraak civiele zaken (Feitenrechtspraak) en Jurisprudentie Ondernemingsrecht (JOR), alsmede in de rubriek Ongepubliceerde Jurisprudentie in de in het Tijdschrift voor Insolventierecht (Tvl) opgenomen Insolad Nieuwsbrief (Nieuwsbrief Tvl). Voor zover uitspraken in 2005 zowel in RvdW en NJ zijn verschenen, is er naar gestreefd alleen de NJ-vindplaats te vermelden. Voor zover uitspraken in 2004 zowel in JOR als enig ander tijdschrift

zijn opgenomen, is er naar gestreefd steeds beide vindplaatsen te vermelden. Uitspraken die in 2004 in de RvdW zijn gepubliceerd, en in 2005 in enig ander tijdschrift, worden hier niet meer besproken als ze al zijn besproken in de Kroniek Insolventierecht 2004.

Deze Kroniek is samengesteld op basis van eigen selectie door de auteurs, zonder de pretentie van volledigheid. Voor de gepubliceerde rechtsgesleerde literatuur op het gebied van insolventie verwijzen wij naar de overzichten die F.P. van Koppen regelmatig in Tvl publiceert.

2 Zie hiervoor de jurisprudentieoverzichten die tweemaandelijks verschijnen in het tijdschrift *SchuldSanering*. Zie hiervoor verder ook de website www.vvr.org.

61 Rechtbank Utrecht 6 april 2005, JOR 2005/135.

62 Hof Amsterdam 3 februari 2005, JOR 2005/128.

63 HR 13 mei 2005, JOR 2005/222.

64 Hof Amsterdam 17 maart 2005, JOR 2005/161.

65 Rechtbank 's-Gravenhage 2 maart 2005, JOR 2005/116.

66 Hof 's-Gravenhage 11 oktober 2005, JOR 2005/309.

67 Rechtbank Amsterdam 26 januari 2005, JOR 2005/196.

68 Rechtbank Dordrecht 23 november 2005, NJF 2006/93.

69 Rechtbank Almelo 12 januari 2005, Tvl 2005/2, p. 20.

70 Rechtbank Utrecht 9 november 2005, NJ 2005, 311, voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het item achterstelling.

naar bij zijn vertrek naar België reeds één of meer schulden had jegens de verzoeker van het faillissement is onvoldoende om aan te nemen dat het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar in Nederland is gelegen.⁶⁸

Gefailleerde gaat in verzet tegen de in Nederland uitsproken faillietverklaring, stellende dat hij geen kantoor houdt in Nederland. Hij staat wel ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel (op het woonadres van zijn ouders) maar dat is enkel omdat hij 10% van zijn werkzaamheden in Nederland verricht. De curator heeft vastgesteld dat het adres in Nederland inderdaad slechts het woonadres van de ouders is en dat van een kantoor geen sprake is. De rechtbank stelt op grond daarvan vast dat gefailleerde geen kantoor houdt in Nederland en dat het centrum van de voornaamste belangen in Duitsland is gelegen. Op grond hiervan is de Duitse rechter bevoegd om van de faillissementsaanvraag kennis te nemen. De rechtbank vernietigt het faillissement, maar brengt de faillissementskosten en het salaris van de curator ten laste van de failliet. Dat de aanvrager van het faillissement zich niet tot de bevoegde rechter heeft gewend, is aan de failliet te wijten door zijn inschrijving in het handelsregister alsmede door zijn niet-verschijning bij de behandeling van de faillissementsaanvraag.⁶⁹

LOPENDE PROCEDURES

Rechtbank Utrecht sprak zich uit over de vraag hoe curatoren voorafgaand aan en tijdens een verificatievergadering dienen om te gaan met een achterstelling.⁷⁰

Voordat een vennootschap failliet ging, was zij gedaagde in conventie en eiseres in reconventie in een procedure. Het faillissement van de vennootschap wordt uitgesproken, de procedure geschorst. Vervolgens continueert de curator de procedure in reconventie. Eiseres in conventie wenst ook de procedure in conventie te continueren. De rechtbank oordeelt dat daarvan alleen – ex art. 29 Fw – sprake kan zijn, indien de verificatie van de vordering op de verificatievergadering wordt betwist.⁷¹ Er is geen rechtsregel op

grond waarvan de rechtbank, vooruitlopend daarop, voortzetting van de procedure zou kunnen gelasten. Dat zou ook daarom onjuist zijn, omdat niet alleen de curator de mogelijkheid heeft de vorderingen te betwisten, maar ook andere schuldeisers die daarmee partij in het geding kunnen worden. Voor schorsing van de procedure in reconventie is evenmin grond, nu er geen rechtsregel is die dat met zich brengt.

MISBRUIK FAILLISSEMENT

Rechtbank Amsterdam volgde de werknemers niet die (ex art. 10 Fw) verzet instelden tegen het faillissement van hun werkgever. Zij stelden dat het faillissement slechts zou dienen om de werknemers in hun rechten te bekorten. Teneinde de boedel (van de in surseance van betaling verkerende vennootschap) te beschermen tegen vorderingen van werknemers en het UWV, hadden de bewindvoerders van de vennootschap er belang bij de termijn van opzegging te beperken door het faillissement van de vennootschap uit te lokken. De rechtbank oordeelde dat geen sprake van misbruik was, nu in de bescherming van de belangen van het personeel in belangrijke mate voorzien was: bewindvoerders hadden bewerkstelligd dat voor alle werknemers een aanbod tot tewerkstelling bij een derde was geformuleerd.⁷²

Rechtbank 's-Gravenhage wees een verzoek tot faillietverklaring af, dat door de Ontvanger was ingediend.⁷³ De Ontvanger wist dat de vennootschap geen verhaal zou bieden en was zich er van bewust dat het faillissement opgeheven zou worden bij gebrek aan baten. De Ontvanger kon de rechtbank desgevraagd geen ander belang voor de faillissementsaanvraag noemen dan het streven naar het einde van het bestaan van de vennootschap. De rechtbank toetste aan de artikelen 3:13 en 3:303 BW en oordeelde dat in deze situatie sprake is van onevenredigheid tussen het belang van de Ontvanger bij de uitoefening van die bevoegdheid en het belang dat daardoor wordt geschaad, waarmee op de niet-verhaalbare kosten van de curator wordt gedoeld. De rechtbank verwijst nog naar de vereenvoudigde ontbindingsregeling ex art. 2:19a BW (de zogenaamde 'turbo liquidatie').

ONVERSCHULDIGDE BETALING

In zijn arresten van 5 september 1997, JOR 1997/102 (Ontvanger/Hamm q.q.) en 7 juni 2002, JOR 2002/147 (Komdeur q.q./Nationale Nederlanden) heeft de Hoge Raad bepaald dat de curator, indien een bedrag als gevolg van een onmiskenbare vergissing onverschuldigd aan de boedel is betaald, verplicht is om zo spoedig mogelijk een bedrag gelijk aan dat waarmee de boedel is verrijkt te voldoen aan degene die onverschuldigd heeft betaald. Het Hof Arnhem is van oordeel dat er ook sprake kan zijn van een onmiskenbare vergissing, indien het voor de curator niet onmiddellijk na ontvangst van de betaling duidelijk is dat de betaling onverschuldigd is verricht. Van een onmiskenbare vergissing is naar het oordeel van het hof sprake, indien redelijkerwijs geen twijfel meer bestaat dat de (onverschuldigde) betaling niet op een aanwijsbare – al dan niet inmiddels vervallen – rechtsgrond/rechtsverhouding is terug te voeren.⁷⁴

PANDRECHT: ZIE SEPARATISTEN

PAULIANA: ZIE ACTIO PAULIANA

PROCESSUELE ASPECTEN, INCLUSIEF RENVOOI- EN VERIFICATIEPROCEDURES

Het staat een schuldeiser niet vrij in de renvooiprocedure een door hem in het faillissement ingediende vordering te vermeerderen dan wel de grondslag van de vordering te moeten wijzigen. Volgens het hof verzet het stelsel van de Faillissementswet zich hiertegen, op grond waarvan vorderingen voor een bepaald tijdstip worden ingediend waarna deze worden overgebracht op openbaar te maken lijsten die voor de medeschuldeisers en de curator de basis vormen voor een eventuele betwisting van de vordering. Medeschuldeisers die op de verificatievergadering de vordering niet hebben betwist maar wel bezwaar hebben tegen de vermeerderde eis of de gewijzigde grondslag, kunnen zich in de renvooiprocedure immers niet voegen of tussenkomen (artikel 122 lid 4 Fw) en zou dus de mogelijkheid worden onthouden hun bezwaren kenbaar te maken.⁷⁵

RECHTER-COMMISSARIS:

ZIE BEROEP OP EN VAN RECHTER-COMMISSARIS

SEPARATISTEN (HYPOTHEEK EN (STIL) PANDRECHT)

Voor de vraag of stil pandrecht op roerende zaken rechtsgeldig in vuistpand is omgezet, is beslissend of de feitelijke gang van zaken dusdanig was dat deze in de macht van de pandhouder zijn gekomen voor faillissement, aldus de Rechtbank Utrecht. Omzetting van stil pandrecht in vuistpand kan niet als paulianus worden aangemerkt, noch kan de bestuurder van de gefailleerde vennootschap aansprakelijk worden gesteld uit hoofde van art. 2:9 of 6:162 BW voor medewerking aan omzetting.⁷⁶

HR 19 november 2004

De Hoge Raad stelt vast dat aan het in art. 3:239 lid 1 BW genoemde vereiste van registratie voor de vestiging van een stil pandrecht op een vordering op naam slechts kan worden voldaan door de akte in de registers bij de Inspecteurs der Rijksbelastingen te registreren. Op deze wijze wordt antedatering van de totstandkoming van het pandrecht voorkomen en wordt ook een psychologische blokkade opgeworpen voor het opmaken van valse akten. Dit tweeledige doel wordt niet bereikt door de akte te deponeren bij een notaris of door de notaris een akte van dat depot te laten opmaken.⁷⁷

Rechtbank Zwolle oordeelt, dat de gehele opbrengst van verpande zaken aan de pandhouder moet worden afgedragen en de omzetbelasting een boedelschuld is die ten laste van de algemene en niet van de bijzondere faillissementskosten wordt gebracht.⁷⁸ Het Hof Den Bosch behandelt in appel de vraag of de opbrengst van de onderhandse verkoop van stil verpande zaken uit hoofde van art. 58 lid 2 Fw direct aan de pandhouder moet worden betaald, zoals de

rechtbank had geoordeeld, of dat de curator eerst het fiscale voorrecht van de Ontvanger moet behartigen. Het hof stelt dat art. 58 Fw niet op de onderhandse verkoop van stil verpande zaken van toepassing is. De curator executeert de verpande zaken als gevolmachtigde van de pandhouder in de zin van art. 57 Fw. De curator hoeft op grond van art. 57 lid 3 Fw niet expliciet te bedingen dat hij ten behoeve van de overige schuldeisers die in rang boven de pandhouder gaan hun belangen zal behartigen.⁷⁹

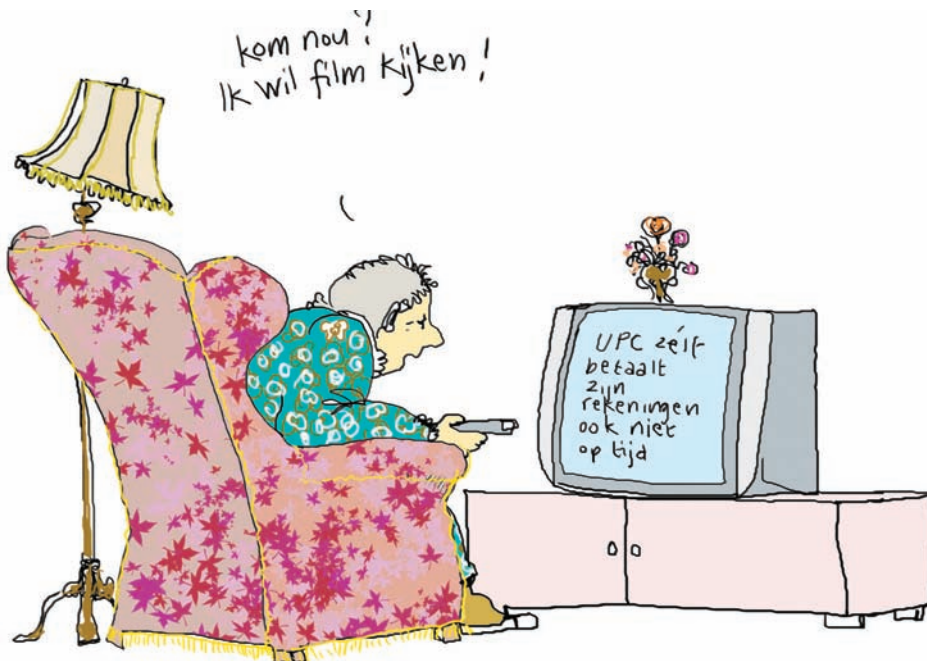
Tot slot een arrest van de Hoge Raad over het recht van hypotheek. Een bank legt derdenbeslag en treft daarmee een vordering van de derdenbeslagene waaraan een recht van hypotheek is verbonden ten gunste van de schuldenaar. De Hoge Raad is van oordeel dat de beslaglegger het – aan de vordering verbonden hypothecaire recht – ten gunste van schuldenaar mag uitoefenen, in die zin dat de beslaglegger voorrang heeft boven andere schuldeisers van de derdenbeslagene die zich op de executoriale opbrengst van deze vordering willen verhalen. De Hoge Raad stelt dat deze uitleg volgt uit het in de

artikelen 477a e.v. Rv neergelegde wettelijke systeem, en dit ook volgt uit hoofde van praktische overwegingen.⁸⁰

STIL PANDRECHT: ZIE SEPARATISTEN

SURSEANCE VAN BETALING

In de uitspraak van de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Amsterdam kwam de vraag aan de orde of gedaagden misbruik van recht maken, althans naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar handelen, althans onrechtmatig handelen jegens eiser door te weigeren in te stemmen met het door eiser voorgestelde akkoord. Vaststaat dat het aanbieden van een akkoord voor bedrijven in moeilijkheden een mogelijkheid is om tot schuldsanering te komen. Daarbij stelt de wetgever niet de eis dat een dergelijk akkoord uitsluitend tot stand zou mogen komen bij staking van beroepsactiviteiten. Nu het wettelijk stelsel de mogelijkheid van het afdwingen van een akkoord biedt, kan het verweer van concurrentievervalsing en precedentwerking in zijn algemeenheid niet worden gehonoreerd.

71 Rechtbank Arnhem 29 juni 2005, JOR 2005/227.

72 Rechtbank Amsterdam 25 mei 2005, JOR 2005/201.

73 Rechtbank 's-Gravenhage 3 augustus 2005, nieuwsbrief TvI 2005/6, p. 64.

74 Hof Arnhem 23 augustus 2005, JOR 2005/259.

75 Hof Amsterdam 24 februari 2005, JOR 2005/130.

76 Rechtbank Utrecht 15 december 2004, JOR 2005/80.

77 HR 19 november 2004, JOR 2005/20 m.nt. Kortmann. Vervolg op Hof Den Bosch 22 april 2003, JOR 2003/182 m.nt. Visser.

78 Rechtbank Zwolle 3 juni 2005, JOR 2005/203.

79 Hof Den Bosch 6 september 2005, JOR 2005/286.

80 HR 11 maart 2005, JOR 2005/131. Vervolg op Hof Den Haag 30 juli 2003, JOR 2004/53.

81 Voorzieningenrechter Rechtbank Amsterdam 17 maart 2005, JOR 2005/159.

Dat er sprake is van omstandigheden die dit in dit geval anders maken, is niet gebleven. Daarnaast is onvoldoende duidelijk geworden dat gedaagden meer geld zouden ontvangen in het geval dat eiser failliet zou worden verklaard dan bij instemming met het akkoord. In de gegeven omstandigheden levert de weigering van gedaagden om in te stemmen met het akkoord volgens de Voorzieningenrechter misbruik van recht op, temeer nu de andere crediteuren baat hebben bij het akkoord en eiser bovendien werkgelegenheid blijft verschaffen.⁸¹

Artikel 238 Fw strekt ertoe, dat in geval van een surseance van betaling, indien het belang van de boedel zulks eist, de huurder met medewerking van de bewindvoerder de huur op korte termijn kan beëindigen, waartegenover in het belang van de verhuurder is bepaald dat de huurprijs van de aanvang der surseance af boedelschuld is. De tekst en de strekking van deze bepaling verzetten zich er volgens de Hoge Raad niet tegen dat in de huurovereenkomst een bepaling wordt opgenomen die, in aanvulling op de wettelijke regeling, ook aan de verhuurder de mogelijkheid biedt in geval van surseance van betaling de huurovereenkomst tussentijds te beëindigen.⁸²

Op 3 december 2002 is aan UPC voorlopige surseance van betaling verleend. Op diezelfde dag heeft UPC een ontwerpakkoord ter griffie neergelegd. Movieco heeft eveneens op diezelfde dag een arbitrageprocedure ahangig gemaakt waarin zij van UPC betaling van de openstaande rekeningen vordert. De bewindvoerder heeft vervolgens de vordering van Movieco gewaardeerd en op de lijst van voorlopig erkende schuldvorderingen geplaatst. De vordering van Movieco is noch door de bewindvoerder, noch door UPC, noch door een andere schuldeiser betwist. Ter vergadering is een akkoord in stemming gebracht en aangenomen. De rechtbank heeft het akkoord op 13 maart 2003 gehomologeerd. Vervolgens heeft Movieco aanspraak gemaakt op betaling onder het akkoord. UPC betwist de vordering van Movieco en weigert te betalen. Naar aanleiding hiervan heeft Movieco verzocht tot ontbinding van

het akkoord. UPC heeft hiertegen verweer gevoerd door te stellen dat nu in de arbitrale procedure nog beslist moet worden over de vordering van Movieco, Movieco geen schuldeiser is die bevoegd is ontbinding van het akkoord te verlangen. De Hoge Raad oordeelt dat de schuldeiser wiens niet-betwiste vordering is opgenomen in het in art. 269 Fw bedoelde proces-verbaal, de ontbinding van het akkoord kan verzoeken op de enkele grond dat de schuldenaar in gebreke is gebleven het akkoord na te komen. Indien de vordering als gevolg van een verzuim door de schuldenaar niet is betwist of indien na de totstandkoming van het akkoord aan de schuldenaar alsnog gronden blijken voor betwisting van de vordering, zal hij in beginsel een afzonderlijke procedure ahangig dienen te maken waarin hij de grondslag van de vordering alsnog dient te betwisten en terugbetaling van de inmiddels voldane akkoordpenningen dient te vorderen.⁸³

Op grond van art. 225 Fw kan een schuldeiser de rechtbank verzoeken om zodanige bepalingen te maken als ter beveiliging van de belangen van de schuldeisers nodig wordt geoordeeld. Het feit dat de verzochte maatregelen liggen binnen het kader van het terrein van de enquête en dat de Ondernemingskamer de meest aangewezen instantie is om hierover beslissingen te nemen doet aan deze mogelijkheid niets af. De rechtbank blijft bevoegd ter beveiliging van de belangen van alle schuldeisers bepaalde niet uit te stellen maatregelen te bevelen, in elk geval totdat de Ondernemingskamer een (nadere) beslissing heeft genomen. Uitgaande van een situatie waarin een bewindvoerder moet samenwerken met twee bestuurders die in conflict zijn, is het heel wel denkbaar dat hangende een beslissing terzake door de Ondernemingskamer door de rechtbank ex art. 225 Fw een tijdelijke voorziening wordt getroffen, door bijvoorbeeld een bestuurder te schorsen.⁸⁴

VERIFICATIE VAN VORDERINGEN

In de uitspraak van de Rechtbank Utrecht van 9 november 2005 stond de vraag centraal hoe de curatoren voorafgaand en tijdens de verificatievergadering hadden moeten omgaan met een achtergestelde vordering.

Een regeling omtrent de achterstelling ontbreekt in de Faillissementswet.⁸⁵

VERREKENING

Verrekening blijkt in de praktijk telkens weer een lastig onderwerp. Ook in 2005 zijn er veel uitspraken gepubliceerd over verrekening in faillissementssituaties.

De bank die een door de schuldenaar ná haar faillissement gegeven betalingsopdracht uitvoert en verrekent met haar creditsaldo, handelt in strijd met art. 53 Fw. Daaraan doet niet af, dat de bank niet wist of kon weten van het faillissement omdat het op de dag van de betaling (en verrekening) werd uitgesproken.⁸⁶ Onbekendheid met het faillissement kan zelfs in het geheel geen rol van betekenis spelen wanneer de betalingsopdracht na faillissement is gegeven, aldus Rechtbank Utrecht: de verrekening dient goederenrechtelijk te worden beoordeeld en kan op grond van art. 54 Fw worden vernietigd.⁸⁷ Overigens merkt de annotator bij deze uitspraak terecht op, dat de rechtbank de vordering van curator had kunnen toewijzen op grond van art. 53 Fw.

Tot slot de situatie dat de bank een vóór faillissement verstrekte betalingsopdracht na faillissement, maar voor publicatie uitvoert, terwijl de bank klaarblijkelijk ook niet op andere wijze van het faillissement op de hoogte is gebracht. De bank is gehouden betalingsopdrachten van failliet uit te voeren tot het moment waarop zij weet of had behoren te weten van het faillissement. De bank mag zich ten opzichte van curator op verrekening beroepen (art. 53 Fw) voor zover failliet de betalingsopdracht vóór faillissement heeft verstrekt en de bank niet op de hoogte had behoren te zijn van het faillissement.⁸⁸ Wel is het mogelijk dat de bank verhaal haalt bij de ontvanger van de gelden.⁸⁹

De positie van de bank als separatist wijzigt drastisch als diezelfde bank meewerkt aan onderhandse verkoop van met hypotheek bezwaarde zaken.⁹⁰ Nadat de bank afstand deed van haar hypotheekrecht op onroerende zaken, gaan de eigenaren en voormalig hypotheekgevers, die behoren tot

dezelfde groep van vennootschappen, over tot verkoop van hun onroerende zaken. De opbrengst wordt vlak voor haar faillissement op de op naam van een van de schuldenaren gestelde bankrekening bij de bank gestort. De bank verrekent vervolgens haar vorderingen op de schuldenaar met de door de storting op de bankrekening ontstane schulden aan de schuldenaar. Er is geen reden om van de strenge regels van de Hoge Raad over (girale) verrekening door de bank kort voor faillissement van de schuldenaar/rekeninghouder af te wijken. De bank heeft met de verrekening kort voor het faillissement niet te goeder trouw gehandeld, waarbij het feit dat door de gekozen opzet de crediteuren niet zijn benadeeld geen rol speelt. De bank kan deze situatie voorkomen door een pandrecht te vestigen op de opbrengst van de verkoop van de onroerende zaken. Het vermogen van een stichting derdengelden van een advocatenkantoor en dat van het kantoor zelf kunnen niet worden vereenzelvigd; het zijn gescheiden vermogens. Indien een debiteur van een schuldenaar haar schuld voldoet door te betalen op de derdengeldrekening van de advocaat van de schuldenaar kan die advocaat zijn vordering tijdens faillissement niet verrekenen met de door hem ontvangen derdengelden.⁹¹

De bank die een onverschuldigde betaling aan de curator wenst te verrekenen met nadien ontvangen betalingen van prefaillissementsdebiteuren van de gefailleerde trekt aan het kortste eind. De vordering van de bank is immers een (concurrente) boedelvordering, terwijl de betalingen van de debiteuren voortvloeien uit voor faillissement ontstane rechtsverhoudingen.⁹²

Een curator vordert betaling van een bij gefailleerde vennootschap betrokken derde. Deze derde heeft in het zicht van faillissement in opdracht van de vennootschap betalingen van debiteuren van de vennootschap ontvangen en daarvan betalingen aan haar crediteuren verricht. De derde had door hem gestelde vordering op vennootschap verrekend met binnengekomen gelden van debiteuren op zijn rekening. De Voorzieningenrechter bepaalt dat de derde met de ontvangst van de debiteurengelden een schuld aan de vennootschap heeft overgenomen, maar deze niet te goeder trouw met zijn gestelde vordering kon verrekenen (art. 54 Fw) aangezien hij ook zelf de faillissementsaanvraag voor de vennootschap had opgesteld.⁹³

Art. 54 Fw kan ook van toepassing zijn indien er sprake is van oneigenlijk gebruikmaken van de mogelijkheid tot verrekening, ondanks dat er geen schuld van een derde is overgenomen en dus strikt gezien niet aan de voorwaarden van art. 54 Fw is voldaan. Indien een concurrente schuldeiser zijn vordering voldoet door de inventaris van de debiteur te kopen en de koopsom te voldoen door middel van verrekening met zijn vordering dan bevoordeelt deze schuldeiser zichzelf ten onrechte boven andere concurrente schuldeisers. In casu was de schuldeiser enig aandeelhouder en bestuurder van de debiteur en kan worden vastgesteld dat zij bij de verrekening niet te goeder trouw heeft gehandeld.⁹⁴

Een tweetal uitspraken waarin art. 53 lid 3 Fw aan de orde komt. In de eerste procedure speelt dat de curator na faillissement besluit slechts de procedure in reconventie voort te zetten. De rechtbank is van oordeel dat de

splitsing van de procedure in conventie en reconventie niet in de weg staan aan verrekeningsmogelijkheden. Gedaagde in reconventie kan tegen de vordering van curator een verrekeningsverklaring aan curator uitbrengen, waartegen de curator zich blijkens art. 53 lid 3 Fw niet mag beroepen op art. 6:136 BW.⁹⁵

HR 18 november 2005

De Hoge Raad vernietigt een arrest van het Hof Amsterdam van 22 april 2004, omdat het hof heeft miskend dat art. 6:136 BW niet van toepassing is in geval van faillissement. In geval van een faillissement van een

82 HR 13 mei 2005, JOR 2005/222.

83 HR 4 februari 2005, JOR 2005/106.

84 Rechtbank 's-Gravenhage 24 februari 2005, JOR 2005/129.

85 Rechtbank Utrecht 9 november 2005, JOR 2005/311, verwezen wordt eveneens naar het item achterstelling.

86 Rechtbank Utrecht 17 november 2004, JOR 2005/18 m.nt. A.J. Verdaas.

87 Rechtbank Utrecht 21 september 2005, JOR 2005/287 m.nt. R.J. Abendroth.

88 Rechtbank Utrecht, 13 april 2005, JOR 2005/136 m.nt. A. Verdaas. Zie ook Rechtbank Alkmaar 2 maart 2005, JOR 2005/110.

89 Rechtbank Alkmaar 2 maart 2005, JOR 2005/110 m.nt. Verdaas. Dit vonnis heeft geen betrekking op verrekening, maar laat wel de lijn van de jurisprudentie zien wat betreft de gevolgen van de uitvoering van betalingsopdrachten na faillissement, maar voor publicatie daarvan.

90 HR 19 november 2004, JOR 2005/19 m.nt. mr. A. Steneker. Zie ook TvI 2005, nr. 2 p. 53 e.v.

91 Rechtbank Den Haag 8 december 2004, JOR 2005/21.

92 Rechtbank Amsterdam 17 augustus 2005, TvI-nieuwsbrief 2005, nr. 6, p. 64.

93 Voorzieningenrechter Rechtbank Den Bosch 26 oktober 2004, JOR 2005/47.

94 Rechtbank Den Haag 9 november 2005, JOR 2005/310. Vergelijk met HR 7 november 2003, JOR 2004/57.

95 Rechtbank Arnhem 29 juni 2005, JOR 2005/227.

96 HR 18 november 2005, RvdW 2005/129.

97 HR 3 december 2004, JOR 2005/51 m.nt. N.E.D. Faber. Sprongcassatie in navolging van Rechtbank Amsterdam 26 november 2003, JOR 2004/29 m.nt. mr. N.E.D. Faber.

pandgever kan de debiteur van de verpande vordering zijn tegenvordering met overeenkomstige toepassing van art. 53 lid 3 Fw verrekenen zonder dat pandhouder een beroep op art. 6:136 BW toekomt.⁹⁶

HR 3 december 2004

Tot slot een viertal uitspraken die op zichzelf staan. Allereerst een arrest van de Hoge Raad over stornering door een bank. Na faillissement van een vennootschap storneert de bank de betaling van een debiteur. De bank beroept zich daarbij op een overeenkomst met de gefailleerde. De Hoge Raad oordeelt dat de betaling gezien dient te worden als een administratieve handeling, die totdat de mogelijkheid van stornering is uitgesloten geen wijzigingen aanbrengt in het vermogen van schuldenaar of crediteur. Van verrekening is dan ook geen sprake.⁹⁷

HR 22 april 2005

Wanneer het saldo van een bankrekening wordt beslagen, kan de bank die de rekening beheert, het beslagen saldo niet verrekenen met haar nadien ontstane vordering op de beslagene; art. 6:130 BW staat daaraan in de weg. Als na het faillissement van de schuldenaar de beslagen komen te vervallen (art. 33 Fw) ziet de bank haar kans schoon en verrekent alsnog. Tevergeefs: de Hoge Raad oordeelt uiteindelijk dat het faillissement niet betekent dat de schuldenaar zich alsnog op verrekening kan beroepen.⁹⁸ Het faillissement breidt de mogelijkheden tot verrekening weliswaar uit, maar heeft niet de bedoeling het ontbreken van de verrekeningsbevoegdheid op grond van art. 6:130 BW te helen.

De curator die in een incasso-kort geding betaling van een prefaillissementsdebiteur vordert, hoort die debiteur zich beroepen op het bestaan van een tegenvordering. De tegenvordering wordt door de curator betwist. De Voorzieningenrechter stelt echter dat de vordering van curator tot betaling in kort geding niet kan slagen nu niet valt uit te sluiten dat een rechter in een bodemprocedure de tegenvordering van de gedaagde zal toewijzen. Daarbij is van belang dat in een incasso-kort geding het bestaan en de omvang van de vordering in hoge mate aan-

nemelijk moeten zijn en dat aan verrekening in faillissement minder zware eisen worden gesteld dan buiten faillissement (art. 53 Fw).⁹⁹

De laatste hier besproken uitspraak over verrekening is afkomstig van het Hof 's-Hertogenbosch.¹⁰⁰ Het hof oordeelt dat voor verrekening van een boedelschuld en een boedelvordering niet de regels van de Faillissementswet gelden, maar dat aan de 'gewone' vereisten van verrekening ex art. 6:127 e.v. BW moet worden voldaan.

WEDERKERIGE OVEREENKOMSTEN

Uit hoofde van de overeenkomst tussen partijen moesten ook na datum faillissement nog een aantal projecten worden afgemaakt door de failliet. De failliet heeft echter slechts een deel van de projecten afgemaakt, waarop de schuldeiser hem aanspreekt op grond van wanprestatie. De curator stelt zich op het standpunt dat de schuldeiser hem niet in de gelegenheid heeft gesteld om de overeenkomst na te komen. Volgens de curator had de schuldeiser hem op grond van art. 37 Fw een termijn moeten stellen om te verklaren of hij bereid was het werk voort te zetten. De schuldeiser heeft hiertegen ingebracht dat hij uit hoofde van art. 37 Fw niet verplicht maar bevoegd is om de curator om duidelijkheid te vragen indien hij onzeker is of een wederkerige overeenkomst door de curator zal worden nagekomen. Volgens de schuldeiser was van onzekerheid echter geen sprake nu hij met een tweetal managers van de failliet had besproken dat enkel een aantal projecten zouden worden afgerond. Door de prominente positie van deze twee managers binnen het bedrijf en het aantal gesprekken dat zij hebben gevoerd over een langere periode zonder dat de curator op enige wijze iets heeft gedaan of verklaard waaruit zou kunnen blijken dat zij niet bevoegd waren hem te vertegenwoordigen heeft de curator naar het oordeel van de rechtbank de schijn van vertegenwoordigingsbevoegdheid van de managers opgewekt. De schuldeiser mocht op basis van de verklaringen van de managers ervan uitgaan dat slechts een aantal projecten zou worden afgemaakt en de rest niet. In die omstandigheden was

het niet nodig om op grond van art. 37 Fw aan de curatoren een termijn te stellen om duidelijkheid te geven of hij die al dan niet zou nakomen.¹⁰¹

WERKNEMERS

Met ingang van 1 januari 1999 is de regeling van de opzegtermijnen vereenvoudigd en is de leeftijd van de werknemer als mede maatgevend voor de opzegtermijn geschrapt. In art. XXI van de Wet Flexibiliteit en Zekerheid is bepaald dat voor de werknemer die op 1 januari 1999 45 jaar of ouder was en voor wie toen een langere opzegtermijn gold dan die volgens de nieuwe regels, de oude termijn blijft gelden zolang de werknemer bij dezelfde werkgever in dienst blijft.

De Centrale Raad van Beroep oordeelt dat art. XXI bij de door de curator in acht te nemen opzegtermijn moet worden betrokken.¹⁰² In art. 64 aanhef en onder b WW is opgenomen dat het recht op uitkering (...) het loon omvat over ten hoogste de voor de werknemer geldende termijn van opzegging (...), met dien verstande dat de krachtens art. 40 van de Fw ten aanzien van de werknemer geldende termijn, zowel in als buiten faillissement niet wordt overschreden. Het UWV meende dat, nu art. 64 WW geen expliciete verwijzing bevat naar art. XXI, haar overnemingsverplichting zich niet verder kan uitstrekken dan de in de art. 40 Fw genoemde maximumtermijn van zes weken.

De Centrale Raad van Beroep verwerpt dit standpunt. Er is geen grond aanwezig om bij een dergelijk inhoudelijk nauwe aansluiting van naar elkaar verwijzende bepalingen, de uitleg van een artikel in verschillende wetten af te laten hangen van de vraag in welke wet het betreffende artikel wordt aangehaald. Het UWV heeft derhalve de over te nemen betalingsverplichting van de werkgever ten onrechte op zes weken gemaximeerd. ●

98 HR 22 april 2005, JOR 2005/282 m.nt. Loesberg; Hof Den Haag 30 september 2003, JOR 2004/54 m.nt. Loesberg.

99 Voorzieningenrechter Rechtbank Arnhem, 22 oktober 2004, NJF 2005/65.

100 Hof Den Bosch 30 november 2004, NJF 2005/136.

101 Rechtbank 's-Hertogenbosch 28 december 2005, JOR 2006/137.

102 Centrale Raad van Beroep 27 april 2005, JOR 2005/284.

KPN helpt ondernemers vooruit. Nu ook met online applicaties.

Met de diensten telefonie en internet verbindt KPN medewerkers van MKB-bedrijven met elkaar en de wereld. Maar KPN kan nog veel meer voor het MKB betekenen. Bijvoorbeeld met Applicaties Online. Deze applicaties bieden u het gemak en de flexibiliteit van online werken. Het werkt zo: in plaats van dat u zelf softwarepakketten koopt, neemt u een abonnement bij KPN. Bijvoorbeeld voor online boekhouden. Via internet kunt u uw applicaties en gegevens eenvoudig bereiken. Deze worden veilig en deskundig opgeslagen in het datacenter van KPN. En als er een nieuwe software-update is ontvangt u deze automatisch. En dat alles voor een vast bedrag per maand. Met de ICT-oplossingen van KPN bent u dus altijd aangesloten op de mogelijkheden van morgen. Kijk op kpn.com, trefwoord 'Applicaties Online' of bel 0800-0403.

Recht op toevoeging gedegen onderzoeken

Leo van Osch
redactielid

Een uitspraak van het Hof van Discipline van 13 november jl. is om drie redenen van belang voor de praktijkuitoefening. Deelname aan de Geschillencommissie Advocatuur kan de cliënt niet afhouden van de tuchtrechter; mededelingen van advocaat dat cliënt niet in aanmerking komt voor gefinancierde rechtsbijstand moet door advocaat worden onderzocht en gemotiveerd worden bevestigd; en de advocaat kan via het tuchtrecht worden verplicht geld terug te betalen.

De feiten liggen redelijk eenvoudig: een man wendt zich tot een advocaat met het verzoek om nihilstelling van de hem opgelegde partneralimentatie. Die procedure wordt in eerste instantie door zijn advocaat gevoerd zonder dat verweer volgt en het verzoek wordt dan ook toegewezen. De alimentatiegerechtigde, de vrouw, gaat in beroep. Er wordt een appèl- en verweerschrift ingediend en na mondelinge behandeling vernietigt het hof de beschikking van de rechtbank. Nota € 12.000, resultaat nul. Klager verweet zijn advocaat dat:

- a. zij geen toevoeging voor hem heeft aangevraagd, terwijl hij daarvoor wel in aanmerking kwam en zij hem terzake niet correct heeft geïnformeerd;
- b. ondanks herhaald verzoek nimmer een specificatie van een declaratie is gestuurd en behoorlijke bedragen in rekening zijn gebracht, vooral in relatie tot de hoogte van de gevorderde alimentatie.

De raad van Discipline achtte deze onderdelen van de klacht gegrond en legde de advocaat de maatregel van onvoorwaardelijke schorsing voor de duur van één week op.

ONDANKS GESCHILLENCOMMISSIE

De advocaat kwam in appèl, en stelde als eerste aan de orde dat het kantoor aangesloten was bij de Stichting Geschillencommissie Advocatuur. De advocaat was van oordeel dat daarmee de weg naar de tuchtrechter niet open lag. Het hof verwierp dat verweer

stellende dat: ‘advocaten op basis van vrijwilligheid aan de klacht- en geschillenregeling advocatuur kunnen deelnemen waardoor voor cliënten de mogelijkheid ontstaat om naast de eigenlijke tuchtprocedure van de Advocatenwet een klacht te laten behandelen door de Geschillencommissie Advocatuur. Deelname door de advocaat aan die regeling en vermelding daarvan in een aan cliënten verzonden opdrachtbevestiging of in met deze gevoerde correspondentie, brengen echter niet mee dat het die cliënten niet vrijstaat tot de tuchtrechter – en niet tot de Geschillencommissie Advocatuur – te wenden.’

GEDEGEN ONDERZOEK NAAR FINANCIËN

De uitspraak van het hof is ook van belang voor de vraag op welke wijze afspraken worden vastgelegd over de vraag of de cliënt al dan niet in aanmerking komt voor gefinancierde rechtshulp.¹ De tekst van de opdrachtbevestiging van de advocaat in kwestie naar de cliënt luidde als volgt: ‘Op grond van de door u verschaft informatie omtrent uw inkomens- en vermogenspositie, komt u niet in aanmerking voor de zogeheten kosteloze rechtsbijstand en zult u de kosten voor mijn werkzaamheden zelf dienen te betalen.’

Het hof komt, met de raad, tot de conclusie: ‘dat met een dergelijke schriftelijke mededeling, noch als vaststaand kan worden aangemerkt dat klager niet in aanmerking kwam voor gefinancierde rechtshulp, noch dat verweerster hem over de concrete moge-

lijkheden daartoe in voldoende mate heeft geïnformeerd.’

Noch op het punt van de inkomens-, noch op het punt van de vermogenstoets was aanmerkelijk geworden dat cliënt niet in aanmerking kwam voor gefinancierde rechtshulp. De advocaat kon ook niet aanmerkelijk kon maken dat klager, zelfs indien aangenomen zou moeten worden dat hij wel in aanmerking kwam voor gefinancierde rechtshulp daar geen gebruik van wenste te maken en dat aan de advocaat duidelijk had gemaakt.²

Een interessant punt is ook nog dat de hierboven geciteerde opdrachtbevestiging door de cliënt was ondertekend en geretourneerd. Daarover zegt het hof: ‘Anders dan verweerster, acht het hof dat gegeven niet van overwegende betekenis. Immers, de bewuste passage in de opdrachtbevestiging is een door verweerster aan klager gepresenteerde conclusie. De opdrachtbevestiging maakt niet duidelijk op welke financiële informatie of bescheiden verweerster deze conclusie heeft gebaseerd. Evenmin maakt die opdrachtbevestiging duidelijk welke informatie verweerster over de maatstaven voor gefinancierde rechtshulp aan klager heeft verschaft.’

In rechtsoverweging 4.9 geeft het hof een vingerwijzing hoe het dan wel moet: ‘de advocaat zal niet zonder gedegen onderzoek en overleg met cliënt tot de conclusie kun-

Zelfs het model van de Orde voor opdrachtbevestiging zou de goedkeuring van het hof niet kunnen wegdragen

nen komen dat er in de zin van Gedragsregel 24 genoeg gronden zijn om aan te nemen dat cliënt niet in aanmerking komt. Van dat onderzoek en overleg zal in de regel moeten blijken door een schriftelijke bevestiging van de advocaat.³

Dat betekent in de opdrachtbevestiging beter moet worden aangeven van welk inkomen en welk vermogen is uitgegaan bij de beoordeling

TERUG BETALEN

Zoals hierboven al aangegeven betrof het in de ogen van het hof een relatief eenvoudige procedure die een declaratie van € 12.000 bepaald niet rechtvaardigde. Uit de uitspraak van het hof valt – bijvoorbeeld – af te leiden dat verweerder een uur had uitge-

trokken voor het lezen van de beschikking van de rechtbank (een verstekzaak notabene) en wederom een uur voor het lezen van het arrest van hof. Bovendien was ook nog een tariefsverhoging van zo'n 50% toegepast die niet was gecommuniceerd met de cliënt. Het hof oordeelde dan ook dat sprake was van excessief declareren.

Het bracht het hof tot de bijzondere uitspraak dat de door de raad opgelegde maatregel van een onvoorwaardelijke schorsing van een week werd omgezet in de maatregel van voorwaardelijke schorsing voor de duur van een maand, met als bijzondere voorwaarde dat verweerder binnen 4 weken na de beslissing een bedrag van € 5.000 vermeerderd met BTW aan klager moet hebben terugbetaald.

KRITISCH EN PRAKTISCH

Bovenstaande uitspraak leert dat de advocaat niet voorzichtig genoeg kan zijn met de wijze waarop omgegaan wordt met het delicate onderwerp: 'gratis rechtshulp'. Ik kijk wel enigszins kritisch naar de overweging van het hof als zou zelfs een door de cliënt geaccordeerde opdrachtbevestiging met daarin opgenomen de mededeling dat cliënt niet in aanmerking komt voor rechtshulp, onvoldoende soelaas bieden. Van een cliënt mag ook wel wat worden verwacht, met name kritisch denken en niet klakkeloos geloven wat de advocaat hem schrijft.

Een bijzonder praktische benadering van het hof ligt besloten in de wijze waarop de bijzondere voorwaarde vorm is gegeven: het komt maar al te vaak voor in tuchtzaken dat klagers ook bezwaren hebben tegen de hoogte van de nota. De oplossing dient beperkt te blijven tot de gevallen waarin evident excessief is gedeclareerd. Alleen dan kan immers de gebruikelijke toets van de raad van toezicht achterwege blijven. ●

noten

1 Ingevolge regel 24 van de Gedragsregels 1992 van de Nederlandse Orde van Advocaten is een advocaat bij het begin van de zaak en verder telkens wanneer daartoe aanleiding bestaat verplicht met zijn cliënt te overleggen of er termen zijn om te trachten door de overheid gefinancierde rechtshulp te verkrijgen tenzij hij goede gronden heeft om aan te nemen dat zijn cliënt hiervoor niet in aanmerking komt. Bovendien dient de advocaat wanneer de cliënt mogelijk in aanmerking komt voor door de overheid gefinancierde rechtshulp maar niettemin verkiest daarvan geen gebruik te maken dit op grond van deze regel schriftelijk vast

te leggen. Dit om misverstanden te voorkomen en te bewerkstelligen dat de cliënt zich de consequenties van zijn keuze realiseert.

2 Vgl. raad van Discipline den Haag 7 juli 2003, Advocatenblad 1 oktober 2004: De raad stelt voorop dat het niet ongeoorloofd is om te bedingen op betalende basis een zaak te behandelen, ook wanneer de cliënt in aanmerking komt voor gefinancierde rechtshulp. Een dergelijke afspraak vereist echter wel een grote mate van zorgvuldigheid van de zijde van de advocaat. Zo mag de cliënt niet 'gestuurd worden' en mag geen misbruik worden gemaakt van de omstandigheden waarin

de cliënt verkeert. De advocaat dient zich er ook van te vergewissen dat de cliënt de consequenties overziet van zijn keuze om af te zien van gefinancierde rechtsbijstand en het aanvaarden van een afspraak tot betaling en dat hij ook daadwerkelijk de financiële consequenties kan dragen. De raad overweegt daarbij dat de advocaat deze afspraken ten spoedigste dient te bevestigen

3 Het model voor de opdrachtbevestiging van de Orde (<https://www.balienet.nl/balienet/downloads/praktijkondersteuning/Opdrachtbevestiging.doc>) zou zogenoemde goedkeuring van het hof niet kunnen wegdragen.

(advertentie)

Méér voor uw team

WWW.ADVOCATSUPPORT.NL

• • • • • For the perfect match •

Waarom nemen advocaten zo weinig vakantie?

Mr. Eric van de Luytgaarden

lector juridische beroepsinnovatie Hogeschool Utrecht
en organisatieadviseur

Waarom wil iemand met een meestertitel behoren tot een groep die bijna geen vrij heeft? Waarom nemen advocaten niet meer vrij? En wat gebeurt er als zij maar blijven doorbuffelen? Eric van de Luytgaarden geeft een paar antwoorden.

Als ik advocaten vraag waarom ze zo weinig vakantie hebben, krijg ik daarop zelden een duidelijk antwoord. De meesten wijzen op de wetgeving en het vereiste minimum. 'Wilt u dan niet meer vrij hebben om tijd door te brengen met het gezin, of met sociale activiteiten?' 'Ja graag!' 'Waarom regelt u dat dan niet?' (Lange stilte, gekenmerkt door uitstraling van verantwoordelijkheidsbesef.)

AFWIJKENDE REGELS

Is de advocaat een speciaal mens die het zich door groep of roeping niet kan permitteren

om werkschuw op een terras te zitten? Of heeft hij de vakantiedagen niet nodig omdat hij in zijn werk al geniet van de dingen des levens?

In de literatuur over de werkwijze van de juridische professional komen de volgende trefwoorden veelvuldig voor: zelfstandigheid, behoefte aan vrijheid, verantwoordelijkheid, persoonsgebonden werkwijze, functioneert binnen interne en externe netwerken, werkt het liefst alleen, laat zich coachen maar niet managen.

Maar gelden deze kenmerken niet ook voor bijvoorbeeld: accountants, communicatieadviseurs en business consultants? Toch

hebben deze groepen veel meer vakantiedagen. Vormen advocaten dan een eigen gilde met afwijkende regels en sociale codes?

De aantrekkingskracht van het advocatenberoep ligt ontegenzeggelijk in het gevoel te horen bij een gilde. Met opleiding, beëdiging, taalgebruik, toga's, ontgroening, feesten en borrels, (jonge) balie, eigen codes over kleding en gedragsvoorschriften over het intermenselijk verkeer, wordt letterlijk een eigen orde geschapen die de tand des tijds telkens weer overleeft. Zelden is er sprake van majeure veranderingen. Advocaten die iets tegen de codes hebben, verla-

Een groter aantal vakantiedagen bewerkstelligt een organisatorische en financiële omvorming van het advocatenkantoor die zijn weerga niet kent

ten gewoon de orde, in plaats van deze te veranderen.

Het lidmaatschap van een groep schenkt iemand zelfvertrouwen. Het behoren bij een orde is voor veel mensen uiterst aantrekkelijk. Uit de psychologie weten we dat lidmaatschappen van groepen mensen een enorme dosis (zelf)vertrouwen geeft. Betekent dit dat de gemiddelde jurist die advocaat wordt, en blijft, die extra dosis (zelf)vertrouwen nodig heeft? Trekt de advocatuur juist die mensen aan die behoefte hebben aan geborgenheid van de groep? Op het gevaar af beweringen te doen die ik niet zou kunnen staven, denk ik dat dat niet specifiek voor de advocatuur het geval is. Mensen behoren nu eenmaal graag tot een groep. Waarom zouden we anders massaal achter het pover presterende Nederlands elftal aanlopen? Voor eenieder geldt dat de identiteit van het 'ik' voor een deel ontleent wordt aan de groepen waarin we verkeren.

Zoals gezegd: het lidmaatschap van een groep schenkt iemand zelfvertrouwen – maar waarom wil iemand met een meester-titel behoren tot een groep die bijna geen vrij heeft?

ANGST

‘Waarom hebben jullie zo weinig vakantie? Wil je je niet ontspannen bij zulk zwaar werk? Heb je geen sociaal leven? Of hou je gewoon niet van vrije tijd?’ Toen ik deze vragen tijdens een training stelde aan enkele advocaten, gaven ze drie antwoorden:

- ▶ angst;
- ▶ verantwoordelijkheid;
- ▶ geld.

Het ging om de druk om uren te draaien, cliënten binnen te halen en geld te verdienen; om verantwoordelijkheidsgevoel tegenover cliënten en collegae; en om angst om de vertrouwde codes wekenlang los te laten. Over geld spraken we slechts kort omdat het maar om iets meer winst gaat, terwijl advocaten in ieder geval niet volcontinu hoeven te werken om het hoofd boven water te houden. Dus bleven over angst en verantwoordelijkheid.

Om iets zinnigs te kunnen schrijven over angst en verantwoordelijkheid, is het zaak een klein uitstapje te maken naar de sociale

pedagogie. Het is de wetenschap die zich bezighoudt met het bestuderen van groepen waarin het individu binnen de groep sociaal rijpt. De advocaat is zoals gezegd lid van een sociale groep met eigen kenmerken en is daarnaast, of daardoor, een autonome, zelfstandige, persoonsgebonden werkende professional. De sociale pedagogie geeft professionals drie redenen om hun groep maximaal te benutten. De groep:

- dient als werktuig om persoonlijke doelen te bereiken;
- dient als platform voor de bevrediging van de innerlijke behoeften tot ontwikkeling van zichzelf;
- is het instrument om de echte creativiteit van de enkeling te ontwikkelen.

WERKTUIG

Professionals kunnen hun groep, zoals advocaten de balie, gebruiken als werktuig voor het bereiken van (materiële) doelen, innerlijke ontwikkeling en creativiteit. De advocaat die zich aan het groepsgebeuren onttrekt, door vakantie of andere manieren van ‘lummelen’, loopt het risico zijn doelen niet te bereiken, stil te blijven staan in zijn ontwikkeling dan wel niet meer creatief te zijn; en dit laatste is essentieel voor de beroepsuitoefening. Ben je veel vrij en afwezig, dan wordt het steeds moeilijker om als advocaat je doelen, ontwikkeling en creativiteit te verzorgen. Voor dit fenomeen bestaat angst en men neemt de verantwoordelijkheid om zichzelf te verzorgen (te) serieus. Hiermee is het tekort aan vakantiedagen niet gerechtvaardigd, maar wel verklaard.

Maar moeten we dit als gegeven beschouwen of kan daar iets tegenover worden gesteld? Ik denk het laatste.

MORELE TECHNIËK

In deze situatie is het aanleren van een morele techniek van groot belang. Dit houdt in dat de professional leert zijn doelen en ontwikkeling te realiseren zonder dat hij

daarvoor een permanente verbinding met de groep, oftewel ‘het werk’, heeft. Als de advocaat in staat is zichzelf *soms* los te zien van zijn groep, kan hij zijn eigen moraliteit ontwikkelen. Advocaten hebben net als andere professionals de groep *niet altijd* nodig. Voor een persoonlijke morele techniek om het werk te benaderen is een investering nodig in ‘andere-dan-werk-tijd’. Meer vakantiedagen, dus.

De ontwikkeling van een morele techniek veronderstelt intuïtieve vrijheid en sociale ontplooiing. Het eerste houdt in dat de advocaat in vrijheid zijn ontwikkelpunten kiest, los van de codes van de groep. Niet noodzakelijk doorgroeien naar de maatschap maar zichzelf vragen stellen als: wat wil ik nog bereiken, hoe wil ik mijn werkomgeving veranderen en hoe voed ik mijn cliënten op?

Sociale ontplooiing houdt in dat de advocaat probeert in de leefomgeving te verwetkelijken wat hijzelf als juist en belangrijk ervaart, zonder daarbij de vrijheid van anderen te belemmeren. Daarbij horen vragen als: Wil ik meer tijd aan mijn kinderen of partner besteden, ga ik een deel van mijn tijd investeren in vrijwilligerswerk?

De meeste rechtsbeoefenaren zullen hiertoe een omslag moeten maken: kiezen tussen een investering in de eigen moraliteit tegenover doorgaan met groepsconform handelen. Bovendien zal een groter aantal vakantiedagen een organisatorische en financiële omvorming van het advocatenkantoor bewerkstellingen die zijn weerga niet kent.

NIET DROOGVALLEN

Advocaten die zich onvoldoende wijden aan de eigen morele techniek, zullen op den duur droogvallen, en kunnen alleen nog maar doorbuffelen. Alleen door zich te confermeren aan de groepscode kunnen zij hun doelen bereiken en creativiteit ontwikkelen. De keuze is aan de individuele advocaat. ●

Oudejaarsoverpeinzing van een oude advocaat

Wat kan er zoal in een advocaat opkomen, in de schemering van zijn werkkamer, als het jaar ten einde loopt?

L. van Heijningen

Advocaat te Den Haag

In mijn werkkamer schemert het. Wettendragende folianten staren mij aan, en stapels losse bladen die roepen om te worden ingevoegd. Het invoegen kan worden vermeden door een abonnement via internet, maar dat zal de veranderzucht van de wetgevende machinerie niet intomen. Dient dit alles het Recht, het Hoger Recht van Antigone? Hoger Recht pleegt onveranderlijk te zijn.

Ik zucht en denk aan het eeuwige, het onveranderlijke, onbegrepen door aardse vluchtigheid.

In de zuidelijke landen kent men geen schemering, maar de abrupte overgang van licht naar donker. Langdurige schemering is de gift der Goden aan de gematigde klimaatzone. Deze schemerrijke landen hebben daar prachtige benamingen voor: schemering, deemstering, Dämmerung, twilight, crépuscule. Het licht aarzelt om te gaan, het donker om te komen. Het duister schrijdt voort, de avond overvleugelt de aarde en hult alles in zijn goede wezen.

Dan gebeuren wonderlijke dingen. 'Be-tween dark and twilight is an hour that is called Children's hour' (Tennyson). Het is het uur van verhaaltjes vertellen, sprookjes en andere wonderlijke verhalen. Het is de broedplaats voor bezinning, en gedenken dat elk leven uitdooft, zij het snel of iets minder snel.

En dan de kerstvrede die heerst in de week tussen Kerst en Nieuwjaar. In paleizen van justitie verschijnen opgetuigde kerstbomen. Herinnerd zij aan het in andere tijden geweest, hartverwarmende vonnis van een kantonrechter, geïnspireerd door deze vrede: een in de kerstweek aangezegd

ontslag op staande voet is nietig. En deurwaarders plegen de grossen van ontruimingsvonnissen te laten rusten tot na Nieuwjaar.

Van Antigone gingen mijn gedachten naar de Olympische Goden, de onsterfelijken en gelukzaligen. Toen ving plots versomberend zilver het laatste licht. Pallas Athene verscheen!

De Godin der wijsheid en wetenschap sprak: 'Uw gedachten aan ons, Olympiërs, hebben ons verontrust. Daarom kom Ik als Hun Afgezant.'

'Wat brengt u dan hier, Pallas?'

'Zegt u maar "mevrouw Athene", u bent niet met mij op school gegaan. Jullie stervelingen, noemen ons, Goden, Gelukzaligen, omdat wij onsterfelijk zijn. Maar jullie, aardelingen, miskennen ons lot. Wel zijn wij zalig doch niet gelukkig. Men denke ons lot in: een eeuwigheid op de Olympos vegeteren, niets verandert er. Voorheen werden wij geëerd door de aardelingen en hadden wij macht. De stervelingen waren onze werktuigen. Door de Trojanen en de Grieken voerden wij Olympiërs onze onderlinge twisten en de mensen waren onze pionnen. Maar ach, dat is lang geleden, niemand eert ons meer.

Waar blijven de offeranden, de hecatomben waarbij menigte van runderen op onze altaren in aan ons gewijde tempels werden geofferd? De rook die als een aangename geur opsteeg naar de top van de Olympos? O, die geur van brandend vet nog eens te mogen ervaren.

Zeker, de moderne mensheid noemt nog wel onze namen. Sportclubs, genootschappen, clubhuizen, straten en pleinen, worden naar ons genoemd. Maar niemand vereert ons nog met een geurige runderbout.

Gij weet niet hoe saai die stilte is. Wij mogen de eeuwige jeugd hebben, maar een eeuwigheid lang niet veranderen - benijd ons niet. Daarom, gij stervelingen, noem ons niet gelukzaligen. De enige afleiding is af en toe een ramp over de ondankbare aardelingen uit te storten zoals watersnoden en stormwinden. Dat verlicht de verveling enigszins.'

Ik antwoordde, in een stijl die past bij Hoge Ontmoetingen: 'Gij, Goden, benijdt ons mensen om ons wisselvallig lot. Doch Gij weet niet hoe wij worden verteerd door nostalgie, treurnis om wat ons wordt ontnomen, heimwee naar wat is vergaan. Wij kennen de eeuwigheid, maar doorleven deze in een ogenblik, in een staat van liefde, verrukking, roes, overmoed. Ons bestaan is weliswaar afwisseling, maar is ook strijd: geluk tegenover ongeluk; jeugd tegenover ouderdom, leven tegenover dood, liefde tegenover haat, gezondheid tegenover ziekte, rijkdom tegenover armoede, overvloed tegenover gebrek.

Pallas Athene: 'Ja, gij mensheid woont door uw ongedurigheid de wereld uit. Gij kent de sanctie op onbehoorlijk gebruik: ontruiming!'

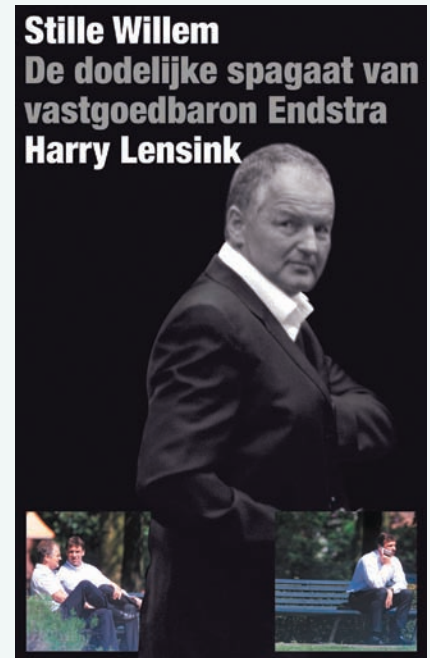
Ik was in extase, en besepte dat ik een gesprek had met een godin! Ik wilde haar nog van alles zeggen maar ze was verdwenen. In de inmiddels donkere werkkamer zat ik weer geheel alleen.

Dan maar aan de olieballen en de punch. De tijd boemelt voort. En overmorgen wachten de bladen om te worden ingevoegd. Of anders het internetscherm, zo lang als het zal duren. Want bijblijven moet.

Drie *true crime*-boeken

Peter Elberse

journalist

Vorig jaar deden zich in het Amsterdamse ‘milieu’ in zeer korte tijd vier, tot op heden onopgeloste, liquidaties voor. Op 31 oktober 2005 werd voor zijn woning in Amsterdam-Zuid jurist Evert Hingst (36) vanuit een auto onder vuur genomen. Hij stierf ter plekke. Twee dagen later volgde in Thailand een moordaanslag op de beruchte onderwereldfiguur Johnny Mieremet. In Amsterdam werden vervolgens kort na elkaar twee minder bekende lieden doodgeschoten. Even leek de hoofdstedelijke onderwereld volkomen op hol geslagen.

Dit najaar verschenen drie *true crime*-boeken, die volop speculeren omtrent de achtergronden van onder meer de vier genoemde liquidaties. Misdadverslaggevers Bart Middelburg en Paul Vugts van het Amsterdamse dagblad *Het Parool* bespreken in *De oorlog in de Amsterdamse onderwereld* dertien criminele afrekeningen. Gerlof Leistra van het weekblad *Elsevier* beschrijft in *Op leven en dood, wie is wie in de Nederlandse onderwereld* de boevencarrière van zijns inziens gezichtsbepalende penozefiguren, met bijbehorende liquidaties. Ook *Vrij Nederland*-redacteur Harry Lensink belicht in zijn boek *Stille Willem, de dodelijke spagaat van vastgoedbaron Endstra* een aantal van deze moorden. Willem Endstra werd, verstrikt in een crimineel web, in mei 2004 geliquideerd.

Wat de boeken stuk voor stuk duidelijk maken, is dat de term ‘onderwereld’ de lading van die wereld goed dekt: het is er akelig

duister. Wie erover schrijft, ontkomt niet aan speculaties. In de overzichtsboeken van Leistra en Middelburg/Vugts – beide vooral een instructieve wandeling over een crimineel kerkhof – is er één zaak die er uitspringt: de moord op Evert Hingst. Leistra ‘pakt’ Hingst en Endstra in één hoofdstuk, als representanten van de ‘bovenwereld’. Beiden zijn in het misdaadmoeras gezakt. De exacte achtergrond van hun gewelddadige dood blijft vooralsnog onzeker: de drie boeken leveren mogelijke scenario’s, maar spijkerhard bewijs ontbreekt. Over beide slachtoffers zeggen bronnen dat zij te veel wisten en een risicofactor waren geworden – typische maffiaclichés.

Waar de ondergang van Endstra zich sinds de arrestatie van zijn vermeende kwelgeest Willem Holleeder steeds gedetailleerder aftekent, blijft die van Hingst met raadselen omgeven. Hij was, al was hij ten tijde van zijn dood een paar maanden advocaat-af, de eerste juridische dienstverlener die het leven liet in de gangsteroorlog aan de Amstel.

Hingst werd in de media op slag bekend toen in februari 2002 voor het kantoor van Toenbreker Advocaten aan de Amsterdamse Keizersgracht, een kostenmaatschap waarin hij zijn praktijk uitoefende, zijn cliënt Johnny Mieremet werd neergeschoten. Door onderzoeken naar overwegend witwaspraktijken door de parketten in Den Bosch en Amsterdam haalde Hingst in de jaren na de mislukte aanslag op

Mieremet meermalen opnieuw de publiciteit. De advocaat ontkende stellig alle aantijgingen. Toch resulteerden de affaires erin dat hij zich, mede na indringende gesprekken met de Amsterdamse deken, in de zomer van 2005 van het tableau liet schrappen. Hij garandeerde dat hij zou terugkeren zodra zijn naam was gezuiverd.

Het is zeer de vraag of die rehabilitatie ooit een feit had kunnen worden. Middelburg en Vugts citeren Arthur Toenbreker, de naamgever van de maatschap: 'Ik heb Evert altijd verdedigd, maar ik heb, door wat er na zijn dood allemaal boven water is gekomen, een heel, heel zwart beeld van hem gekregen'. Volgens Leistra wilde Hingst 'de nieuwe Klaas Bruinsma [eind jaren tachtig de machtigste speler in het Amsterdamse milieu – PE] worden, maar dan met schone handen'.

Wat echter vooral intrigeert in de zaak-Hingst, zijn de speculaties omtrent zijn beweerdelijke informantschap. Lensink schreef eerder dit jaar in *Vrij Nederland*, op basis van anonieme bronnen, dat Hingst een informant van de inlichtingendienst AIVD zou zijn geweest, ingeschreven onder de codenaam Sentaro. Als dat waar is, zelfs als het maar een beetje waar is, dan zou dat het snelle, mondaine en gevaarlijke leven van Hingst nog veel sneller en gevaarlijker hebben gemaakt. De relatief onervaren advocaat kon al vroeg in zijn carrière menig kopstuk uit de onderwereld tot zijn clientèle rekenen. Wie dan tegelijkertijd met de overheid heult, speelt krankzinnig hoog spel.

Toch is zijn kantoorgenoot Toenbreker er vrijwel zeker van dat Hingst dat spel heeft gespeeld. 'Hij was niet Sentaro', zegt hij in het boek van Middelburg/Vugts, 'maar ik ben ervan overtuigd dat hij wel degelijk informant van de AIVD is geweest.'

Volgens Leistra steekt het Nederlandse *true crime*-aanbod in de boekhandel schril af bij het Amerikaanse. Hij vraagt zich af waar de boeken blijven over bijvoorbeeld Willem Holleeder, de Hakkelaar en andere 'criminele kopstukken'. Het wekt verbazing dat hij Hingst niet in dat rijtje noemt: de opkomst en ondergang van deze op zijn minst excentrieke (ex-)advocaat zouden wel eens vele malen boeiender kunnen zijn dan de biografie van menig 'gewone' schurk.

STILLE WILLEM

De dodelijke spagaat van vastgoedbaron Endstra
Harry Lensink
Uitgeverij Balans, € 16,50

DE OORLOG IN DE AMSTERDAMSE ONDERWERELD

Bart Middelburg en Paul Vugts
Uitgeverij Nieuw Amsterdam, € 14,95

OP LEVEN EN DOOD

Wie is wie in de Nederlandse onderwereld
Gerlof Leistra
Uitgeverij Balans, € 15

STEINWAY & SONS

Sinds 1853 is Steinway & Sons toonaangevend in het bouwen van piano's en vleugels. Unieke kenmerken en eigenschappen zorgen voor de ultieme waardering van nagenoeg alle pianisten en muziekliefhebbers wereldwijd.

SPECTACULAIRE INRUILACTIE

EXCLUSIEF VOOR LEZERS VAN HET ADVOCATENBLAD

Ruult u voor 31 december 2006 uw huidige piano of vleugel in voor een Steinway piano of vleugel, dan ontvangt u van ons de originele aanschafprijs retour of de maximale marktwaarde.

Informeer vandaag nog naar de mogelijkheden en de voorwaarden. Ervaar zelf de onovertroffen muzikale eigenschappen en hoe een handgemaakte Steinway ook uw leven kan verrijken.

- ☐ Ja, doe mij een voorstel
☐ Ja, ik ontvang graag meer informatie over Steinway & Sons piano's/vleugels

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Telefoon: _____

Ik speel piano: ja/nee

Ik ben in het bezit van een: piano/vleugel

Merk: _____

Stuurt u deze bon in een envelop zonder postzegel naar:
Steinway Center Nederland, antwoordnr 839, 1800 WB Alkmaar

STEINWAY CENTER NEDERLAND

Robijnstraat 5, 1812 RB Alkmaar, tel. 072-541 44 00

www.steinway.nl

Ontslag is niet het einde maar een nieuw begin...

Je baan kwijtraken betekent vaak het begin van een zoektocht. Op deze dikwijls niet gemakkelijke tocht is Van Ede & Partners uw reisgenoot die u zorgvuldig ondersteunt, helpt en adviseert. De ervaring leert dat onze cliënten hierdoor hun échte bestemming weten te vinden. Ook al is de weg daarnaartoe vaak onvoorspelbaar. Aan Van Ede & Partners zijn ruim 110 consultants en psychologen uit vele sectoren van het bedrijfsleven, overheden en vrije beroepen verbonden.

VAN EDE & PARTNERS
OUTPLACEMENT EN LOOPBAANBEGELEIDING

... bij een zorgvuldige begeleiding.

Tel: 070-3514011 www.vanede.nl

AMSTERDAM • ARNHEM • BEETSTERZWAAG • BREDA • DEN HAAG • EINDHOVEN • ENSCHEDE • GRONINGEN • MAASTRICHT • NIJMEGEN • ROTTERDAM • ZEIST • ZWOLLE

Le Tableau

VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

**Le Tableau bemiddelt exclusief
in tijdelijke functies voor het
notariaat en de advocatuur.**

Wij kunnen voorzien in ervaren, gespecialiseerde advocaten ten behoeve van ondermeer: sabbatical leave, zwangerschapsverlof, begeleiding stagiaires of omvangrijke projecten, zoals een grote transactie of reorganisatie. Ook financieel interessant!

Belt u voor meer informatie met
Mr. T.S. Verheij, tel 020-5237600 of
kijk op onze website www.letableau.nl

FIF 33

RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU

Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Alimentatiezaken
- Controle werkzaamheden
- Handelsinformatie
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl

Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

RECHTSORDE®
SCHEPT ORDE IN RECHTSINFORMATIE

Nieuw

www.rechtsorde.nl

**één betrouwbare bron, alle rechtsinformatie,
verrassend aantrekkelijk geprijsd**

- Alle Nederlandse wet- en regelgeving, zowel centraal als decentraal
- Jurisprudentie, officiële publicaties en CAO's
- EU-recht en internationaal recht
- Dagelijks geactualiseerd
- Overzichtelijk geordend en alle verwante documenten onderling gekoppeld onder toezicht van juridisch deskundigen
- Razendsnel zoekresultaat
- Bijzonder attractief geprijsd

Gefundeerd op meer dan 17 jaar ervaring
met elektronische juridische publicaties.

Rechtsorde b.v., tel. 073 52 860 52, e-mail: contact@rechtsorde.nl

**Meld u aan voor
1 maand gratis
proefabonnement**

RECHTER JAN VAN DER DOES

De verleidingskunst van de advocaat

Mevrouw mr. Annelies de Pater heeft een vlakke en nasale stem. Het is niet zozeer de hoogte van het stemgeluid dat de aandacht trekt, als wel het toonloze. Er is geen spanningsboog. Het is alsof zij viool speelt zonder te vibreren. In gezelschap, waar normaal de wirwar van diverse geluiden tot een eenheid wordt samengesmeed, breekt haar stem gemakkelijk door, dominant, als het geluidssignaal van een stoomboot in de mist.

Ook haar dadendrang en stelligheid vallen op. Mr. De Pater suggereert niet, mr. De Pater stelt. Elke mededeling lijkt een opdracht, of een aanklacht. Het zijn karaktertrekken waar zij in haar vak een eind mee komt. Het imponeringsgehalte is hoog. Voor wie met haar te maken heeft gehad, is uiteindelijk haar verschijning al voldoende om met het stemgeluid mee te denken.

Toch werkt deze ramkoers lang niet altijd goed, met name niet bij tegenspelers buiten de advocatuur. Een advocaat heeft veel te maken met ambtelijke diensten, waar de cliënt zijn uitkering haalt, zijn vergunning aanvraagt, een vrijstelling verzoekt.

Het is niet gemakkelijk om een karakterschets te geven van een ambtenaar in het algemeen. Er zijn vele vriendelijke ambtenaren, en consciëntieuze, en toegewijde, naast ambtenaren die er de kantjes van aflopen, die gemakzuchtig zijn en slordig. Kwaadwillig zijn ze zelden, maar mr. De Pater weet deze karaktertrek wakker te kussen.

De cliënt van mr. De Pater wilde een buitenlands kind naar Nederland halen, en had op aanraden van zijn raadvrouw een vergunning toelating als pleegkind ingediend. Vanaf de eerste seconde zat de raadvrouw er telefonisch en digitaal boven op. Het was toch een eenvoudige zaak, en als er niet tijdig een beslissing zou komen, dan wist ze de weg naar de rechtsmiddelen wel te vinden.

Het bleek voor de ambtelijke dienst niet gemakkelijk om de buitenlandse regelgeving af te stemmen op het Nederlandse recht. Een religieuze rechtbank in het land van herkomst had zich al over de status van het kind gebogen, maar hoe de daaropvolgende uitspraak moest worden gewogen, en hoe de gebruikte woorden moesten worden overgezet in het Nederlands, dat was nog de vraag. Een weerbarstig feitencomplex moest worden gemodelleerd in de sjablonen van het vreemdelingenrecht.

De beslisambtenaar had zich aanvankelijk nog wel informatief opgesteld maar onder de staccatoaandacht van mr. De Pater veran-

derde hij al snel in afwerend en formeel. Er volgde een afwijzende beslissing en deze werd in bezwaar en beroep bevestigd. Indien een vergunning toelating als adoptiekind was aangevraagd, was er geen vuiltje aan de lucht geweest, aldus de beslissing. Maar van een dergelijke aanvraag was in casu niet gebleken.

De kracht van mr. De Pater had de aanvraag om zeep geholpen.

Advocaten zijn zo gewend dat ze hun gelijk moeten bevechten dat zij vergeten dat het gelijk hun ook moet worden gegund. En dat gunnen lukt alleen maar, als ze zich bewust zijn van de mogelijke bijwerkingen van hun optreden. Daadkrachtig kan in uiterste consequentie overkomen als hooghartig. En dat is een trek waar een beslisambtenaar allergisch voor is. Zo verdampt alle plezier om mee te denken in een ongewone zaak. En juist dat meedenken had de doelstelling van de aanvraag kunnen wijzigen, en daarmee de aanvraag kunnen omzetten in een kansrijke.

Aan de andere kant zal mr. De Pater allergisch zijn geweest voor de bezonken aanpak van de ambtenaar. Maar dat blijft haar zorg, want alleen het resultaat geldt.

In de cursussen voor advocaten zou een aparte module voor verleiden en verlokken moeten worden ingelast. Dat zal onvermoede perspectieven bieden. Niet in de laatste plaats voor de cliënt.

Illustratie: Floris Tilanus

DE STAND EN EER DER CURATOREN

Aperte onjuistheden

In de *Telegraaf* van 25 oktober jl. stond onder de kop 'Curator rekende te veel als "voorschot"' een artikel dat betrekking heeft op schrijver dezès. Kennelijk naar aanleiding van dit artikel schreef Matthijs Kaaks in zijn column (*Advocatenblad* 2006-15, p. 717) over een bedrag van € 50.000 dat ik te veel uit de boedel zou hebben gegrist. Bij lezing 'De stand en eer der curatoren' (*Advocatenblad* 2006-16, p. 784) blijkt dat mr. Libosan aan 'een ochtendblad van recente datum' de wetenschap meent te kunnen ontleen dat een aan de curator toegekend voorschot door tussenkomst van de deken met € 50.000 was verminderd.

De journalist van de *Telegraaf* heb ik desgevraagd van tevoren commentaar gegeven. Essentiële onderdelen daarvan zijn weggelaten in het vervolgens verschenen artikel. De schrijvers in het *Advocatenblad* hebben mij niets gevraagd. Zij ontleen hun vermeende wetenschap kennelijk aan de *Telegraaf*. Ik wil enkele aperte onjuistheden rechtzetten. Het onderhavige faillissement, dat in 2000 is uitgesproken, heeft betrekking op een holdingvennootschap en acht dochtervennootschappen. In totaal zijn er derhalve negen faillissementsboedels. Jaarlijks is door de rechtbank op mijn verzoek een beschikking voorschot salaris gegeven. Over de jaren

2002, 2003 en 2004 zijn deze voorschotten door de rechtbank op mijn voorstel *over all*, derhalve niet uitgesplitst per boedel, vastgesteld.

Vooruitlopend op de afwikkeling van de faillissementen heb ik de salarissen voorlopig ten laste van twee boedels gebracht, waaronder de boedel van een der dochtervennootschappen. De salarissen zijn derhalve niet evenredig over de diverse boedels verdeeld. Omdat niet geconsolideerd kan worden afgewikkeld, zal dit aan het eind van de rit worden verrekend.

Een schuldeiser van de dochtervennootschap heeft er bezwaar tegen gemaakt dat in eerste instantie meer ten laste van deze vennootschap is gebracht dan uiteindelijk voor rekening van de bewuste boedel zal moeten komen. Naar aanleiding hiervan heeft de rechter-commissaris mij gevraagd om reeds nu, vooruitlopend op de afwikkeling van de diverse faillissementen, het salaris over alle boedels te verdelen. Aan dat verzoek geef ik uiteraard gevolg. Met de mutatie ten gunste van de betreffende dochtervennootschap over de jaren 2002, 2003 en 2004 is naar verwachting een bedrag gemoeid in de orde van grootte van 50.000 euro. Er is voldoende actief om de mutaties tussen de diverse boedels mogelijk te maken. De hoogte van het

salaris is niet aangepast.

Had ik de voorschotsalarissen direct moeten uitsplitsen? Daar kan men verschillend over denken, daar de gemeenschappelijke boedelkosten eenvoudiger achteraf kunnen worden omgeslagen. In verband met de samenhang tussen de diverse boedels zou de uitsplitsing de nodige tijd hebben gekost. Om die reden heb ik er destijds voor gekozen de verdeling uit te stellen en bij de afwikkeling van de faillissementen alles in één keer te verdelen. Het nadeel daarvan is, dat de schuldeisers pas in een later stadium weten waar zij aan toe zijn. De eerdergenoemde schuldeiser heeft er belang bij dat het salaris eerder wordt verdeeld over de diverse boedels. Voor de hoogte van de uitkering aan de schuldeisers maakt het uiteindelijk geen enkel verschil.

Op de mij bij wijze van voorschot toegekende salarissen heeft de rechtbank geen correctie toegepast. Uitsluitend de verdeling van het salaris over diverse samenhangende boedels is aan de orde. Al deze boedels beschikken over actief dat toereikend is om het salaris van de curator te betalen.

(Jan Willem Bouman,
advocaat te Hilversum)

DE STAND EN EER DER CURATOREN

The first thing we do, let's kill all insolvency receivers¹

Anders dan veel advocaten(kantoren) beweren, was Shakespeare nogal gekant tegen advocaten². 's Lands grootste ochtendblad doet regelmatig aan een *specialis* van het ook nu zo populaire *lawyer bashing*, namelijk 'curatoren *bashing*'. Ik moest daaraan denken, toen ik Libosans stukje 'De stand en eer der curatoren' las (*Advocatenblad* 2006-16, p. 784).

Terecht, nu hij zich uitsluitend liet leiden door de krant van wakker Nederland. Dat

is een heel smalle basis voor de breed-populistische vegen waarmee Libosan van leer trekt. Los van de vraag of er voldoende feiten voorhanden zijn voor zijn suggestie dat de curatoren van een landelijk kantoor een dievenbende vormen, laadt hij de verdenking op zich dat hij met een *oratio pro domo* meer in het gevlij wil komen bij de hem benoemende Haagse rechtbank.

Zijn stelling dat er een ongeschreven

plicht zou bestaan dat curatoren zelf hun declaratiegedrag naar de stand van de boedel zouden moeten inrichten, is bovendien nonsens. Net zoals dat is gebeurd bij de invoering van de nieuwe Recofa Richtlijnen over de salariëring van curatoren, trekt Libosan – niet gehinderd door de drang naar feitenonderzoek – incidenten door naar niet-empirisch onderbouwde algemeenheden. Algemeenheden kunnen zo over elke

beroepsgroep worden gedebiteerd, steeds weer ten onrechte. Helaas heeft een dergelijke mentaliteit er recent toe geleid dat de insolventiepraktijk is belast met een declaratiesysteem dat níét tot de gewenste transparantie heeft geleid, dat veel en veel te veel tijd kost en dat de af te wikkelen boedels dus alleen maar met meer kosten heeft bezwaard.

Wat daar ook van zij, in dat systeem wordt al uitdrukkelijk rekening gehouden met het

actief in een boedel. De economie heeft nu eenmaal opruimers als curatoren hard nodig. Het curator-zijn is een roeping, want het vergt elk jaar weer enige honderden uren onbetaald werk. Als er dan een boedel is waarin wél actief aanwezig is, en volgens de Recofa-normen een salaris van X in de rede ligt, dan dient dat salaris te worden betaald, óók als de boedel niet veel omvangrijker is dan X. We betalen de vuilnisman ook, ongeacht de

waarde van het vuil dat hij versjout. Totdat de rechters-commissarissen en de overige gerechtelijk ambtenaren op de insolventieafdelingen een deel van hun salaris inleveren, evenredig aan de tijd die ook zij besteden aan boedels die dat niet kunnen dragen, of totdat empirisch onderzoek eindelijk heeft aangetoond dat de ruwweg 1400 curatoren er flink op los frauderen, verdienen zij verder rust.

(Georg van Daal, advocaat)

COLLECTIEVE SINTERKLAAS ACTIE

Benader de rechtsgang als een investering

In de column 'Collectieve Sinterklaas Actie' (*Advocatenblad* 2006-17, 22 december 2006, p. 803) geeft Matthijs Kaaks aan dat hij nog in de 20e eeuw leeft, een tijdperk waar advocaten als poortwachters van het recht nog bepaalden wat groot leed is dat aan een rechter moest worden voorgelegd. De 21e eeuw is die van de hoogopgeleide burger die de professional zoals arts, onderwijzer en rechtsbijstandverlener benadert in termen van toegevoegde waarde. Niet het Rijnlandse dogmatische denken in termen van recht en onrecht, maar de rechtsgang benaderen als een investering. Het Angelsaksische denken: wegen de kosten en moeite van een rechtsgang op tegen de te verwachten opbrengst? Er bestaat ook niet zo iets als klein leed en groot leed. En het is denk ik ook niet aan ons om dat voor de anderen te bepalen.

De sullen en sukkels zijn hier overigens niet de consumenten die hebben gedwaald bij het afsluiten van financiële diensten. De sukkels zijn de banken, verzekeraars en toezichthouders zoals AFM, NVB en DNB die het zover hebben laten komen dat alles jaren later alsnog moet worden rechtgezet. Zij blijken ook niet in staat om via een collectieve regeling buiten de rechter om tot een oplossing te komen. En ze zijn niet in staat om herhaling te voorkomen. Ze blijken keer op keer niet in staat te zijn de betrouwbaarheid van de financiële sector te waarborgen.

Het aanpakken van misstanden in de financiële sector is geen klein leed. En het is goed dat er advocaten zijn die daar iets aan willen doen. Eliot Spitzer, officier van justitie in New York die soortgelijke acties onderneemt in de VS wordt daar als held

beschouwd. Maar u zet de lieden die soortgelijke acties ondernemen in Nederland neer als advocaten van sukkels die niet in staat zijn 'echt leed' van straat te halen.

Tja, zo wordt het beeld versterkt dat de Orde van Advocaten een stoffige club is die niet in staat is met de tijd mee te gaan en iedere vernieuwing tegenhoudt. Ik ben advocaat om gebruik te kunnen maken van het procesmonopolie maar moet mijn best doen om geen last te hebben van de beeldvorming van de Orde.

Ik moest overigens wel lachen om het stukje en hoop dat de column wordt wat het behoort te zijn, namelijk mensen prikkelen tot nieuwe gedachten, de frisse blik in plaats van hangen in het verleden. Succes ermee.

(Paul Elst, advocaat te Haarlem)

1 Vrij naar William Shakespeare in *King Henry VI* (Part 2); zie: www.william-shakespeare.info/shakespeare-play-king-henry-vi-part-2.htm.

2 Zie www.spectacle.org/797/finkel.html, waar de geïnteresseerde lezer nog meer ongunstige uitingen van Shakespeare over advocaten kan vinden.

Ingesneeuwd?

Laat uw carrière niet insneeuwen!

Durf in 2007 een nieuw pad te bewandelen. Laat het niet bij goede voornemens, maar zet een welbewuste stap. Faasen & Partners biedt daarvoor een helder perspectief. Een kantoor dat succesvol

aan de weg timmert vanuit vestigingen in Rotterdam en Amsterdam. Een kantoor dat alle ruimte biedt aan juridische talenten met pioniersgeest. Op het niveau van partner, medewerker en stagiaire. Als advocaat of (kandidaat) notaris.

In de afgelopen jaren hebben wij onze goede voornemens al ruimschoots waargemaakt. Gaan wij die samen ook voor u in 2007 invullen? Neem vrijblijvend contact op met Saskia Braakman (HRM) op (020) 5600 560 of Rob Faasen op (010) 2425 372.

Faasen & Partners wenst u een gezond en ondernemend 2007 toe

Bij het invullen van onze posities werken wij nauw samen met Voxius, werving- en selectiebureau voor juristen. Hielke Bruin van Voxius kan u ook in alle discretie te woord staan op (010) 240 06 05.

FAASEN & PARTNERS

Amsterdam

Wibautstraat 224
1097 DN Amsterdam
Postbus 12929
1100 AX Amsterdam
T (020) 5600 600
F (020) 5600 500
E hrm@fplaw.nl

Rotterdam

Brainpark III
Bahialaan 502
3065 WC Rotterdam
Postbus 4030
3006 AA Rotterdam
T (010) 2425 360
F (010) 2425 385
E hrm@fplaw.nl

www.fplaw.nl

VERVOLG VAN PAGINA 871

HERKENT Ú DE HOMO?

Op het platteland van Groningen

Niets menselijks is de advocatuur vreemd, ook zo met een oordeel over advocaten die nu eens niet hebben gekozen voor een relatie met iemand van het andere geslacht. Is je neus te groot, loop je liever zonder stropdas, drink je te weinig, werk je te veel of juist te weinig, dit zijn binnen en buiten de advocatuur onderwerpen die aanleiding kunnen zijn tot discussie en tot oordeelsvorming en dus tot, al dan niet een bedekte, vormen van discriminatie. Dat leidt tot geen andere conclusie dan dat seksualiteit – homo, hetero of bi – geen onderwerp is en er dus geen bijdrage zou behoeven te komen.

De bijdrage van Ploeger ('Herkent ú de homo?', in *Advocatenblad* 2006-16, p. 785) noopt mij tot een reactie omdat de inhoud van zijn bijdrage niet bepaald bijdraagt aan een juiste beeldvorming van advocaten die een relatie hebben met iemand van hetzelfde geslacht.

Alleen het begin van zijn betoog al. 'Ik ken de provincie niet. Ongetwijfeld is het daar meer huisje boompje beestje (...)' Hij is niet

bekend met een situatie en matigt zich toch een mening aan.

Van de 31 jaar dat ik met mijn partner Frenkel de Greeuw samenwoon, hebben wij 21 jaar op het platteland van Groningen, Onstwedde, gewoond. Natuurlijk werd er in het begin vreemd tegen twee samenwonende mannen aangekeken maar dat is iets anders dan discriminatie. Ik durf te zeggen dat wij volledig zijn geaccepteerd. Wij werden uitgenodigd voor bruiloften en begrafenissen. Wij namen actief deel aan activiteiten van de buurt en zijn ook nu nog, sinds 1997 wonen wij in Portugal, goed bevriend met onze vroegere burens.

Datzelfde beeld is te zien in mijn werk in de advocatuur. Begin 1981 beëdigd kwam ik na mijn stageperiode al snel in de maatschap van Overes advocaten in Groningen. En ook daar was het samenwonen met een man geen enkel beletsel. Ik werd afgerekend op mijn inzet, mijn juridische kennis, kortom op al die zaken die werkelijk van belang zijn om te kunnen beoordelen of je geschikt bent voor je vak.

Ook in de privésfeer met mijn collega's heb ik nooit enige terughoudendheid bespeurd, ook niet bij de toen al wat oudere partners die ons beiden ook bij hen thuis uitnodigden. Wanneer Frenkel daar zin in had, vergezelde hij mij ook naar beëdigingen van rechters en gingen wij samen naar het jaarlijkse advocatencongres, waar zijn antwoord, mijn man is advocaat, op de vraag of hij ook advocaat was, wel eens verwarrend was.

Wellicht wordt het wat saai maar ook de cliënten, waarvan velen bekend waren met het feit dat ik met een man samenwoonde, zagen daar geen beletsel in om hun belangen aan mij toe te vertrouwen. Dus, intolerantie, dun laagje vernis? Ik heb dat nooit zo ervaren en dat betekent ook dat zowel op kantoor als bij bijeenkomsten in de privésfeer er opmerkingen konden worden gemaakt over de fysieke kwaliteiten van een passerend manspersoon.

(Fir Tiebout, advocaat te Stadskanaal)

(advertentie)

Zit u al op uw plek?

WWW.ADVOCAATSUPPORT.NL

• • • • • For the perfect match •

U bent een bevlogen advocaat in loondienst.

Voorkom dat u bij arbeidsongeschiktheid een vrije val maakt.

Als u advocaat in loondienst bent, valt uw inkomen bij arbeidsongeschiktheid fors terug. Movir kan zorgen dat uw maandelijkse vaste lasten zoals huisvesting, energie, telefoon, kinderopvang en verzekeringen in ieder geval gedekt zijn. Met onze Vaste lastenverzekering worden deze privé-lasten opgevangen. Want juist bij arbeidsongeschiktheid wilt u geen hoofdpijn hebben over uw inkomen. Neem voor meer informatie over de Vaste lastenverzekering óf een van onze andere loondienstverzekeringen contact op met uw verzekeringsadviseur. Of kijk op www.movir.nl.

Vrijstellingsbeleid Beroepsopleiding Advocatuur

INLEIDING

Op grond van artikel 15 Stageverordening 2005 kan een vrijstelling voor het volgen van onderwijs worden verkregen. Slechts in bijzondere gevallen wordt een vrijstelling voor het afleggen van de toets in één of meer onderdelen van de Beroepsopleiding worden verkregen. Een vrijstelling kan worden verkregen indien aan de hiernagenoemde criteria voor vrijstelling is voldaan. Er zijn opleidingen die indien deze zijn gevolgd of afgerond, recht geven op een standaardvrijstelling. Hierna is weergegeven wat de criteria zijn voor het verkrijgen van een vrijstelling respectievelijk welke opleidingen recht geven op een standaardvrijstelling. Tevens wordt aangegeven aan welke aanvullende voorwaarden nog voldaan dient te zijn voor het verkrijgen van een vrijstelling.

ALGEMEEN

Vervaltermijn

Kennis of ervaring die meer dan vijf jaar geleden is opgedaan, te rekenen vanaf de datum van beëdiging, levert geen vrijstelling op. Uitzondering daarop vormt kennis op basis van een afgeronde studie, op voorwaarde dat die studie in zijn totaliteit inhoudelijk voldoende affiniteit heeft met het onderdeel waarvoor men vrijstelling vraagt (bijv. een afgeronde studie fiscaal recht voor een vrijstelling van belastingrecht).

Vrijstelling van onderwijs

Op grond van art. 15, vijfde lid, Stageverordening 2005 geldt dat slechts in uitzonderlijke gevallen vrijstelling van het afleggen van de toets wordt verleend. Dit betekent dat de vrijstellingen slechts gelden voor het volgen van onderwijs.

Masters aan een universiteit

Een standaardvrijstelling voor het hebben afgerond van een master aan een universiteit wordt slechts verleend indien aan de volgende voorwaarden is voldaan. Het onderwijs is gelijkwaardig aan het onderwijs gegeven tijdens de Beroepsopleiding, deze beoordeling vindt plaats op basis van door de universiteiten verstrekte informatie aan de Algemene Raad. Verder is van belang dat voor het verkrijgen van een vrijstel-

ling voldaan dient te zijn aan de aanwezigheidsverplichting als bedoeld in art. 6 Examenreglement.

Overgangsbeleid

Voor advocaat-stagiaires die voor inwerking-treding van de Stageverordening 2005 zijn begonnen met de Beroepsopleiding Advocatuur blijft het vrijstellingsbeleid zoals dat tot 1 januari 2007 heeft gegolden van toepassing.

SCHRIJFVAARDIGHEID

Vrijstellingscriterium

Kennis van en ervaring met het schrijven van *processtukken* en *brieven*, zowel aan cliënten, als aan collegae en confrères, of kennis van en uitgebreide ervaring (minimaal drie jaren) met het schrijven van juridische betogen, zoals het schrijven van een dissertatie als wetenschappelijk medewerker.

*Standaardvrijstellingen **

- Afgeronde Beroepsopleiding Opleidingen Sociaal Recht (BOSR);
- Afgeronde Praktijkopleiding Sociaal Recht (PSR);
- Beroepsopleiding Bedrijfsjuristen;
- Indien op de Antillen ten minste zes jaar de praktijk is uitgeoefend;
- Afgeronde togamaster aan de universiteit van Maastricht;
- Afgeronde masterclass rechtspraktijk aan de universiteit van Utrecht;
- Afgeronde togamaster aan de universiteit van Groningen.

BURGERLIJK PROCESRECHT

Vrijstellingscriterium

Praktijkgerichte kennis van en een brede proceservaring met het burgerlijk procesrecht, opgedaan in een met de rol van advocaat vergelijkbare positie. Kenmerkend voor de rol van advocaat zijn: partijdigheid en het uitstippelen van de procesactiek. Wat de breedte van de proceservaring betreft: proceservaring uitsluitend opgedaan bij de kantonrechter is onvoldoende breed.

*Standaardvrijstellingen **

- Indien op de Antillen ten minste zes jaar een civielrechtelijke praktijk is uitgeoefend;
- Afgeronde master International Business Transactions and Law aan de Amsterdam Nijenrode Law School;
- Afgeronde togamaster aan de universiteit van Maastricht;
- Afgeronde masterclass rechtspraktijk aan de universiteit van Utrecht;
- Afgeronde togamaster aan de universiteit van Groningen.

STRAFPROCESRECHT

Vrijstellingscriterium

Praktijkgerichte kennis van en brede proceservaring met het strafprocesrecht, opgedaan in een met de rol van advocaat vergelijkbare positie. Kenmerkend voor de rol van advocaat zijn: partijdigheid en het uitstippelen van de procesactiek. Wat de breedte van de proceservaring betreft: proceservaring uitsluitend opgedaan bij de kantonrechter is onvoldoende breed.

*Standaardvrijstellingen **

- Afgeronde togamaster aan de universiteit van Maastricht;
- Afgeronde masterclass rechtspraktijk aan de universiteit van Utrecht;
- Afgeronde togamaster aan de universiteit van Groningen.

BESTUURSPROCESRECHT

Vrijstellingscriterium

Voldoende proceservaring (minimaal 25 zaken) met de reguliere rechtsgang (rechtbank sector bestuursrecht, hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, College van Beroep voor het Bedrijfsleven of de Centrale Raad van Beroep). Deze proceservaring is opgedaan in een rol vergelijkbaar met die van advocaat en mag niet te eenzijdig gericht zijn op een specialistisch deelgebied zoals het vreemdelingenrecht, ambtenarenrecht, belastingrecht of sociaal zekerheidsrecht. Een combinatie van de genoemde rechtsgebieden kan wel tot een vrijstelling leiden.

Standaardvrijstellingen *

- Afgeronde togamaster aan de universiteit van Maastricht;
- Afgeronde masterclass rechtspraktijk aan de universiteit van Utrecht;
- Afgeronde togamaster aan de universiteit van Groningen.

JAARREKENINGLEZEN

Standaardvrijstellingen*

- Afgeronde studie bedrijfseconomie;
- HEAO: economisch-juridische (MER) of bedrijfseconomische studierichting;
- Afgeronde studie fiscaal-recht;
- Afgeronde studie aan de universiteit Nyenrode;

- Combinatie van de Beroepsopleiding Bedrijfsjuristen van de Stichting Beroepsopleiding Bedrijfsjuristen (SBB) en de cursus Financiële Verslaggeving van de Nederlandse Vereniging van ondernemingsrechtadviseurs (NeVOA);
- Boekhouden óf Bedrijfseconomie van ten minste zeven studiepunten of tien ECTS-punten; (4) (5)
- Afgeronde master International Business Transactions and Law aan de Amsterdam Nyenrode Law School;
- Afgeronde togamaster aan de universiteit van Maastricht;
- Afgeronde masterclass rechtspraktijk aan de universiteit van Utrecht.

ADR/MEDIATION

Standaardvrijstellingen*

- Indien een opleiding is gevolgd bij The Lime Tree Mediation & Training Network of Opleidingsinstituut Merlijn of een daarmee vergelijkbaar instituut;
- Afgeronde master International Business Transactions and Law aan de Amsterdam Nyenrode Law School;
- Afgeronde de togamaster aan de universiteit van Maastricht;
- Afgeronde masterclass rechtspraktijk aan de universiteit van Utrecht.

NOOT

* Zie hierover verder onder het kopje 'masters aan een universiteit'.

Procedure vrijstellingsverzoeken krachtens art. 15 Stageverordening 2005 **

1. Indien op het moment van inwerkingtreding van de Stageverordening 2005 reeds met de Beroepsopleiding was aangevangen, blijft het vrijstellingsbeleid zoals dat gold tot 1 januari 2007 van toepassing.
2. Vrijstellingsverzoeken in de zin van art. 15, eerste lid, Stageverordening 2005 worden schriftelijk en met redenen omkleed ingediend bij de Algemene Raad. De Algemene Raad heeft de beoordeling van vrijstellingsverzoeken gemandateerd aan zijn portefeuillehouder Opleiding.
3. In art. 15, vijfde lid, Stageverordening 2005 is bepaald dat van het afleggen van de toets in één of meer onderdelen van het examen geen vrijstelling worden verleend, tenzij dat naar het oordeel van de Algemene Raad tot een onbillijkheid van overwegende aard zal leiden.
4. Een verzoek om vrijstelling en toelating tot de Compactcursus is een vrijstelling in de zin van art. 15, eerste lid, Stageverordening 2005.
5. Een verzoek wordt slechts in behandeling genomen indien het aanmeldingsformulier voor de Beroepsopleiding advocatuur op het Bureau van de Orde in Den Haag is ontvangen.
6. Een verzoek tot vrijstelling wordt zo snel mogelijk na aanmelding voor de Beroepsopleiding ingediend, zo mogelijk vóór aanvang van die Beroepsopleiding, maar in ieder geval uiterlijk twee maanden voor aanvang van het onderwijs voor het betreffende onderdeel. Een verzoek dat na afloop van deze termijn is ingediend, wordt niet in behandeling genomen.
7. Een verzoek dat ziet op vrijstelling van een onderdeel waarvan het onderwijs nog niet is gevolgd, maar gelet op de aanvang van de Beroepsopleiding wel gevolgd had behoren te zijn, wordt niet in behandeling genomen wegens overschrijding van de indientermijn.
8. Indien eenmaal is deelgenomen aan de toets in een bepaald cursusonderdeel, wordt een vrijstellingsverzoek voor dit onderdeel of de bijbehorende toets niet in behandeling genomen.
9. De verzoeker is verplicht alle onderdelen van de beroepsopleiding te volgen en de bijbehorende toetsen af te leggen totdat op het vrijstellingsverzoek is beslist.
10. Indien de aard van het verzoek daartoe aanleiding geeft, wint de portefeuillehouder het advies in van de Examencommissie of de Raad van Toezicht op grond van art. 15, derde lid, van de Stageverordening 2005. De Examencommissie en de Raad van Toezicht dienen de portefeuillehouder onverwijld van advies.

NOOT

** Op 6 december 1988 heeft de Algemene Raad een procedure behorend bij art. 15 Stageverordening 1988 vastgesteld. Gelet op de inwerkingtreding van de Stageverordening 2005 diende de procedure op een aantal punten aangepast te worden.

11. Indien de portefeuillehouder dit nodig oordeelt, nodigt hij, alvorens over het vrijstellingsverzoek te beslissen, de verzoeker uit nadere inlichtingen te verschaffen.
12. De portefeuillehouder draagt er zorg voor dat op het vrijstellingsverzoek met de eventueel naar aanleiding daarvan uitgebrachte adviezen, zo spoedig mogelijk wordt beslist, maar uiterlijk binnen de in art. 4:13 van de Algemene wet bestuursrecht genoemde termijn van acht weken na ontvangst van het vrijstellingsverzoek.
13. Het besluit van de portefeuillehouder is met redenen omkleed.
14. De afdeling Opleiding van het Bureau van de Nederlandse Orde van Advocaten zendt van het besluit van de portefeuillehouder Opleiding zo spoedig mogelijk afschrift aan de verzoeker en, voor zover deze is geconsulteerd, de Examencommissie. Gelijktijdig met het besluit maakt de afdeling de eventuele, op het besluit betrekking hebbende adviezen kenbaar.
15. Bij vrijstelling van onderdelen van de Beroepsopleiding blijven cursus- en examen-gelden onverminderd verschuldigd. Van deze regel kan slechts worden afgeweken wanneer:
 - a. vrijstelling wordt verleend van het cursusonderdeel Praktijkleer (15 dagdelen) in combinatie met andere cursusonderdelen indien de cursusduur van die andere onderdelen in totaal ten minste 13 dagdelen bedraagt (totaal dus 28 dagdelen), en
 - b. de daartoe strekkende vrijstellingsverzoeken tijdig, zoals omschreven onder 5, zijn ingediend.

TOELICHTING

Vrijstellingsverzoeken in de zin van art. 15 Stageverordening 2005 worden schriftelijk en met redenen omkleed ingediend bij de *Algemene Raad, per adres Bureau van de Nederlandse Orde van Advocaten*. Daartoe gebruikt u een speciaal vrijstellingsformulier dat u kunt opvragen bij uw Raad van Toezicht (zoals vermeld op uw aanmeldingsformulier voor de Beroepsopleiding).

Een verzoek om vrijstelling en toelating tot de Compactcursus is een vrijstelling in de zin van art. 15, eerste lid, Stageverordening. De Compactcursus is bedoeld voor ervaren juristen met minimaal acht jaar juridisch relevante werkervaring. Opzet van de Compactcursus is dat het onderwijs van de Beroepsopleiding gecompriëerd in drie blokken van ongeveer vier dagen wordt aangeboden, in plaats van in één onderwijsdag per week gedurende ongeveer acht maanden. Het is mogelijk, zoals bij de beroepsopleiding, vrijstelling te verkrijgen van onderdelen van de Compactcursus.

Bij de motivering van uw verzoek dient u rekening te houden met het volgende:

- Een vrijstelling wordt slechts verleend indien u genoegzaam aantoon op grond van opleiding en praktijkervaring op elk van de rechtsgebieden waarvoor de vrijstelling wordt verzocht, een gelijkwaardige theoretische en praktische bekwaamheid te hebben verworven. Theoretische kennis alléén of ervaring buiten de advocatuur is op zich over het algemeen geen grond voor vrijstelling.
- Kennis of ervaring die meer dan vijf jaar geleden is opgedaan, te rekenen vanaf de beëdigingsdatum, levert géén vrijstelling op.
- De aankondiging van het voornemen in de advocatuur uitsluitend op een bepaald rechtsgebied werkzaam te zijn is evenmin

een grond voor vrijstelling en heeft ook geen ondersteunende werking ten aanzien van andere aangevoerde gronden.

- Voor een vrijstelling en een verzoek om toelating tot de Compactcursus dient u in beginsel over minimaal acht jaar relevante juridische ervaring te beschikken, tenzij u op grond van andere compenserende werkervaring naar het oordeel van de portefeuillehouder Opleiding in het profiel van de Compactcursus past.

Een gemotiveerd verzoek om vrijstelling dient de volgende informatie te bevatten:

- algemene persoonsgegevens;
- (verwachte) datum beëdiging / inschrijving op het tableau en naam patroon;
- het soort vrijstelling dat wordt verzocht: vrijstelling van het volgen van het onderwijs, vrijstelling voor toelating tot de Compactcursus of vrijstelling van het afleggen van onderdelen van het examen
- per cursusonderdeel dient gemotiveerd te worden waarom vrijstelling wordt gevraagd, door vermelding van gevolgde opleiding of cursussen (certificaat bijvoegen) of werkervaring of werkervaring (onder vermelding van aard van de werkzaamheden);
- alléén voor de Compactcursus: een curriculum vitae.

Voor een overzicht van de vrijstellingscriteria en standaardvrijstellingen voor het onderwijs per vak wordt verwezen naar de paragraaf in het Vademecum en de *Gids Beroepsopleiding Advocatuur* die aan iedere stagiaire wordt toegezonden of www.advocatenorde.nl. Stagiaires die in aanmerking komen voor een standaardvrijstelling kunnen bij hun verzoek volstaan met het meezenden van een kopie van de afstudeerbescheiden met een vakkenoverzicht / cijferlijst en vermelding van het aantal studiebelastingen per vak.

Mandaatbesluit van de Algemene Raad 2006

De Algemene Raad,
overwegende, dat het gewenst is het Mandaat-
besluit van 30 juni 2003 aan te passen;
gelet op de inwerkingtreding van de Stageveror-
dening 2005
besluit

ART. 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. *Algemene Raad*:
de Algemene Raad als bedoeld in art. 18, eerste lid, Advocatenwet;
- b. *Deken*:
de deken als bedoeld in art. 18, eerste lid, Advocatenwet;
- c. *Bureau van de Nederlandse Orde van Advocaten*:
het bureau als bedoeld in art. 33 Advocatenwet;
- d. *Portefeuillehouder opleiding*:
het lid van de Algemene Raad dat door de Algemene Raad is belast met de portefeuille opleiding;
- e. *Portefeuillehouder beroeps- en gedragsregels*:
het lid van de Algemene Raad dat door de Algemene Raad is belast met de portefeuille beroeps- en gedragsregels;
- f. *Algemeen secretaris*:
de secretaris als bedoeld in art. 34 Advocatenwet;
- g. *Waarnemend algemeen secretaris*:
de waarnemer van de secretaris als bedoeld in art. 34 Advocatenwet;
- h. *Hoofd afdeling juridische zaken*:
het hoofd van de afdeling juridische zaken van het bureau van de Nederlandse Orde van Advocaten;
- i. *Hoofd afdeling opleiding*:
het hoofd van de afdeling opleiding van het bureau van de Nederlandse Orde van Advocaten;
- j. *Stafmedewerker juridische zaken*:
stafmedewerker van de afdeling juridische zaken van het bureau van de Nederlandse Orde van Advocaten;
- k. *Stafmedewerker opleiding*:
stafmedewerker van de afdeling opleiding van het bureau van de Nederlandse Orde van Advocaten.

ART. 2

De Algemene Raad verleent aan de deken de bevoegdheid in naam van de Algemene Raad de volgende besluiten te nemen op:

- a. bezwaarschriften in het kader van de Verordening op de Permanente Opleiding 2000;
- b. bezwaarschriften in het kader van het Besluit Aanmerken als Opleiding;
- c. bezwaarschriften in het kader van de Wet Openbaarheid van Bestuur.

ART. 3

1. De Algemene Raad verleent aan de portefeuillehouder opleiding de bevoegdheid in naam van de Algemene Raad de volgende besluiten te nemen op:
 - a. vrijstellingsverzoeken ex art. 11 Stageverordening 1988;
 - b. vrijstellingsverzoeken ex art. 11 Stageverordening 2005;
 - c. vrijstellingsverzoeken ex art. 15, eerste en derde lid, Stageverordening 1988;
 - d. vrijstellingsverzoeken ex art. 15, eerste en vijfde lid, Stageverordening 2005;
 - e. verzoeken betreffende art. 1 sub f Verordening op de Permanente Opleiding 2000;
 - f. verzoeken ex art. 4, eerste en tweede lid, Verordening op de Permanente Opleiding 2000;
 - g. verzoeken van de Raden van Toezicht aan de Algemene Raad goedkeuring te verlenen aan een stageverkortings, genoemd in art. 9b, tweede lid, Advocatenwet;
 - h. vrijstellingsverzoeken, genoemd in art. 2, derde lid, Reglement op de proeve van bekwaamheid als bedoeld in de algemene wet erkenning EG-hoger-onderwijsdiploma's;
2. De Algemene Raad verleent aan de portefeuillehouder opleiding de bevoegdheid in naam van de Algemene Raad de erkenning van een opleidingsinstelling, genoemd in art. 4, derde lid, Verordening op de Permanente Opleiding 2000 in te trekken;
3. De Algemene Raad verleent aan de portefeuillehouder opleiding de bevoegdheid in naam van de Algemene Raad kennisgeving te doen van de schrapping van het tableau ex art. 8, derde lid, Advocatenwet;
4. De Algemene Raad verleent aan de portefeuillehouder opleiding de bevoegdheid in naam van de Algemene Raad individuele

opleidingsmaatregelen te treffen op grond van art. II van de wet van 2 februari 1989.

ART. 4

De Algemene Raad verleent aan de portefeuillehouder beroeps- en gedragsregels de bevoegdheid in naam van de Algemene Raad de volgende besluiten te nemen op:

- a. ontheffingsverzoeken ex art. 5, eerste lid, Verordening op de Permanente Opleiding 2000;
- b. verzoeken tot afgifte van een EG-verklaring, genoemd in art. 2 Regeling EG-verklaring advocaten 1996;
- c. ontheffingsverzoeken ex art. 12, vierde lid, Advocatenwet;
- d. verzoeken om informatie zoals bedoeld in de Wet Openbaarheid van Bestuur.

ART. 5

1. De Algemene Raad verleent aan de algemeen secretaris en de waarnemend algemeen secretaris, ieder afzonderlijk de bevoegdheid de besluiten genoemd in de artikelen 2, 3 en 4 van dit Besluit namens de Algemene Raad te ondertekenen.
2. De Algemene Raad verleent aan de algemeen secretaris, de waarnemend secretaris, het hoofd juridische zaken en de stafmedewerker juridische zaken, ieder afzonderlijk de bevoegdheid de besluiten genoemd in art. 3 en 4 van dit Besluit, zulks met inachtneming van het bepaalde in het derde lid van dit artikel, namens de Algemene Raad te ondertekenen.
3. De Algemene Raad verleent aan de algemeen secretaris, de waarnemend secretaris, het hoofd afdeling opleiding en de stafmedewerker opleiding, ieder afzonderlijk de bevoegdheid de besluiten genoemd in art. 3, eerste lid,, onder f en art. 3, tweede lid, van dit Besluit namens de Algemene Raad te ondertekenen.

ART. 6

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2007 en komt in de plaats van het besluit van de Algemene Raad van 30 juni 2006

Aldus besloten door de Algemene Raad op 4 december 2006.

Voortgezette Stagiaire Opleiding en Permanente Opleiding

In deze rubriek het cursusaanbod in het kader van de Permanente Opleiding (PO) en het cursusaanbod voor de Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO). Per 1 januari 2005 kunnen de door de Orde erkende opleidingsinstellingen naast PO-cursussen tevens VSO-cursussen voor advocaat-stagiaires organiseren.

BURGERLIJK (PROCES)RECHT

Jaarvergadering VIA: Hoger Beroep
in Civiele Zaken

24-01-2007 15:30 - 17:45
Plaats Utrecht
Doelgroep PO
Niveau * Actualiteiten
Instelling ORP Erasmus Universiteit
Rotterdam,
tel. 010-4081597
Docent(en) mr. F.B. Falkena
Cursusprijs € 325 geen BTW
Opleidingspunten
02 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
02 Totaal

MEDEDINGINGSRECHT

Staatssteun en grondtransacties
14-02-2007 12:30 - 17:00
Plaats Rotterdam
Doelgroep PO
Niveau * Actualiteiten
Instelling Elsevier Congressen,
tel. 070-4415745
Docent(en) mr. T. Boesman, mr. G. van

der Wal
Cursusprijs € 649 exclusief BTW
Opleidingspunten
03 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
03 Totaal

ONDERNEMINGSRECHT

Vennootschapsrecht (4 daagse)
23-01-2007 10:00 - 17:00
30-01-2007 10:00 - 17:00
06-02-2007 10:00 - 17:15
13-02-2007 10:00 - 17:00
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Kluwer Opleidingen,
tel. 0570-673568
Docent(en) mr. J.T. Anema, mr. J.W.
Bellingwout, mr. F.K. Buijn, mr. drs. R.M.
Hermans, mr. J.H. Huidink, prof. mr. J.B.
Huizink, mr. A.F.J.A. Leijten, prof. mr. M.L.
Lennarts, prof. mr. W.J. Slagter
Cursusprijs € 2.640 exclusief BTW
Opleidingspunten
22 Juridisch
– Beroepsvaardigheden

– Management/Organisatie
22 Totaal

OVERIGE RECHTSGBIEDEN

Succesvol aanbesteden met het ARW 2005
16-02-2007 09:30 - 16:30
Plaats Maarssen
Doelgroep PO
Niveau ** Actualiteiten
Instelling Elsevier Congressen,
tel. 070-4415745
Docent(en) mr. H. Leemreize, mr. R. Roks,
mr. M. Strijker, M.A.J. Stuijts, mr. D.E. van
Werven, ir. H.L.J.M. Wijnen
Cursusprijs € 699 exclusief BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
05 Totaal

GESPREKSTECHNIEN

Effectief communiceren
30-01-2007 09:00 - 17:00
Plaats Amersfoort
Doelgroep PO
Niveau **

Instelling Feidon BV,
tel. 033-4632221
Docent(en) mr. E. van Riessen
Cursusprijs € 400 exclusief BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
06 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
06 Totaal

PRESENTEREN

Presentatievaardigheden
08-02-2007 09:00 - 20:00
Plaats Amersfoort
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling Feidon BV,
tel. 033-4632221
Docent(en) mr. E. van Riessen, drs. T.C.
Vermeer
Cursusprijs € 500 exclusief BTW
Opleidingspunten
– Juridisch
08 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
08 Totaal

Personalia

BEËDIGD ALS ADVOCaat EN PROCUREUR

Berkum, mw. mr. L. van, Roemer
Visscherstraat 24 (1054 EX) Amsterdam, tel.
020-6181781, fax 020-6833042, e-mail mail@
adadvocaten.nl

Bodamèr-den Reijer, mw. mr. K., Pantheon 25
(7521 PR) postbus 109 (7500 AC) Enschede,
tel. 053-4804200, fax 053-4804299, e-mail
info@kienhuishoving.nl

Bults, mr. L.C.L., Apollolaan 15 (1077 AB)
postbus 75440 (1070 AK) Amsterdam, tel.
020-6741175, fax 020-6741074, e-mail
lorenz.bults@allenoverly.com

Buijs, mr. A.J.J.M., De Boelelaan 28 (1083 HJ)
Postbus 7912 (1008 AC) Amsterdam, tel. 020-
3052042, fax 020-3052079

Bijl de Vroe, mw. mr. S.W., Strawinskylaan
1999 (1077 XV) postbus 7113 (1007 JC)
Amsterdam, tel. 020-7171000, fax 020-
7171111, e-mail info@nautadutil.nl

Doodeheefver, mw. mr. A.B.A., Fred.
Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170
(1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785785, fax
020-5785800, e-mail info@loyensloeff.com

Elissen, mr. J., Markt 38 (4841 AC) postbus 25
(4840 AA) Prinsenbeek, tel. 076-5424250, fax
076-5414131, e-mail info@schoovers.nl

Geerars, mr. R., Claude Debussylaan 54 (1082
MD) postbus 2720 (1000 CS) Amsterdam, tel.
020-5517120, fax 020-6267949, e-mail rick.
geerars@bakernet.com

Goemans, mr. L.J., Velperweg 76 (6824 BM)
postbus 9300 (6800 SB) Arnhem, tel. 026-
3662628, fax 026-3663240

Heybroek, mr. F., Koningslaan 60 (1075 AG)
postbus 70091 (1007 KB) Amsterdam, tel.
020-6645111, fax 020-6620470, e-mail info@
fortadvocaten.nl

Hof, mr. J.P. van 't, Weena 750 (3014 DA)
postbus 1110 (3000 BC) Rotterdam, tel. 010-
2240000, fax 010-4148444

Hoogcarspel, mw. mr. P.C., Willemsparkweg
31 (1071 GP) Amsterdam, tel. 020-6766690,
fax 020-6766695, e-mail info@woudegraaf.nl

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden doorgegeven
aan: adres@advocatenorde.nl

Hopman, mw. mr. S., Keizersgracht 560-562
(1017 EM) Amsterdam, tel. 020-3446200, fax
020-3446201

Jansen, mr. J., Apollolaan 151 (1077 AR)
postbus 75299 (1070 AG) Amsterdam, tel.
020-4857000, fax 020-4857001, e-mail info.
amsterdam@freshfields.com

Klarus, mr. R., Hooggoorns 38 (7812 AM)
postbus 2149 (7801 CC) Emmen, tel. 0591-
646882, fax 0591-645766, e-mail info@
vanrossumadvocaten.nl

Knijff, mw. mr. C.L., Piet Heinkade 5 (1019
GM) postbus 2911 (1000 CX) Amsterdam, tel.
020-3016633, fax 020-3016622

Kok, mw. mr. A.J., Fred. Roeskestraat
100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD)
Amsterdam, tel. 020-5785337, fax 020-
5785351, e-mail att.kok@loyensloeff.com

Kooij, mw. mr. A.F. van, Emmalaan 23 (1075
AT) Amsterdam, tel. 020-6797929, fax 020-
6626606, e-mail info@ka-advocaten.nl

Landstra, mr. F.J., Lopendediep 1 NZ (9712 NV)
Groningen, tel. 050-3113001, fax 050-3113013

Marrum, mw. mr. H. van, Prins Hendrikstraat
8 (8911 BK) postbus 222 (8901 BA)
Leeuwarden, tel. 058-2122444, fax 058-
2133666, e-mail welkom@rotshuizengeense.
nl

Monasch, mr. T.E., Bahialaan 502 (3065 WC)
postbus 4030 (3006 AA) Rotterdam, tel.
010-2425360, fax 010-2425358, e-mail info@
fplaw.nl

Nispen, mr. B.J.E.V. van, Westersingel 96
(3015 LC) postbus 1522 (3000 BM) Rotterdam,
tel. 010-2092777, fax 010-2092778, e-mail
vannispen@lvh-advocaten.nl

Oort, mw. mr. C. van, Stationspark 34 (4462
DZ) postbus 75 (4460 AB) Goes, tel. 0113-
211666, fax 0113-252100, e-mail cvannoort@
leeuwenadv.nl

Pronk, mw. mr. E.C.A., Jachthavenweg
121 (1081 KM) postbus 75265 (1070 AG)
Amsterdam, tel. 020-6789503, fax 020-
7954503, e-mail pronk@van-doorne.com

Putter, mw. mr. A.E. de, Wibautstraat 224
(1097 DN) Amsterdam, postbus 12929 (1100
AZ) Amsterdam Zuidoost, tel. 020-5600623,
fax 020-560050, e-mail info@fplaw.nl

Het niveau van de opleidingen is als volgt weergegeven:

* Basisniveau (doorgaans minder dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; weinig tot geen voorkennis aanwezig).

** Verdiepingsniveau (doorgaans meer dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; basiskennis aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).

*** Specialisatieniveau (doorgaans meer dan 3 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; hoog kennisniveau aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).

Roffel, mr. G., Frederiksplein 42 (1017 XN) postbus 545 (1000 AM) Amsterdam, tel. 020-5533600, fax 020-5533777

Soelingen, mr. H.G. van, Westdam 3-e (3441 GA) Woerden, tel. 0348-434455, fax 0348-432364, e-mail info@gvk-advocaten.nl

Streng, mw. mr. M., Van Eeghenstraat 98 (1071 GL) postbus 74654 (1070 BR) Amsterdam, tel. 020-5777700, fax 020-6719710, e-mail streng@hocker.nl

Swart, mw. mr. N.B., Stedumermaar 8 (9735 AC) postbus 47 (9700 AA) Groningen, tel. 050-5474776, fax 050-3138586, e-mail b.swart@rechtshulpnoord.nl

Ven, mw. mr. B.E.M., Van de Weteringschans 85-87 (1017 RZ) postbus 15755 (1001 NG) Amsterdam, tel. 020-6732199, fax 020-6758163, e-mail info@beeraadvocaten.nl

Wissink, mr. L., Jachthavenweg 121 (1081 KM) postbus 75265 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-6789382, fax 020-7954382, e-mail wissink@van-doorne.com

Wolde, mw. mr. T.H. ten, Steinhagensweg 2-c (3446 GP) postbus 157 (3440 AD) Woerden, tel. 0348-487050, fax 0348-487051, e-mail ttenwolde@afmp.nl

Wösten, mr. M.W.J., Gustav Mahlerplein 50 (1082 MA) postbus 75505 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-6056000, fax 020-6056700, e-mail info@houthoff.com

Zee, mw. mr. F.T. van der, Roelof Hartstraat 31 (1071 VG) Amsterdam, tel. 020-6731548, fax 020-6795568, e-mail info@plasmaadvocaten.nl

Zillig, mr. V., Apollolaan 15 (1077 AB) postbus 75440 (1070 AK) Amsterdam, tel. 020-6741064, fax 020-6741688

PRAKTIJK NEERGELEGD

Barten-Post, mw. mr. W.S. Rotterdam 01-11-2006

Engelen, mw. mr. A.M. Maren-Kessel 01-11-2006

Schouten, mw. mr. K. Utrecht 01-11-2006

Seij, mr. I.P.C. Oss 17-11-2006

KANTOORVERPLAATSING

Ark, mw. mr. E.B. van (Zaandam): Piet Heinkade 167-173 (1019 GM) Amsterdam, tel. 020-6595697, fax 020-5095202, e-mail bianca-van.ark@ahold.com

Bierenbroodspot, mw. mr. drs. R. (Amsterdam): Weena 750 (3014 DA) postbus 1110 (3000 BC) Rotterdam, tel. 010-2240000, fax 010-4148444, e-mail reineke.bierenbroodspot@nautaduttilh.com

Blaak, mw. mr. M.J.A.C.M. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771660, fax 020-5771775, e-mail mariejose.blaak@debrauw.com

Citteur, mw. mr. drs. J.M.E. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771923, fax 020-5771775, e-mail juliette.citteur@debrauw.com

Conijn, mr. T.A.B.Y. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771689, fax 020-5771775, e-mail thomas.conijn@debrauw.com

Dolderen, mw. mr. P. van: De Boelelaan 28 (1083 HJ) Amsterdam, tel. 020-5727195, fax 020-5727199, e-mail pamela@pamadadvocaat.nl

Franken, mr. drs. J.M.W.M. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771048, fax 020-5771775, e-mail joost.franken@debrauw.com

Fresco, mw. mr. L.E. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771771, fax 020-5771775, e-mail laura.fresco@debrauw.com

Grieken, mw. mr. W.: Sterrenbeeld 12-14-16 (5215 ML) postbus 332 (5201 AH) Den Bosch, tel. 073-6889365, fax 073-6889399, e-mail w.vangrieken@dobotex.nl

Gurp, mr. F.C.M. van: Frans den Hollanderlaan 12 (4461 HN) postbus 233 (4460 AE) Goes, tel. 0113-276845, fax 0113-214420, e-mail gfc@rdh.nl

Heide-Jørgensen, mw. mr. drs. L. (Den Haag): De Lairesestraat 97 (1071 NX) Amsterdam, tel. 020-7173415, fax 084-2267849, e-mail l.schutte@shja.eu

Hoogstraete, mr. M. (Amsterdam): Avenida de la Buaira 2 (41018) Sevilla/SP, tel. 0034-954-937-000, fax 0034-954-937-010

Hullenaar, mr. R. van 't (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771678, fax 020-5771775, e-mail rick.van'thullenaar@debrauw.com

Jacobs, mr. A.A.M. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771512, fax 020-5771775, e-mail axel.jacobs@debrauw.com

Jansen, mr. M.J.R. (Alphen a/d Rijn): Weerdjesstraat 70 (6811 JE) postbus 9218 (6800 HX) Arnhem, tel. 026-3522888, fax 026-3522892, e-mail mail@dekempenaer.nl

Jonkers, mr. P.S. (Amsterdam): Singel (Nicolaas Maes) 211 (3311 KR) postbus 15 (3300 AA) Dordrecht, tel. 078-6320860, fax 078-6141272

Koning, mw. mr. M.P. de (Utrecht): Jan Luijkenstraat 23 (1071 CK) postbus 10176 (1001 ED) Amsterdam, tel. 020-3307950, fax 020-3307951, e-mail dekonig@joostenadvocaten.nl

Leest, mr. R.W. van der (Doetinchem): Jan Luijkenstraat 23 (1071 CK) postbus 10176 (1001 ED) Amsterdam, tel. 020-3307950, fax 020-3307951, e-mail vanderleest@joostenadvocaten.nl

Lemmens, mw. mr. C.J. (Venray): Emmasingel 13 (5611 AZ) Eindhoven, tel. 040-2171111, fax 040-2171118, e-mail c.lemmens@ambagsadvocaten.nl

Niezen, mw. mr. J.: Olympisch Stadion 33 (1076 DE) postbus 75727 (1070 AS) Amsterdam, tel. 020-5650400, fax 020-5650411, e-mail niezen@theoffice.nl

Reitsma, mw. mr. R.C. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771698, fax 020-5771775, e-mail romeo.reitsma@debrauw.com

Steenbruggen, mr. W.A.M. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771735, fax 020-5771775, e-mail wilfred.steenbruggen@debrauw.com

Vos, mw. mr. A.M.C. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771914, fax 020-5771775, e-mail annabelle.vos@debrauw.com

Wittenberg, mr. G.W. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771668, fax 020-5771775, e-mail guido.wittenberg@debrauw.com

NAAMSWIJZIGING

Höcker Rueb Doelman Advocaten te Amsterdam thans: **Höcker Advocaten**

BEZOEKADRES/POSTBUS/TEL./FAX/E-MAIL:

Adank & Klostermann Advocaten te Utrecht: Groenmarktstraat 20 (3521 AV) Utrecht
Dingemans & De Meyere te Maarssen: Harmonieplein 5 (3603 BM) Maarssen
Höcker Advocaten te Amsterdam: e-mail mail@hocker.nl

De Klerk & Rozemeijer te Velselbroek: Zadelmakerstraat 20 (1991 JE) Velselbroek
Krans & Burggraaf Advocaten en Mediation te Den Bosch: Stationsweg 7-a (5211 TV) Den Bosch

Pesman Advocaten te Haarlem: Diakenhuisweg 11 (2033 AP) Haarlem
Ramdihl Advocaten te Amsterdam: Rijnspoorplein 30 / Sarphatij Plaza (1018 TX) Amsterdam

Advocatenkantoor Mr. F.J.M. Schonkeren te Tilburg: Smidspad 31 (5046 JA) Tilburg

Het Bureau van de Orde

ONDERWERP	TELEFOONNUMMER	E-MAILADRES
Algemene informatie (w.o. Advocatenpaspoort)	070 – 335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w.-gegevens advocatuur	070 – 335 35 29	info@barbeheer.nl
Auditbureau (kwaliteitszorg)	070 – 335 35 71 / 82	audit@advocatenorde.nl
Centrale Controle Verordeningen	070 – 335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070 – 335 35 23	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (brochures, Vademecum)	070 – 335 35 52	pr@advocatenorde.nl
BalieNet-certificaten	070 – 335 35 71 / 86	certificaat@advocatenorde.nl
Overige (praktijk)vragen van advocaten	070 – 335 35 71 / 86	helpdesk@advocatenorde.nl
Opleiding		
• Beroepsopleiding (BO) (vragen van stagiaires inzake BO)(09.00-12.00 uur)	070 – 335 35 55	opl@advocatenorde.nl
• Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO) (vragen van stagiaires inzake VSO en erkende opleidingsinstellingen)	070 – 335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
• Permanente Opleiding (PO) (vragen van erkende opleidingsinstellingen en advocaten inzake PO-punten)	070 – 335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
• Permanente Opleiding (PO) (onthefingen PO)	070 – 335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl
• Vrijstellingen BO en VSO	070 – 335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl

Neuhuyskade 94, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
Telefoonnummer algemeen +31 (0)70 – 335 35 35
Faxnummer algemeen +31 (0)70 – 335 35 31

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het Advocatenblad zijn gepubliceerd zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. Loorbach, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. H.J. de Groot.

WANNEER WORDT ZWIJGEN LIEGEN?

*Raad van Discipline Arnhem, 17 oktober 2005, nr. 05-59
(mrs. Van der Poel, Van Halder, Verster, Maissan en Hallmans)*

Het staat een advocaat vrij om in het kader van schikkingsonderhandelingen uitsluitend een beroep te doen op feiten en omstandigheden die op zichzelf genomen juist zijn en geen mededeling te doen van hem bekende en voor zijn cliënt nadelige feiten en omstandigheden. De advocaat heeft ten opzichte van zijn cliënt de wezenlijke rechtsplicht om geheimhouding in acht te nemen en dat staat aan een spontane mededelingsverplichting in de weg.

- *Advocatenwet artikel 46 (3.1 Vrijheid van handelen; 3.4 Jegens de wederpartij in acht te nemen zorg)*
- *Gedragsregels 1 en 30*

Feiten

Mr. X is voor een arts opgetreden in een arbeidsgeschil. Zijn cliënt is in opspraak geraakt door het overlijden van een patiënt. Dat is ook de oorzaak van de verstoring van de arbeidsverhouding. Het overlijden van de patiënt is ook aanleiding tot strafrechtelijk onderzoek tegen de cliënt van mr. X. In dat kader vindt huiszoeking plaats. Op zijn computer wordt kinderporno aangetroffen en mede daarom wordt hij in bewaring gesteld. Hij wordt overigens onmiddellijk na de voorgeleiding geschorst. Mr. X onderhandelt met de werkgever over een beëindigingsregeling. Hij geeft daarbij te kennen dat zijn cliënt ziek is, onder behandeling van een psychiater staat en geen contact wil hebben met wie dan ook van de zijde van de werkgever.

Enkele weken later laat een kantoorgenoot van mr. X (onder diens supervisie) weten dat de cliënt niet in staat is om op een bepaalde datum te verschijnen op het spreekuur van de bedrijfsarts, zulks onder medezending van een verklaring van de behandelend psychiater, omdat confrontatie met het werk, ook indirect, voor de cliënt zeer bezwaarlijk is. Toen deze brief met deze verklaring van de psychiater werd verzonden en ook nog op de datum waarop de cliënt op het spreekuur van de bedrijfsarts was opgeroepen, verbleef de cliënt in voorarrest en was hij fysiek niet in staat op het spreekuur te verschijnen.

De kantoorgenoot van mr. X doet tezelfdertijd een voorstel voor een vertrekregeling, onder diens verantwoordelijkheid. De vertrekregeling komt vervolgens, nagenoeg geheel volgens het voorstel, tot stand. Nadien verneemt de werkgever dat de werknemer, die zich ziek had gemeld, in voorarrest heeft verbleven op beschuldiging van het voorhanden hebben van kinderporno.

Klacht en verweer

De werkgever formuleert ter zake de navolgende klacht: mr. X heeft zich niet gedragen zoals een goed advocaat betaamt door aan klager

opzettelijk te verzwijgen dat er naast de gezondheidssituatie van zijn cliënt nog een andere reden was waarom de afspraak met de bedrijfsarts geen doorgang kon vinden en als reden voor de gebrekkige gezondheidstoestand van zijn cliënt op te geven dat deze door het bestuur van klager onvoldoende zou zijn gesteund. Zodoende werd ten onrechte causaal verband gesuggereerd tussen de opstelling van klager en de ziekmelding. Bovendien beschikte klager hierdoor niet over voor hem, als werkgever, relevante informatie.

Mr. X verweert zich door te stellen dat op hem niet de verplichting rustte om een privékwestie die geen rol speelde bij het zakelijk functioneren van zijn cliënt ter kennis te brengen van diens werkgever. Op grond van zijn beroepsgeheim stond het mr. X niet vrij vertrouwelijke informatie te verstrekken aan derden/klager. Er is geen onjuiste informatie verschaft. Alhoewel de cliënt als gevolg van de voorlopige hechtenis fysiek niet in staat was zijn werkzaamheden te verrichten, is de cliënt als gevolg van langdurige druk en de houding die klager in de hele affaire ten opzichte van de cliënt innam, gedecompenseerd.

Overwegingen van de raad

Mr. X heeft bij de behandeling van het arbeidsgeschil van zijn cliënt met klager getracht een zo gunstig mogelijke regeling voor zijn cliënt te bewerkstelligen. Mr. X heeft in het kader van de regeling slechts die omstandigheden naar voren gebracht die op zichzelf genomen juist waren en een regeling voor zijn cliënt in positieve zin konden beïnvloeden. Mr. X heeft daarbij voor klager relevante, doch voor zijn cliënt belastende, informatie niet naar voren gebracht, hetgeen mr. X overigens ook niet vrij zou hebben gestaan, omdat hij in het tegenovergestelde geval zijn beroepsgeheim ten aanzien van zijn cliënt zou hebben geschonden. Van mr. X kon, in het licht van de belangen waar hij voor stond, niet verwacht worden dat hij eigener beweging aan klager zou hebben gemeld dat zijn cliënt in voorarrest verbleef en de reden daarvan, omdat hij daardoor een ten opzichte van zijn cliënt in acht te nemen wezenlijke rechtsplicht, namelijk die tot geheimhouding, zou hebben geschonden.

Voorts speelt de vraag (de raad gaat ervan uit dat ook dat aspect in de klacht ligt besloten) of mr. X bij de presentatie van het voorstel tot beëindiging van de arbeidsrelatie de werkelijkheid op een klachtwaardige wijze heeft gefalsificeerd door zoveel nadruk te leggen op de opstelling van de werkgever tegenover zijn cliënt terwijl zich intussen een majeure reden afgetekend had die, in de ogen van de raad, ongetwijfeld of in elk geval bijna zeker tot een andere opstelling van klager in de kwestie van de beëindiging van de arbeidsrelatie zou hebben geleid. En ook op dat punt ziet de raad, met aarzeling, geen tekortschieten van mr. X. Van een falsificatie kan, waar voor mr. X een verplichting om klager over de omstandigheden waarin zijn cliënt zich bevond te informeren niet gold, niet worden gesproken. De kanttekening past dat het voor mr. X (of diens kantoorgenoot) wellicht meer aangewezen was geweest om onder die omstandigheden wat minder nadrukkelijk

de aandacht te vestigen op de opstelling van de werkgever, maar door zulks na te laten is de grens van het klachtwaardige niet overschreden.

Volgt

Ongegrondverklaring van de klacht.

Noot

- 1 Wanneer wordt zwijgen liegen? Om die vraag draait het in deze casus. In deze zaak had de niet aan de wederpartij kenbaar gemaakte informatie geen betrekking op de feiten waarom het in de ontslagzaak zelf ging. Door bepaalde feiten te verzwijgen, werden de wel gestelde feiten niet onjuist, ook niet door onvolledigheid.
 - 2 Zou het anders hebben gelegen wanneer de advocaat kennis had gehad – en verzwegen – van wel gerelateerde informatie, bijvoorbeeld dat zijn cliënt al twee keer eerder, na cocaïnegebruik in diensttijd, een patiënt onnodig (en door niemand opgemerkt) heeft laten overlijden? Ook dan, zo komt mij voor, mag de advocaat daar zonder toestemming van zijn cliënt geen mededeling over doen, hoeft hij zich niet terug te trekken omdat zijn cliënt hem door hem die wetenschap te verschaffen in een onmogelijke positie brengt (er is geen sprake van een conflict van plichten), en mag hij dus onderhandelen met een beroep op alleen maar de wél conveniërende feiten.
- Hier bevinden we ons wel op een grens: behalve om een gedragsrechtelijke norm (met name vastgelegd in Gedragsregel 30) gaat het overigens ook om de privaatrechtelijke norm ter zake van de (pre)contractuele informatieplicht (tegenover de onderzoeksplicht).
- 3 Ligt de sleutel, zoals de raad meent, werkelijk wel in het beroepsgeheim? Had de cliënt (de arts) zelf wel moeten spreken als hij zonder advocaat had onderhandeld? Ik denk dat ook de cliënt zelf had mogen zwijgen. Als de cliënt wél had moeten spreken, is het dan bevredigend dat hij door tussenkomst van een advocaat van zijn plicht om te spreken wordt bevrijd? Dat lijkt mij een hoogst onbevredigende consequentie; advocaten worden niet ingeschakeld om verdoezeling te legitimeren. De conclusie moet daarom, dunkt mij, zijn dat de advocaat mocht zwijgen omdat de cliënt mocht zwijgen.

JDL

VERZEKERINGSPLICHT ONGEACHT SCHADE

Hof van Discipline, 25 november 2005, nr. 4318

(mrs. Van Griensven, De Groot-van Dijken, Wigleven, Fiévez en Poelmann)

Raad van Discipline Amsterdam, 18 april 2005

(mrs. van Bennekom, Gaasbeek-Wielinga, Remme, Verviers en Voorhoeve)

De verzekeringsplicht van een advocaat krachtens de Verordening op de Beroepsaansprakelijkheid 1991 heeft mede als functie om te waarborgen dat een advocaat voldoende verhaal biedt en daarom rust op de advocaat die aansprakelijk wordt gesteld een verplichting tot aanmelding bij zijn verzekeringsmaatschappij, ongeacht of naar zijn oordeel wel of geen schade is geleden.

- *Advocatenwet artikel 46 (1.4.3 Andere verzuimen)*
- *Verordening op de beroepsaansprakelijkheid*
- *Gedragsregel 1*

Feiten

Mr. X is door klager aansprakelijk gesteld. Klager verwijt mr. X beroepsfouten te hebben gemaakt toen hij hem bijstond in een arbeidsrechtelijke kwestie. Klager heeft daarover ook tuchtrechtelijk geklaagd, en deze klachten zijn gegrond bevonden. In de tuchtrechtelijke veroordeling werd aanleiding gevonden voor de aansprakelijkstelling.

Tegelijkertijd was er tussen klager en mr. X een geschil over de declaraties; in dat geschil heeft de deken bemiddeld. Dat heeft geleid tot de ondertekening van een vaststellingsovereenkomst, die finale kwijting over en weer inhield, echter met uitzondering van de aansprakelijkstelling.

Via de deken achterhaalt klager bij welke verzekeringsmaatschappij mr. X voor beroepsaansprakelijkheid verzekerd is. Navraag bij de verzekeringsmaatschappij leert dat de kwestie aldaar niet bekend is.

Klacht

Dit leidt ertoe dat een klacht wordt ingediend luidende dat mr. X:

- a in strijd met de Verordening op de beroepsaansprakelijkheid 1991 heeft gehandeld door zijn beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar niet te melden dat hij door klager bij brief van 6 augustus 1999 aansprakelijk werd gesteld;
- b zich jegens klager niet heeft uitgelaten over de aansprakelijkstelling van 6 augustus 1999.

Overwegingen en beslissing van de raad

De raad passeert allereerst een niet-ontvankelijkheidsverweer dat gebaseerd is op een beroep op de overeengekomen finale kwijting; de aansprakelijkstelling is daar immers uitdrukkelijk van uitgezonderd.

De raad overweegt dat ingevolge artikel 2 van de Verordening op de Beroepsaansprakelijkheid 1991 een advocaat verplicht is het risico van beroepsaansprakelijkheid te verzekeren. De verplichting om zich te verzekeren waarborgt dat een advocaat voldoende verhaal biedt en de gevolgen van zijn beroepsaansprakelijkheid worden gedekt. Anders dan mr. X is de raad van oordeel dat de Verordening op de beroepsaansprakelijkheid 1991 niet voorziet in een uitzondering voor het geval er in de opvatting van de advocaat geen schade is. Naar het oordeel van de raad had mr. X de aansprakelijkstelling dan ook bij zijn verzekeringsmaatschappij moeten melden ongeacht de vraag of er naar zijn oordeel wel of geen schade was of zou worden geleden. De klacht dat de aansprakelijkstelling niet bij de verzekeraar is aangemeld is derhalve gegrond. Met betrekking tot klachtonderdeel b overweegt de raad dat klager zonder duidelijke reden een aanzienlijke tijd heeft laten verstrijken tussen het moment waarop de verweten gedraging plaatsvond en het indienen van de klacht. De rechtszekerheid gebiedt in het onderhavige geval dan ook dat mr. X na zoveel jaren niet meer hoefde te verwachten dat hij verantwoording voor de tuchtrechter zou hebben af te leggen over het feit dat hij na 6 augustus 1999 niet heeft gereageerd op de aansprakelijkstelling van klager.

Klager is dan ook niet-ontvankelijk in dit onderdeel van de klacht. De raad merkt ten overvloede op dat het mr. X niet tuchtrechtelijk kan worden verweten dat hij niet heeft gereageerd op de aansprakelijkstelling van klager. Het had immers op de weg van klager gelegen om mr. X, bij het uitblijven van een door hem gewenste reactie, desgewenst

te rappelleren om mr. X alsnog tot een reactie aan te sporen. Van een zodanig rappel is tot de indiening van de klacht niet gebleken.

De raad beslist dat onderdeel a van de klacht gegrond is en legt aan mr. X de maatregel van enkel waarschuwing op, terwijl klager in klachtonderdeel b niet-ontvankelijk wordt verklaard.

Overwegingen en beslissing van het hof

Klager heeft geappelleerd, uitsluitend tegen de niet-ontvankelijkverklaring van klachtonderdeel b. In hoger beroep stelt klager ook na 6 augustus 1999 mr. X in vele brieven aansprakelijk te hebben gesteld en dat mr. X niet alleen niet op de brief van 6 augustus 1999, doch ook niet op de vervolgbrieven heeft gereageerd.

Het hof meent dat het tijdsverloop, gerekend van 6 augustus 1999 relevant is voor de beoordeling van de vraag of klager ontvankelijk is in klachtonderdeel b, omdat klager noch in de brief van 6 augustus 1999, noch in de rappelbrieven vraagt om een (schriftelijke) reactie. Klager herhaalt uitsluitend de aansprakelijkstelling. Mr. X hoefde derhalve in september 2004 niet meer te verwachten dat hij verantwoording moest afleggen aan de tuchtrechter over het feit dat hij niet heeft gereageerd op de brief van 6 augustus 1999.

Evenals de raad is het hof van oordeel dat klager niet-ontvankelijk is in klachtonderdeel b.

Volgt

Bekrachtiging van de beslissing van de Raad van Discipline.

Noot

De raad neemt een plicht aan van de advocaat tot aanmelding bij zijn verzekeraar in het geval dat hij door zijn cliënt aansprakelijk wordt gesteld. De raad leidt de meldingsplicht direct af uit de verzekeringsplicht die is vastgelegd in de Verordening op de Beroepsaansprakelijkheid. Daarbij wordt verwezen naar de functie van die verzekeringsplicht, te weten dat daardoor wordt gewaarborgd dat een aansprakelijke advocaat voldoende verhaal biedt.

De Verordening zelf legt die meldingsplicht niet op. En verzekeringsplicht impliceert in het algemeen niet een meldingsplicht jegens een aansprakelijk stellende partij. Verwijzing naar (alleen) de functie van de verplichte verzekering komt mij ook wel wat mager voor. In de praktijk, meen ik te weten, wordt er vrij algemeen van uitgegaan dat die meldingsplicht er niet is. In die zin is dit dus een uitspraak die aandacht verdient, ook aan de Neuhuyskade.

Geldt, gelet op de gehanteerde redengeving voor de meldingsplicht (dus: de verhaalswaarborg), deze weer niet wanneer de aansprakelijkstelling geschiedt tot een bedrag dat binnen het eigen risico blijft?

Wellicht kan de algemene raad overwegen op dit punt de Verordening te expliciteren.

Let ook op de schoolmeesterachtige wijze waarop raad en hof klachtonderdeel b in niet-ontvankelijkheid laten vastlopen. Als klager in zijn rappellen, die hij sedert 1999 periodiek heeft geschreven, uitdrukkelijk om een reactie had gevraagd, dan zou hij ontvankelijk zijn geweest, maar dat is hij nu niet omdat hij alleen de aansprakelijkstelling zonder meer in zijn brieven heeft neergeschreven. Briefjes die een civielrechtelijke verjaring effectief zouden hebben gestuit, worden

onvoldoende bevonden om het klaagrecht in leven te houden. Weinig klager-vriendelijk, dunkt mij.

JDL

PLAUSIBELE INFORMATIE VAN CLIËNT

Hof van Discipline, 12 december 2005, nr. 4340

(mrs. Van Erp Taalman Kip-Nieuwenkamp, Kiers-Becking, Mendlik, Poelmann en De Groot)

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 2 mei 2005

(mrs. Raab, Van Dooren, Teeuwen, Theunissen en Peeters)

Bij het in rechte betrekken van feitelijke stellingen mag de advocaat afgaan op plausibele informatie van zijn cliënt, ook wanneer de juistheid van die stellingen in en buiten rechte door niet alleen de wederpartij maar ook een betrokken derde wordt betwist.

- *Advocatenwet artikel 46 (5.1 Regels die betrekking hebben op de juridische strijd)*
- *Gedragsregel 30*

Feiten

Mr. X voerde voor de ex-echtgenote van klager verweer in een door klager aangespannen procedure tot nihilstelling van de kinderalimentatie. Tijdens deze procedure heeft mr. X gesteld dat klager zou zijn getrouwd met Y. Hij baseerde zich hierbij op mededelingen van zijn cliënte. De cliënte van mr. X had aan mr. X afschriften ter hand gesteld van een aantal per e-mail verzonden berichten, die van klager afkomstig waren. Doordat deze zijn password op zijn computer niet had veranderd en de gewoonte had om alle e-mailberichten door te sturen 'naar huis' kwamen al die berichten nog immer bij de cliënte van mr. X op de computer binnen. In één van die mails van klager, gericht tot een hotel, wordt gesproken over 'We are planning a exclusive (wedding) stay in Miami (...)'.

De advocaat van klager heeft mr. X schriftelijk medegedeeld dat klager niet met Y was gehuwd; mr. X heeft niettemin in de alimentatieprocedure volgehouden dat klager was hertrouwd met Y.

In een latere procedure, door klager aangespannen tegen zijn ex-echtgenote ter zake van door haar onrechtmatig verkregen e-mails stelde mr. X opnieuw dat klager getrouwd was met Y. Klager stelt dat 'het onbehoorlijk is dat mr. X bleef stellen dat klager getrouwd was nu klager, Y, alsmede de advocaat van klager zulks ontkend hadden'.

De klacht

Klager verwijt mr. X dat hij in de procedure met betrekking tot de kinderbijdrage het onjuiste standpunt heeft ingenomen dat klager getrouwd was met Y. De raadsman van klager heeft mr. X er diverse malen op gewezen dat dat onjuist was maar mr. X bleef volharden in zijn onjuiste standpunt. Ook in een latere procedure bleef mr. X stellen dat klager getrouwd was met Y. Hij had op eenvoudige wijze kunnen checken of er daadwerkelijk sprake was van een huwelijk door een uittreksel van de huwelijksakte op te vragen bij de burgerlijke stand.

Verweer

Mr. X voert tot zijn verweer aan dat het in het kader van de behartiging van de belangen van zijn cliënte aan hem vrijstond om het standpunt in te nemen dat klager hertrouwd was. Wanneer dat vast zou komen te staan kon dat in het kader van het door mr. X te voeren verweer in de alimentatieprocedure van belang zijn voor zijn cliënte. Dat klager en diens advocaat mr. X hadden medegedeeld dat klager niet getrouwd was met Y behoefde, gezien de inhoud van de e-mails, voor mr. X in het kader van de behartiging van de belangen van zijn cliënte geen beletsel te zijn om het standpunt ter zake van zijn cliënte ook in de alimentatieprocedure te blijven innemen.

Overwegingen van de raad

De raad merkt op dat mr. X het gewraakte standpunt uitsluitend heeft ingenomen in de beslotenheid van de alimentatieprocedure. Uit de stukken is niet gebleken dat mr. X aan derden heeft medegedeeld dat klager zou zijn getrouwd met Y.

Bij de behartiging van de belangen van zijn cliënte heeft mr. X de belangen van klager niet nodeloos of op een ontoelaatbare wijze geschaad zodat de klacht als ongegrond moet worden afgewezen. De raad wijst de klacht derhalve als ongegrond af.

Overwegingen en beslissing van het hof

In appel wordt als enige grief aangevoerd dat de raad ten onrechte heeft aangenomen dat mr. X de omstreden stelling uitsluitend in de beslotenheid van de alimentatieprocedure heeft ingenomen, omdat hij dit standpunt later, in een kort geding, heeft herhaald. Het hof overweegt dat daarvan niet is gebleken en bekrachtigt de beslissing.

MOMENT CONSERVATOIR DERDENBESLAG VRIJ

Raad van Discipline Arnhem, 12 december 2005

(mrs. Van Ginkel, Brandsma, Breuning ten Cate, Harenberg en Noppen)

Het staat een advocaat vrij om conservatoir derdenbeslag te leggen op de derdenrekening van de advocaat van de wederpartij, ook wanneer daarop zojuist een door de beslagleggende advocaat vanaf zijn eigen derdenrekening overgemaakt schikkingsbedrag is bijgeschreven.

- *Advocatenwet artikel 46 (3.1, 3.2 Vrijheid van handelen: grenzen aan die vrijheid; 5.1 Regels die betrekking hebben op de juridische strijd)*
- *Gedragsregels 1en 4*

Feiten

Klaagster en Q.B.V. hebben een geschil omtrent de uitvoering van een aannemingsovereenkomst. (Klaagster is de onderaannemer van Q.B.V.) Zij hebben dit geschil inmiddels voorgelegd aan de Raad van Arbitrage. Zij hebben over en weer de overeenkomst buitengerechtelijk ontbonden. Q.B.V. heeft een nieuwe onderaannemer gezocht. Ter beperking van de schade (volgens klaagster) respectievelijk teneinde eerder bestelde materialen geleverd te krijgen (volgens Q.B.V.) zijn klaagster en Q.B.V. in maart 2005 met bijstand van hun advocaten overeengekomen dat klaagster een aantal onderdelen nog aan Q.B.V. zou leveren tegen betaling van een bepaald bedrag. De afspraak luidde dat dat bedrag

(90.390 euro) via de derdenrekening van mr. X op de derdenrekening van de advocaat van klaagster zou worden overgemaakt.

Nadat mr. X had bericht dat het overeengekomen bedrag op zijn derdenrekening was bijgeschreven, heeft klaagster de overeengekomen onderdelen aan Q.B.V. geleverd. Vervolgens heeft mr. X aan de advocaat van klaagster laten weten dat hij het overeengekomen bedrag volgens afspraak had overgemaakt op diens derdenrekening.

Een dag later heeft mr. X namens Q.B.V. conservatoir derdenbeslag laten leggen op de derdenrekening van de advocaat van klaagster tot zekerheid voor de betaling door klaagster van de vordering van meer dan 1.000.000 euro die Q.B.V. op klaagster pretendeert te hebben.

Klacht en verweer

Q.B.V. beklaagt zich erover dat mr. X, nadat een regeling was getroffen tussen klaagster en de cliënte van mr. X (Q.B.V.) ter uitvoering waarvan via mr. X op de derdenrekening van de advocaat van klaagster een bedrag van 90.000 euro was overgemaakt, op die derdenrekening conservatoir derdenbeslag heeft laten leggen. Daarmee heeft hij het vertrouwen dat klaagster meende in hem te moeten kunnen stellen geschonden.

Beoordeling door de raad

De raad stelt allereerst vast dat Q.B.V. klaagt over het optreden van de advocaat van haar wederpartij. Gelet op het feit dat die advocaat een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op de wijze, die hem – in overleg met zijn cliënt – passend voorkomt zal een wederpartij zich dus slechts in uitzonderlijke gevallen over de wijze van belangenbehartiging door de advocaat van de andere partij kunnen beklagen. Voor de tuchtrechter staat daarbij de wijze waarop de advocaat de zaak behandelt slechts ter beoordeling voor zover de advocaat zich bij die behandeling jegens de wederpartij heeft schuldig gemaakt aan enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt. Daarvan is de raad in de onderhavige klachtzaak niet gebleken.

De cliënte van mr. X (Q.B.V.) pretendeert een grote vordering te hebben op klaagster waartegenover klaagster eveneens een substantiële vordering op Q.B.V. stelt te hebben. Het was tussen klaagster en Q.B.V. helder dat daarover geprocedeerd zou gaan worden bij de Raad van Arbitrage en dat de in maart 2005 getroffen regeling een deelregeling betrof om uit een impasse te komen. Mr. X heeft de gemaakte afspraken nageleefd. Daarna stond het hem vrij – en was hij daartoe in de relatie tot Q.B.V. bij gebreke van andere toereikende verhaalsmogelijkheden wellicht ook gehouden – de belangen van zijn cliënte veilig te stellen door het leggen van conservatoir beslag. Niet is gebleken dat mr. X hierbij in strijd heeft gehandeld met eerder bij klaagster gewekte verwachtingen en zodoende klaagsters vertrouwen zou hebben geschonden. De raad is dan ook van oordeel dat de klacht als ongegrond dient te worden afgewezen.

Beslissing

De klacht is ongegrond.